

2669

at. University of
Papers there are
offered at a
playbook

511(076)
12-87

511(076)
12-87

1908

19.04.2013

2 SEP 2006

20 MAY 2010

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

11(236)
17-87
5/0
76-ԱԱ

Թ Ի Ա Բ Ա Ն Ա Կ Ա Ն

ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ԹԻԵՐՈՎ ՀԱՐԻՐԻ ԵՒ ՀԱԶԱՐԻ ՇՐՋԱՆՈՒՄ

ՏԱՐՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՅՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Փոխադրելի

Մ. ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պատկերազարդ

Допущено попечительским советомъ Кавказскаго Учебнаго Округа въ
качествѣ учебнаго пособія для начальныхъ училищъ.

Թ Ի Ֆ Լ Ի Ս

Электронпечатня „Братство“ Гунибская № 2
1907

Գ Լ Ե Ե Լ 25 Կ Կ Կ

2663

51

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԴՊԱՐՏԱՆԻ ՄԱՐԿԱ

ԳԵՂԱՐՅԱՆԻ ԿԻՆՈՒՄԱՆԻ ԿՈՄԻՏԵ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԴՊԱՐՏԱՆԻ ՄԱՐԿԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԴՊԱՐՏԱՆԻ ՄԱՐԿԱ

ԹԻԱԲԱՆԱԿԱՆ

ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ՀԱՐԻԻՐԻ ԵՒ ՀԱԶԱՐԻ ՇՐՋԱՆՈՒՄ

Բ. Տ Ա Ր Ի

I ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԹԻԵՐՈՎ ՀԱՐԻԻՐԻ ՀԸՐ-
ՀԱՆՈՒՄ

I. ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ

1. 20+10	30+30	70+10	30+70	20+80
20+20	40+30	20+40	60+40	80+10
20+50	30+20	90+30	40+40	30+60
20+70	40+40	70+02	30+50	50+50
2. 10+11	30+17	60+25	50+35	20+76
20+15	20+25	40+57	30+46	20+63
20+35	40+35	70+13	40+53	30+48
20+24	20+75	80+17	80+91	40+58
3. 15+10	66+10	38+20	19+50	36+30
17+20	23+40	46+30	18+70	75+20
29+20	54+40	53+40	64+30	51+40
37+30	75+10	64+30	29+70	82+10
4. 20+30+15	19+30+20	30+40+19	36+50+10	
10+40+19	25+10+40	15+50+20	30+46+20	

90+20+17 35+40+20 20+14+30 10+17+40
50+30+15 17+60+10 40+20+29 20+19+60

5. Փողոցի աջ կողմում 40 տուն կայ, իսկ ձախ կողմում—37: Ընդամենը քանի տուն կայ այդ փողոցի վրայ:

6. Մի ծառից 45 խնձոր քաղեցին, իսկ միւսից—30: Ընդամենը քանի խնձոր քաղեցին:

7. Երկաթուղու վնացքը մի ժամում անցաւ 30 վերստ, երկրորդ ժամում—35, իսկ երրորդ ժամում—20: Քանի վերստ ճանապարհ անցաւ գնացքը երեք ժամում:

8. Մի սայլով 30 փութ գարի բերին ծախելու, իսկ միւս սայլով—17 փութ աւելի: Ընդամենը քանի փութ գարի բերին:

9. Մի այգում կայ՝ 20 խնձորենի, 37 տանձենի և 40 սալորենի: Ընդամենը քանի ծառ կայ այգում:

10. Ճանապարհորդը առաջին օրն անցաւ 30 վերստ, երկրորդ օրը—20, իսկ երրորդ օրը—40 վերստ: Քանի վերստ անցաւ նա երեք օրում:

11. Աշակերտը գնեց երեք գիրք. առաջին գիրքն արժէր 10 կոպէկ, երկրորդը—20 կոպէկ աւելի, իսկ երրորդը—17 կոպէկ երկրորդից աւելի: Քանիսով գնեց նա երեք գիրքը:

12. Կալաժատէրը ծախեց առաջին գնողին 10 ոչխար, երկրորդին—18 ոչխար աւելի, իսկ երրորդին—10 ոչխար երրորդից աւելի: Ընդամենը քանի ոչխար ծախեց կալաժատէրը:

13. 12+5 51+5 41+5 43+6 63+2
14+4 44+3 53+6 62+7 94+3
23+6 37+2 64+4 81+6 82+7
36+3 62+5 91+8 92+7 96+2

14. 8+21 4+74 6+43 8+81 7+91
7+32 3+24 5+82 6+92 7+72
5+41 7+72 4+35 7+81 4+64
6+93 8+51 5+42 3+65 5+73

15. 17+3 72+8 41+9 66+4 24+6
35+5 26+4 54+6 51+9 33+7
47+3 68+2 75+5 73+7 94+6
56+4 82+8 91+9 88+2 85+5

16. 6+24 2+28 5+35 1+99 2+98
5+35 8+32 4+36 8+62 4+86
7+43 9+41 9+81 3+87 7+73
4+56 1+59 2+78 6+54 5+95

17. 12+13 12+21 46+21 63+35 32+46
15+34 33+23 65+32 72+36 53+23
23+45 45+32 24+24 45+24 58+44
42+24 47+41 15+43 43+25 64+32

18. 11+19 55+35 14+16 33+47 34+46
17+23 29+31 12+28 55+25 53+27
34+26 76+24 63+27 51+49 58+42
22+28 44+56 54+36 38+32 60+35

19. 17+4 59+3 24+8 39+5 86+9
48+7 47+6 79+6 46+6 77+8
26+5 48+7 84+9 73+9 66+9
35+7 39+8 33+8 89+4 88+8

20. 6+17 5+48 7+18 2+29 8+68
7+15 7+57 8+26 7+86 9+79
8+26 9+48 4+39 9+23 6+79
9+37 8+67 5+48 8+43 4+88

21. 18+18 25+37 53+28 65+18 86+14
27+27 14+19 76+17 19+28 47+47
36+36 76+18 44+28 35+47 35+35
48+48 36+48 39+39 78+14 78+13

22.	36+45	56+35	48+49	63+18	37+18
	25+37	78+19	56+35	17+19	75+16
	64+19	25+26	66+29	49+46	25+19
	15+18	37+38	39+12	16+28	18+29
23.	35+27	68+18	64+28	39+42	75+16
	69+11	36+46	10+17	45+45	28+38
	23+48	55+27	17+28	19+25	17+24
	65+26	39+38	28+39	36+28	37+47
24.	25+6+8	5+27+7	44+35+5	5+25+14	
	37+8+9	4+36+8	17+24+9	7+16+48	
	44+5+7	8+15+9	18+25+8	9+35+18	
	76+4+8	7+49+6	34+42+15	6+27+29	
25.	25+26+27	37+37+15	18+28+38	39+14+15	
	17+18+28	25+37+17	19+29+49	41+14+45	
	35+45+15	13+18+19	17+37+27	18+16+19	
	16+19+25	15+16+15	10+26+18	35+36+18	
26.	25+6+10	19+19+19	37+17+19	18+37+45	
	49+8+18	18+18+18	14+28+17	17+27+56	
	56+9+19	25+25+25	16+15+49	19+49+32	
	17+8+39	29+29+29	19+19+38	59+18+22	

27. Ծախեցին մի կով 39 ուրբուլ և մի ոչխար 4 ուրբուլ: Որքան փող ստացաւ ծախողը:

28. Ճանապարհորդը առաջին օրն անցաւ 30 վերստ, իսկ երկրորդ օրը—5 վերստ աւելի: Քանի՞ վերստ անցաւ նա երկու օրում:

29. Կալածատներն ունէր 35 գոմէշ և 49 կով: Ընդամենը քանի եղջիւրաւոր անասուն ունէր նա:

30. Մշակը մի ամսում ջարդեց 27 սաժէն վառելափայտ, իսկ միւս ամսում—29 սաժէն: Ընդամենը քանի սաժէն վառելափայտ ջարդեց նա երկու ամսում:

31. Գիւղացու կինը մի գնուղի ծախեց 36 ֆունտ իւղ, իսկ միւսին—39: Ընդամենը քանի ֆունտ իւղ նա ծախեց:

32. Բանուորների մի խմբում կար 57 հոգի, իսկ միւսում—39: Ընդամենը քանի բանուոր կար երկու խմբում:

33. Մի սայլով բերին 37 խուրձ ցորեն, իսկ միւսով—9 խուրձ աւելի: Ընդամենը քանի խուրձ ցորեն բերին:

34. Երկաթուղու գնացրը մի ժամում անցաւ 29 վերստ, երկրորդ ժամում—27, իսկ երրորդ ժամում—35 վերստ: Քանի՞ վերստ տարածութիւն անցաւ գնացրը երեք ժամում:

35. Գիւղացին գնեց երեք կով. առաջինն արժէր 28 ուրբլի, երկրորդը—33, իսկ երրորդը—25 ուրբլի: Քանի՞ սով գնեց նա երեք կովը:

36. Մի ծառից բաղեցին 39 խնձոր, երկրորդից—29, իսկ երրորդից—27: Ընդամենը քանի խնձոր բաղեցին երեք ծառից:

37. Գրավաճառը ծախեց 21 այրբենարան, 27 աղօթատետր և 15 աւետարան: Ընդամենը քանի գիրք նա ծախեց:

38. Մայրս 29 տարեկան է, իսկ հայրս 6 տարով ներանից մեծ: Քանի տարեկան է հայրս:

39. Գինեվաճառը ծախեց 48 շիշ կարմիր և 33 շիշ սպիտակ գինի: Ընդամենը քանի շիշ գինի նա ծախեց:

40. Վաճառականը 75 ուրբլու ապրանք գնեց. այդ ապրանքը ծախելուց նա 17 ուրբլի վաստակեց: Ինչքանով ծախեց նա իր ապրանքը:

41. Առաջին դպրոցում կար 63 աշակերտ, իսկ երկրորդում—18 աշակերտ աւելի: Քանի աշակերտ կար երկրորդ դպրոցում:

42. Որսորդը ծախեց 39 աղւէտի և 26 նապաստակի մորթի: Ընդամենը քանի մորթի նա ծախեց:

43. Հինորսը բռնեց 54 իշխան և 39 տառնիս: Ընդամենը քանի ձուկ նա բռնեց:

44. Դարբինը առաջին գիւղում ծախեց 47 մանգաղ, երկրորդում—24, իսկ երրորդում—14: Ընդամենը քանի մանգաղ նա ծախեց:

45. Գործարանում բանում էին 64 տղամարդ և 27 կինմարդ: Քանի հոգի էր բանում գործարանում:

46. Ծառուղու մի կարգում տեղած են 20 հատ լորենի, իսկ միւս կարգում—7 հատ աւելի: Ընդամենը քանի լորենի կայ բառուղու երկու կարգում:

2. Հ Ա Ն Ո Ի Մ Ն

47.	17—7	56—6	62—2	29—9	75—5
	25—5	72—2	53—3	38—8	83—3
	38—8	91—1	45—5	42—2	66—6
	49—9	84—4	88—8	57—7	94—4
48.	17—5	77—3	77—4	76—4	86—4
	28—3	84—2	36—5	98—6	95—2
	49—6	76—4	58—6	48—4	78—7
	36—4	98—7	48—7	99—4	67—5
49.	10—4	50—5	20—9	40—8	100—4
	20—6	60—9	60—1	50—3	100—8
	30—3	70—8	70—7	90—4	100—7
	40—7	80—7	80—8	30—5	100—5
50.	12—4	42—5	88—9	83—8	33—7
	23—5	51—6	91—5	92—7	85—8
	27—8	63—6	76—7	41—8	96—7
	33—6	72—7	45—7	52—6	91—9
51.	35—6—7	81—7—6	63—8—6	61—6—6	
	22—8—9	92—9—7	71—9—4	72—7—7	
	41—6—9	31—7—9	25—9—8	83—8—8	
	73—9—5	52—4—9	30—4—7	94—9—9	

52. Հայրս 40 տարեկան է, իսկ մայրս 6 տարով նրանից փոքր է: Քանի տարեկան է մայրս:

53. Մենք ունեինք երկու և կէս զիւծին բաժակ. 7 հատը երեխաները կոտրեցին: Քանի բաժակ մնաց:

54. Մի գիրքն ունի 75 երես, իսկ միւսը—9 երես պակաս: Քանի երես ունի երկրորդ գիրքը:

55. Մի նախրում 56 կով կայ, իսկ միւսում—8 կով պակաս: Քանի կով կայ երկրորդ նախրում:

56. Բանուորների մի խմբում կար 35 հոգի, իսկ միւսում—7 հոգի պակաս: Ընդամենը քանի բանուոր կար երկու խմբում:

57. Հացթուխը մի գնողին ծախեց 43 սոմի հաց, իսկ միւսին—8 հաց պակաս: Ընդամենը քանի սոմի հաց նա ծախեց:

58. Մշակը առաջին օրը փորեց 43 արշին երկարութեան ջրի արիւ, իսկ երկրորդ օրը—3 արշին պակաս: Քանի արշին երկարութեամբ արիւ փորեց նա երկրորդ օրը:

59. Դիւղացու կինը ունէր 42 ֆունտ կարագ. այդ կարագից մի գնողին նա ծախեց 8 ֆունտ, իսկ միւսին—7: Քանի ֆունտ կարագ մնաց նրա մօտ:

60. Դերձակը գնեց սև, կապույտ և մոխրագոյն մահուդ. սևը 37 արշին էր, կապույտը 8 արշին պակաս, իսկ մոխրագոյնը սև ու կապույտից—7 արշին պակաս: Քանի արշին էր մոխրագոյն մահուդը:

61. Խանութպանը ծախեց 36 կոպէկով մի ֆունտ սուրճ, 17 կոպէկով մի քունտ շաքար և մի աման իւղ, որն արժէր 9 կոպէկ պակաս, քան թէ սուրճը և շաքարը միասին: Քանիսով ծախեց նա իւղը:

62. Երկաթուղու գնացրը մի ժամում անցաւ 28 վերստ, երկրորդ ժամում—8 վերստ պակաս, իսկ երրորդ ժամում—9 վերստ պակաս առաջին և երկրորդ ժամերից միասին: Քանի վերստ ճանապարհ անցաւ գնացրը երեք ժամում:

63. Բանուորը 35 ռուբլի աշխատավարձ ստացաւ. 6 ռուբլու նա հագուստեղէն գնեց, իսկ 7 ռուբլին ուղարկեց զիւղ իր ծնողներին: Ո՞րքան փող մնաց նրա մօտ:

64. Գիւղացիներ ունէր 41 փութ զարի. 6 փութը ցանեց, իսկ 9 փութը ծախեց: Քանի փութ զարի մնաց նրա մօտ:

65.	30—20	30—10	60—30	80—50	100—40
	40—30	60—40	70—20	80—20	100—80
	50—20	50—30	90—60	90—30	100—10
	70—30	90—50	40—20	60—50	100—50
66.	25—20	67—60	28—20	33—30	37—30
	34—30	72—70	97—90	58—50	59—50
	45—40	88—80	85—80	46—40	99—90
	56—50	36—30	74—70	49—40	86—80
67.	25—10	39—10	71—20	95—20	88—40
	48—40	87—50	96—60	75—50	97—30
	73—20	75—40	47—30	96—40	91—60
	66—50	63—50	51—20	72—50	84—50
68.	20—15	60—43	60—27	90—47	100—96
	40—27	70—28	90—73	90—32	100—74
	30—17	90—36	30—13	60—52	100—35
	50—35	40—15	50—48	70—23	100—19
69.	42—22	83—23	52—32	98—78	45—15
	57—37	98—58	65—45	86—46	58—38
	64—24	33—23	77—37	79—39	64—44
	76—46	46—26	84—54	96—66	72—22
70.	34—13	77—34	69—47	59—24	78—24
	56—24	95—53	75—43	68—42	99—76
	87—35	89—46	89—45	69—47	85—72
	98—43	58—25	67—23	38—24	67—55
71.	43—25	53—29	92—27	71—26	42—15
	72—27	62—35	93—75	64—25	72—34

44—17	73—28	84—45	45—17	93—16	
72—16	48—19	63—17	51—23	50—26	
72.	71—16	93—29	81—26	47—25	63—27
	42—17	38—19	72—27	53—18	74—38
	53—28	44—13	63—36	71—17	95—49
	64—19	55—19	79—19	32—15	81—48
73.	53—29	57—26	88—59	91—78	94—67
	84—36	74—38	54—29	82—56	71—26
	92—75	82—44	95—57	83—69	82—45
	83—54	65—36	56—39	96—39	64—27
74.	51—17—15	81—16—38	72—37—24	95—28—39	
	53—18—29	70—14—17	54—19—18	74—14—36	
	61—14—28	35—18—19	61—29—16	57—12—17	
	62—23—31	64—25—36	99—37—37	75—25—13	
75.	42—37+18	18+49—19	76—27+18	87+13—65	
	53+28—16	54—27+36	55+37—65	47—28+29	
	36—18+29	43+28—24	49+51—28	36—19+35	
	44+28—14	64—19+38	36—17+81	97—28—39	
76.	38+28—18+51	92—67+75—68	100—45—24+27		
	96—27+19—34	66+26—54—14	100—25—15+28		
	87—45+19—28	32—28+57—48	98—59+46—63		
	100—48—39+47	43+57—68+35	100—78+49—26		
77.	49+50—13—29	44—29+17—13	100—69+27—45		
	32+48—25+17	65—32—29—36	100—67+26—37		
	29—14+29+37	72—15+26—49	94—86+56—49		
	72—35—29+45	19+65—37—25	90—45+21—17		

78. Մի ձին արժէր 70 ուրբի, իսկ մի կովը—30 ուրբի: Քանիսով ձին թանկ է կովից:

79. Վաճառականը 60 ուրբու ապրանք գնեց և նոյն

ապրանքը 73 ռուբլով ծախեց: Քանի ռուբլի վաստակեց:

80. Գիւղացին կասելու էր 96 խուրձ ցորեն. ամբողջ օրւայ մէջ կասեց նա միայն 60 խուրձ: Քանի խուրձ ցորեն մնաց չկասած:

81. Առաջին դասարանում 59 աշակերտ կար, իսկ երկրորդում—20 աշակերտ պակաս: Ընդամենը քանի աշակերտ կար երկու դասարանում:

82. Եղբայրը քաղեց 52 սունկ, իսկ քույրը—10 հատ պակաս: Ընդամենը քանի սունկ քաղեցին նրանք միասին:

83. Գործարանի համար մի անգամ բերին 37 սաժէն վառելիքայտ, իսկ միւս անգամ—9 սաժէն պակաս. մի ամսւայ ընթացքում գործածեցին ընդամենը 60 սաժէն: Ո՞րքան վառելիքայտ մնաց գործարանում:

84. Դերձակը գնեց երկու թոփ մահուդ, մի թոփը 45 արշին էր, իսկ միւսը—7 արշին պակաս. 60 արշին մահուդից վերարկուններ կարեց: Քանի արշին մահուդ մնաց նրա մօտ:

85. Աշակերտն ունէր 78 կոպէկ. նա գնեց 2 գիրք, որոնցից մէկը արժէր 37 կոպէկ, իսկ միւսը—4 կոպէկ պակաս: Ո՞րքան փող մնաց նրա մօտ:

86. Գիւղացու կինը 86 կոպէկով մի հաւ ծախեց. այդ փողերով նա գնեց՝ մի թաշկինակ. մի իլիկ և բուրդ. թաշկինակն արժէր 33 կոպէկ, իսկ իլիկը—6 կոպէկ պակաս: Քանի կոպէկի նա բուրդ գնեց:

87. Մի կովը արժէ 36 ռուբլի, իսկ մողին—34 ռուբլի պակաս: Ի՞նչ արժէ մողին:

88. Գիւղացին գնեց 43 ռուբլով մի ձի. նոյն ձին ծախեց 62 ռուբլով: Ո՞րքան նա վաստակեց:

89. Արքունական տունը տաքացնելու համար գնեցին 38 սաժէն լորու և 72 սաժէն թեղի փայտ: Ո՞րքանով թեղին աւելի էր լորու փայտից:

90. Ատիճանաւորը ամսական ստանում է 57 ռուբլի ռոճիկ, իսկ ծախսում 38 ռուբլի: Ո՞րքան փող էր խնայում նա ամսական:

91. Երեխան գետից բռնեց 92 ձուկ, որոնցից 27 հա-

տը տուեց իր աղգականներին, իսկ մնացածը տալու տուն: Քանի ձուկ նա տուն բերեց:

92. Տունն ունի 72 պատուհան, որոնցից 48 հատը փողոցի վրայ են, իսկ մնացածը պարտիզի կողմը: Քանի պատուհան ունի այդ տունը պարտիզի կողմը:

93. Գիւղից մինչև քաղաք 81 վերստ է. ճանապարհորդը 57 վերստ տարածութիւնն անցաւ ձիով, իսկ մնացածը—ոտով: Քանի վերստ նա ոտով ճանապարհ անցաւ:

94. Դահարանում ունենք 92 դիրք, որոնցից 27 հատը կալմած են: Քանի հատ առանց կալմի դիրք ունենք պահաբանում:

95. Վաճառականը 57 ռուբլու ոչխար գնեց. բոլոր ոչխարը ծախեց 68 ռուբլով: Ո՞րքան նա վաստակեց:

96. Առևտրականը 84 ռուբլու բուրդ գնեց, իսկ 92 ռուբլով ծախեց: Ո՞րքան նա վաստակեց:

97. Կապալառուն տուն շինելու համար ստացաւ 96 ռուբլի. 57 ռուբլին նա վճարեց բանւորներին: Ո՞րքան փող մնաց նրա մօտ:

98. Երկու ամսւայ ընթացքում 82 ֆունտ նալթ բանացրին. առաջին ամիսը բանացրին 38 ֆունտ: Քանի ֆունտ նալթ մնաց երկրորդ ամսւայ համար:

99. Մի դիւղում 92 հոգի կայ, որոնցից 35 տղամարդ են, 9-ով պակաս կանայք, իսկ մնացածը երեխաներ: Քանի երեխայ կայ այդ դիւղում:

100. 3 սայլով 95 փուլթ գարի բերին. առաջին սայլում բարձած էր 32 փուլթ, երկրորդում—8 փուլթ պակաս: Քանի փուլթ գարի էր բարձած երրորդ սայլում:

101. Տանտիկինը առաջին թիսի տակ զրեց 15 ձու, երկրորդի տակ—12, իսկ երրորդի—14: Դրանցից ընդամենը 29 ձագ դուրս եկաւ: Քանի ձու փչացաւ:

102. Մարդը 32 ատամ ունի, որոնցից 8 հատը կրտրիչներ են, ժանիքները նրանցից 4-ով պակաս են, իսկ մնացածը սեղանատամներ: Քանի սեղանատամ ունի մարդը:

103. Մրգալաճառն ունէր 72 նարինջ: Մի գնողին նա

ժախեց 45 հատ, իսկ միւսին—8 հատ պակաս: Քանի նա-
րինջ մնաց մրդախնդարի մօտ:

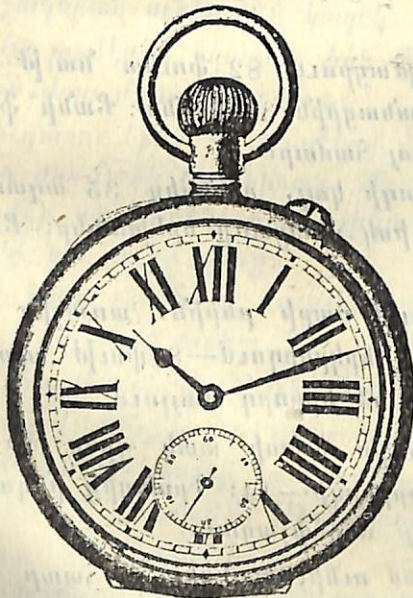
104. Գերձակը գնեց 3 թուփ մահուգ. առաջին թուփը
38 արշին էր, երկրորդը—9 արշին պակաս, իսկ երրորդը
12-ով երկրորդից պակաս: Ընդամենը բանի արշին մահուգ
գնեց զերձակը:

105. Կալաժատէրը առաջին մարգագետնից հնձել
տւեց 52 սայլ խոտ, երկրորդից—29 սայլ պակաս, իսկ եր-
րորդից—14-ով երկրորդից պակաս: Ընդամենը բանի սայլ
խոտ հնձել տւեց կալաժատէրը:

106. Գործակատարը ամսական ստանում է 92 ռուբլի,
որից ուտելիքի ծախսում է 37 ռուբլի, սրանից 8 ռուբլի
պակաս վճարում է բնակարանի և 19 ռուբլի դանազան մանր
ծախսերի: Ո՞րքան փող է խնայում նա ամսական:

Ժամանակի չափեր

(Տարի, ամիս, օր, ժամ, րոպէ, վայրկեան)

Փրկանի ժամացոյց.

Ուսուցիչի ժամացոյց.

Ցերեկը և գիշերը միասին կազմում են մի օր: Օրն ունի
24 ժամ: Օրւայ սկիզբը հաշուում են գիշերւայ ժամի 12-ից:

ժամն ունի 60 րոպէ, րոպէն—60 վայրկեան: 7 օրը միասին
կազմում են մի շաբաթ:

3. ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄՆ ԵՒ ԲԱԺԱՆՈՒՄՆ

ա. քաղժապատկումն եւ քաժանումն 2-ի վրայ

107.	2×2	6×2	4×2	10×2	50×2
	5×2	8×2	7×2	20×2	30×2
	4×2	9×2	6×2	30×2	20×2
	3×2	7×2	3×2	40×2	10×2

108.	11×2	33×2	16×2	29×2	15×2
	13×2	31×2	18×2	36×2	35×2
	24×2	42×2	25×2	45×2	37×2
	22×2	44×2	27×2	48×2	49×2

109.	$13 \times 2 + 17$	$48 \times 2 - 25$	$31 + (17 \times 2)$	$25 + (14 \times 2)$
	$36 \times 2 - 46$	$32 \times 2 + 36$	$44 + (12 \times 2)$	$34 + (26 \times 2)$
	$24 \times 2 - 15$	$27 \times 2 + 28$	$54 - (18 \times 2)$	$91 - (17 \times 2)$
	$26 \times 2 - 37$	$18 \times 2 + 18$	$81 - (26 \times 2)$	$100 - (39 \times 2)$

110. Տետրակի հատն արժէ 9 կոպէկ: Ո՞րքան արժէ 2
հատ տետրակը:

111. Ընթարի ֆունտն արժէ 17 կոպէկ: Որքան արժէ
2 ֆունտը:

112. Աշակերտը գնեց 2 գիրք, հատը 25 կոպէկով: Որ-
քան փող նա ծախեց:

113. Խանութպանը ստացաւ 4 արկղ թէյ. առաջին
երկուսի մէջ 27-ական ֆունտ թէյ կար, իսկ միւս երկուսի
մէջ 18 ական ֆունտ: Ընդամենը քանի ֆունտ թէյ ստացաւ
խանութպանը:

114. Երկու առևտրական իրար հետ ապրանք փոխանա-
կեցին. մէկը տւեց 2 ֆունտ սուրճ, ֆունտը 18 կոպէկ, իսկ

միւսը մի օգնա թուղթ՝ մի ուրիշ արժողութեան: Որքան փող է դնելու իր ապրանքի վրայ առաջին վաճառականը պահար լրացնելու համար:

115. Պառապանը գնեց մի գոյգ ձի, հատը 37 ուրլով և տւեց ծախողին 100 ուրլիանոց թուղթ փող: Որքան փող յետ ստացաւ կառապանը:

116. Ճանապարհորդը առաջին օրն անցաւ 39 վերստ երկրորդ օրը—2 անգամ պակաս, իսկ երրորդ օրը—17 վերստ երկրորդ օրից պակաս: Քանի վերստ ճանապարհ անցաւ նա երրորդ օրը:

117.	8:2	10:2	14:2	20:2	100:2
	18:2	12:2	16:2	40:2	40:2
	16:2	6:2	2:2	60:2	16:2
	14:2	18:2	18:2	80:2	18:2

118.	24:2	64:2	36:2	50:2	94:2
	22:2	82:2	32:2	54:2	58:2
	26:2	68:2	38:2	72:2	34:2
	48:2	46:2	30:2	90:2	92:2

119.	78:2	86:2—23	90:2+44	49—(38:2)
	96:2	34:2+27	70:2+37	57+(52:2)
	28:2	56:2—19	48:2—14	62—(78:2)
	36:2	74:2—29	96:2—27	37—(56:2)

120. 48 կոպէկով 2 միատեսակ գիրք գնեցին: Որքան արժէ գրքի հատը:

121. Ի՞նչ արժէ մի ձին, եթէ գոյգն արժէ 84 ուրլի:

122. Քոյրն ունէր 32 ընկոյզ. կէսը նա տւեց իր եղբորը: Քանի ընկոյզ ստացաւ եղբայրը:

123. Մի ջլալում կար 51 ֆունտ ալիւր, իսկ միւսում 12 ֆունտ պակաս: Այդ բոլոր ալիւրը ծախեցին հաւասար 2 հոգու վրայ: Քանի ֆունտ ալիւր ստացաւ իւրաքանչիւրը:

124. Ճանապարհորդը առաջին օրն անցաւ 68 վերստ,

իսկ երկրորդ օրը—2 անգամ պակաս: Քանի պարհ անցաւ նա 2 օրում:

125. Տանտիկինը գնեց երկու գլուխ շաքար. մէկը 35 քունտ էր, իսկ միւսը 8 ֆունտ պակաս: Բոլոր շաքարը նա գործածեց 2 ամսում: Քանի ֆունտ շաքար գործածեց տանտիկինը ամեն մի ամսում:

126. Երկու գրպանում 82 կոպէկ ունեմ: Եթէ աջ գրպանիցս վերցնեմ 5 կոպէկ և խառնեմ ձախ գրպանիս փողերի հետ, այն ժամանակ ամեն մէկում կունենամ հաւասար: Քանի կոպէկ կայ իւրաքանչիւր գրպանում:

՝. ըագմապատկումն եւ ըաժանումն 3-ի վրայ

127.	1×3	6×3	8×3	5×3	10×3
	2×3	5×3	4×3	9×3	20×3
	3×3	7×3	7×3	8×3	30×3
	4×3	9×3	6×3	7×3	20×3

128.	12×3	12×3	23×3	15×3	24×3
	11×3	21×3	32×4	25×3	33×3
	22×3	33×3	21×3	14×3	29×3
	30×3	20×3	10×3	27×3	18×3

129.	16×3	31×3	24×3	16×3	18×3
	28×3	27×3	25×3	19×3	29×3
	19×3	17×3	32×3	25×3	31×3
	24×3	15×3	29×3	15×3	24×3

130.	17×3—12	32×3—39	18×3:2	96—(29×8)
	15×3+19	17×3+49	16+3:2	49—(9×3)
	16×3—25	18×3—29	24×3:2	86—(17+3)
	29×3—28	57×3—16	32×3:2	94—(18×3)

131. Պատարանում 3 նոտարան կայ, ամեն մի նոտարանի վրայ ուսուցիչը նստեցրեց 7 աշակերտ: Քանի աշակերտ կայ այդ դասարանում:

132. Քանի վերստ տարածութիւն կանցնէր երկաթուղու
գնացրը 3 ժամում, եթէ մի ժամում անցնէր 28 վերստ:

133. Որդին 18 տարեկան է, իսկ հայրը 3 անգամ մեծ
է: Քանի տարեկան է հայրը:

134. Գիւղացին ծախեց մի ձի և մի կով: Կովի վաճա-
ռումից ստացաւ 25 ռուբլի, իսկ ձիու—3 անգամ աւելի: Որ-
քան փող ստացաւ գիւղացին:

135. Խանութանը քաթանի ամեն մի թուիւր գնում էր
39 ռուբլով, իսկ ծախում 48 ռուբլով: Ո՞րքան կը վաւտա-
կի նա 3 թուի քաթանից:

136. Մի բանուորը մի ժամում կասում է 12 խուրձ ցո-
րեն, իսկ միւրը կասում է 5-ով աւելի: Քանի խուրձ ցորեն
կը կասեն նրանք միասին 3 ժամում:

137. Գիւղացին ծախեց 3 կով, հատը 31 ռուբլով և 2
ռչխար, հատը 3 ռուբլով: Ստացած փողերով նա գնեց 3 օ-
րավար վարելահող, օրավարը 32 ռուբլով: Որքան փող մնաց
նրա մօտ վարելահող գնելուց յետոյ:

138.	3:3	12:3	24:3	30:3	33:3
	9:3	18:3	18:3	60:3	39:3
	15:3	28:3	15:3	90:3	69:3
	6:3	12:3	27:3	36:3	96:3

139.	45:3	57:38	75:3	36:3×2	15×2:3
	48:3	54:3	84:3	81:3×2	18×2:3
	42:3	72:3	91:3	42:3×2	36×2:3
	51:3	78:3	87:3	54:3×2	42×2:3

140.	51:3—8	78:3—15	84—(84:3)	(45:3)+72:3
	42:3+16	45:3+26	37+(42:3)	(69:3)+(54:3)
	48:3+29	81:3—18	65—(63:3)	(87:3)+(75:3)
	72:3+13	57:3+29	70—(81:3)	(27:3)+(96:3)

141. 3 ֆունտ հացն արժէ 24 կոպէկ: Որքան արժէ
մի ֆունտ հացը:

142. Պապս 75 տարեկան է, իսկ մայրս 3 անգամ վո-
րը է: Քանի տարեկան է մայրս:

143. 3 ֆունտ շաքարն արժէ 48 կոպէկ: Որքան արժէ
2 ֆունտ շաքարը:

144. Գիւղացին կասեց 57 չեռվերիկ ցորեն: մի երրորդ
մասը նա ծախեց: Որքան ցորեն մնաց նրա մօտ:

145. Գիւղացու կինը ունէր 91 ձու. առաջին գնողին
նա ծախեց 16 հատ, երկրորդին մնացորդի մի երրորդ մասը,
իսկ մնացածը—երրորդին: Քանի հատ ձու նա ծախեց
երրորդ գնողին:

146. 2 ֆունտ, ֆունտը 13 կոպէկանոց շաքարաւաղը
խառնեցին 1 ֆունտ, ֆունտը 16 կոպէկանոց շաքարաւաղի
հետ: Որքան արժէր խառնուրդի ֆունտը:

147. 3 քոյր միասին 44 տանձ ունէին, երբ առաջինը
իր ունեցած տանձերից կերաւ 3 հատ, իսկ երկրորդը—2
հատ, երեք քոյրերի մօտ մնաց հաւասար թւով տանձ: Քանի
հատ տանձ ունէր իւրաքանչիւրը:

գ. քաղմարտիկունն եւ քաժանումն 4-ի վրայ

148.	1×4	4×4	5×4	11×4	15×4
	5×4	2×4	10×4	21×4	17×4
	3×4	9×4	20×4	22×4	23×4
	7×4	8×4	12×4	13×4	26×4

149.	12×4+15	19×4+16	18×4:3	68—(14×4)
	18×4—15	14×4+14	14×4:3	76—(17×4)
	16×4+36	13×4+16	21×4:3	23+(18×4)
	25×4—43	18+4—45	24×5:3	100—(12—4)

150. Ալիւրի ֆունտն արժէ 7 կոպէկ: Որքան արժէ 4
ֆունտ ալիւրը:

151. Տանտիկինը գնեց 4 ֆունտ բրինձ, ֆունտը 9 կո-

պէկով և 3 ֆունտ շաքար, ֆունտը 17 կոպէկով: Ուրան փոքր ծախսեց տանտիկինը:

152. Աշակերտն ունէր 48 թերթ թուղթ. այդ թղթից նա կազմեց 4 տետրակ, իւրաքանչիւրը 3 թերթից: Քանի թերթ թուղթ մնաց նրա մօտ:

153. Բանւորը ամսական ստանում է 12 ռուբլի: Ուրան կըստանայ նա 4 ամսում:

154. Երկու վաճառական իրար հետ ապրանք փոխանակեցին. առաջինը տւեց 4 ֆունտ շաքար, ֆունտը 18 կոպէկով, իսկ երկրորդը—2 ֆունտ սուրճ, ֆունտը 46 կոպէկով: Ո՞ր վաճառականը և որքան փող է գնելու իր ապրանքի վրա՞ պակասը լրացնելու համար:

155. Կառապանը դնեց 100 փութ խոտ: իր ձիերին նա ուտեցնում էր ամսական 19 փութ խոտ: Քանի փութ խոտ կը մնայ նրա մօտ 4 ամսից յետոյ:

156. 4 բանւորը 12 օրում դատարկեցին արապատանաւում դտուած ապրանքը: Քանի օրում մի բանւորը կարող է դատարկել այդ նաւը:

157.	4:4	12:4	32:4	84:4	64:4
	8:4	20:4	40:4	44:4	56:4
	16:4	36:4	80:4	88:4	92:4
	24:4	24:4	38:4	52:4	96:4

158.	68:4+16	96:4+26	56:4×3	48—(76:4)
	76:4—15	72:4+26	96:4×3	75—(60:4)
	52:4+19	60:4+37	64:4×3	49+(52:4)
	92:4—15	56:4+35	92:4×2	17+(68:4)

159. Տանտիկինը ունէր 64 արշին քաթան. մի քառորդից նա կարեց 4 հատ միատեսակ շապիկ: Ուրան քաթանը դնաց ամեն մի շապիկին:

160. Դաշտում արածում էր 96 գլուխ եղջիւրաւոր առնասուն, որի մի քառորդը կովեր էին, իսկ մնացածը ոչխարներ: Քանի ոչխար էր արածում:

161. Ճանապարհորդը 72 վերստ տարածութիւնը անցաւ Յաւով և նրանից 4 անգամ պակաս—ձիով: Ընդամենը քանի վերստ ճանապարհ նա անցաւ:

162. 4 արշին չիթն արժէ 92 կոպէկ: Ուրան կարժենայ 3 արշին նոյն տեսակի չիթը:

163. Հայրը 52 տարեկան է, իսկ որդին 4 անգամ փոքր է: Քանի տարով որդին հօրից փոքր է:

164. Մարգարիտն ունէր 96 ընկոյզ. չորրորդ մասը ինքը կերաւ, մնացորդի կէսը տւեց իր մօրը, իսկ մնացածը հաւասար բաժանեց 3 եղբօր միջ: Քանի ընկոյզ ստացաւ ամեն մի եղբայրը:

165. Խանութպանը ծախեց 4 ջլալ ալիւր, ջլալը 3 ռուբլով և 3 գլուխ շաքար, գլուխը 8 ռուբլով. այդ փողերով նա գնեց 4 փութ սուրճ: Քանիսով գնեց նա սուրճի փութը:

Երկարութեան չափեր

(վերստ, սաժէն, արշին, ոտնաչափ, մատնաչափ և գծաչափ):

$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$
$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$

Մի վերջօկ

Սաժէնը ունի 3 արշին: Սաժէնը ունի 7 ոտնաչափ (ֆուտ):
Արշինը — 16 վերջօկ: Ոտնաչափը — 12 մատնաչափ (դիւլմ):

Մատնաչափն ունի 10 գծաչափ (լինիա):

166. Քանի վերջօկ ունի 2 սաժէնը:

167. Քանի մատնաչափ ունի 3 ոտնաչափը:

168. Քանի ոտնաչափ ունի 4 սաժէնը:

169. 4 արշին և 2 վերջօկ երկարութիւն ունեցող պարանը բաժանեցին 3 հաւասար մասերի: Քանի վերջօկ էր վերաքանչիւր կտորի երկարութիւնը:

170. Մի չուխայ կարելու համար դիրձակը գործածեց 11 արշին շալ: Քանի արշին շալ կերթայ 4 չուխայ կարելու համար:

171. Գոմի երկարութիւնը 7 սաժէն և 1 արշին է, իսկ մարագինը 4 անգամ աւելի: Ի՞նչ երկարութիւն ունի մարագը:

172. Տանտիկինը ունի 4 սաժէն 3 ոտնաչափ երկարութեան մի պարան. սրա մի երրորդ մասով արկղներ կապեց, իսկ մնացածը պահեց լացք փռելու համար: Ո՞րքան պարան պահեց լացքի համար:

դ. բազմապատկումն եւ բաժանումն 5-ի վրայ

173.	2×5	4×5	10×5	14×5	15×5
	5×5	9×5	20×5	17×5	19×5
	3×5	8×5	11×5	18×5	17×5
	6×5	7×5	12×5	13×5	10×5

174.	$(5 \times 5) - (7 \times 3)$	$17 \times 5 - 16$	$19 \times 5 - 37$	$98 - (19 \times 5)$
	$(9 \times 5) + (3 \times 5)$	$12 \times 5 + 25$	$14 \times 5 + 17$	$27 + (13 \times 5)$
	$(8 \times 5) - (9 \times 4)$	$15 \times 5 - 46$	$20 \times 5 - 73$	$73 - (11 \times 5)$
	$(6 \times 5) + (13 \times 4)$	$18 \times 5 - 57$	$18 \times 5 - 57$	$87 - (17 \times 5)$

175. Մի մատիտն արժէ 5 կոպէկ: Ի՞նչ կարժենայ մի զիւծին մատիտը:

176. Գործարանատէրը վարձեց 2 խումբ բանւորներ. առաջին խմբում կային 13 բանւոր, իսկ միւսում — 5 անգամ աւելի: Քանի բանւոր կար երկու խմբում:

177. Կալածատէրը ծախեց 18 փութ բուլղ, փութը 5 ռուբլով: Ո՞րքանով ծախեց նա բոլոր բուլղը:

178. Ո՞ր թիւը պէտք է բաժանել 5-ի վրայ, որպէսզի ստացւի՝ 4. 9. 12 17. 19:

179. Մտածել եմ մի թիւ. նրա հինգերորդ մասը հաւասար է 4-ին: Ի՞նչ թիւ է դա:

180. Գտնել այն թիւը, որի հինգերորդ մասը հաւասար է՝ 3. 7. 9. 15. 18:

181. Մտածել եմ մի թիւ, որի երկու հինգերորդականը հաւասար է 6-ին: Ի՞նչ թիւ է դա:

182. Գտնել այն թիւը, որի չորս հինգերորդականը հաւասար է՝ 8. 16. 24. 32. 64. 56. 80:

183.	10:5	15:5	50:5	75:5	55:5
	30:5	45:5	55:5	65:5	95:5
	40:5	25:5	70:5	90:5	65:5
	20:5	15:5	60:5	80:5	85:5

184.	$40:5 + 75$	$05:5 \times 4$	$71 - (85:5)$	$(45:5) + (25:5)$
	$75:5 + 27$	$75:5 \times 3$	$38 - (45:5)$	$(75:5) + (76:4)$
	$55:5 + 65$	$90:5 \times 3$	$64 \times (65:5)$	$(85:5) + (87:3)$
	$95:5 - 17$	$85:5 \times 4$	$76 - (95:5)$	$(95:5) - (56:4)$

185. Կերատի ֆունտն արժէ 5 կոպէկ. բոլոր կերասը մրգավաճառը ծախեց 45 կոպէկով: Քանի ֆունտ կերաս նա ունէր:

186. Խոհարարը 5 ֆունտ մսին վճարեց 65 կոպէկ: Որքան արժէր մի ֆունտը:

187. Գիւղացին մի մարդպետինց հնձեց 60 սալ խոտ-գրա երեք հինգերորդականը նա ծախեց: Որքան խոտ մնաց նրա մօտ:

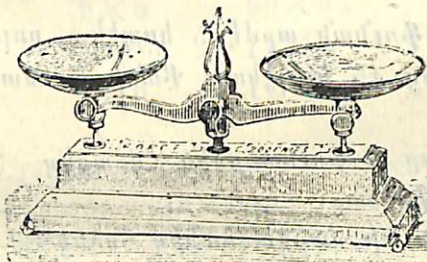
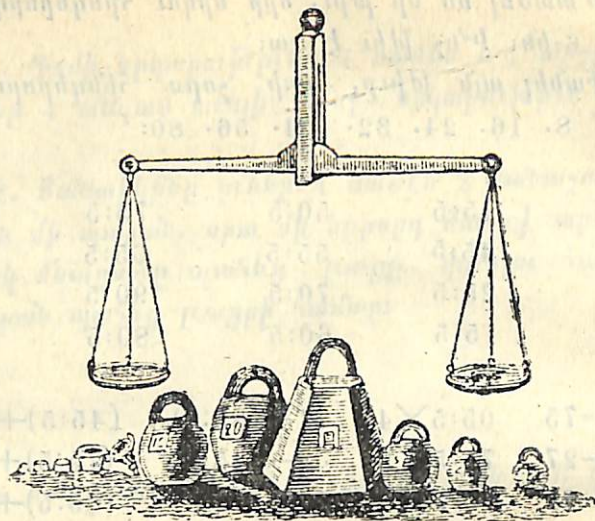
188. Պղնձադորձը վնէց 4 հատ հին լիննաեռ, իւրաբանչիւրի ծանրութիւնը 15 ֆունտ էր. դրանցից նա 5 կաթսայ շինեց: Քանի ֆունտ ծանրութիւն ունէր իւրաբանչիւր կաթսան:

189. Մտածել եմ մի թիւ, եթէ բազմապատկեմ 5-ի վրայ և ապա հանեմ 7, կըստանամ 58: Ի՞նչ թիւ է դա:

190. Ո՞ր թիւը պէտք է բազմապատկել 5-ի վրայ, որպէսզի ստացւի՝ 20. 35. 75. 85:

191. Գտնել երեք հինգերորդականը՝ 20. 40. 55 70 և 100:

Ժամերու թեան չափեր
(Փուլ, ֆունտ, լօտ, մսխալ, դօլիա.)

Փուլն ունի 40 ֆունտ (դրվանքայ): | Լօտն ունի 32 մսխալ-
ֆունտը — 32 լօտ: | Մսխալը — 96 դօլիա:

192. Քանի մսխալ ունի մի ֆունտը:
193. Քանի ֆունտ ունի 2 փուլը:
194. Քանի լօտ ունի 3 ֆունտը:
195. 5 օրում գործածեցին 2 ֆունտ և 16 լօտ սուրճ: Որքան սուրճ էին գործածում օրական:
196. Տանտիկինը գնեց 2 տոպրակ ալիւր. մի տոպրակում կար 9 փուլ և 4 ֆունտ, իսկ միւսում—2 փուլ և 24 ֆունտ: Բոլոր ալիւրը գործածեց 4 շաբաթուայ ըն-

թացրում: Շաբաթական որքան ալիւր էր գործածում տանտիկինը:

197. Տանտիկինը 5 շաբաթում գործածեց 1 փուլ 15 ֆունտ շաբար: Որքան շաբար էր գործածում նա շաբաթական:

198. Կառապանը ունէր 2 փուլ խոտ: 5 օրից յետոյ ո՞րքան խոտ կըմնայ, եթէ նրա ձին օրական ուտէր 12 ֆունտ և 8 լօտ:

199. Ոսկերիչը 5 ապարանջան շինելու համար գործածեց 45 լօտ ոսկի: Որքան ոսկի կը գործածէր 4 ապարանջանի համար:

ա. ըագծագատկումն եւ ըածանումն 6-ի վրայ

200.	2×6	4×6	10×6	15×6	9×6
	5×6	7×6	11×6	13×6	15×6
	3×6	6×6	14×6	16×6	7×6
	8×6	9×2	12×6	11×6	14×6

201.	$12 \times 5 - 23$	$15 \times 6 : 5$	$(7 \times 6) + (8 \times 5)$	$(8 \times 6) : (15 : 5)$
	$15 \times 6 - 48$	$14 \times 6 : 4$	$(9 \times 6) - (12 \times 3)$	$(12 \times 6) : (12 : 3)$
	$14 \times 6 - 17$	$12 \times 6 : 3$	$(8 \times 6) - (15 \times 3)$	$(18 : 3) \times (28 : 4)$
	$8 \times 6 + 25$	$16 \times 6 : 4$	$(14 \times 6) - (6 \times 5)$	$(16 : 4) \times (12 : 2)$

202. Տանձենու բարձրութիւնը 7 արշին է, իսկ բարդի ծառի բարձրութիւնը 6 անգամ աւելի: Քանի արշինով տանձենին կարճ է բարդի ծառից:

203. Հացթուխը գնեց 6 ջլալ ալիւր. իւրաքանչիւր ջլալում կար 5 փուլ: Քանի փուլ ալիւր գնեց հացթուխը:

204. Կալածատէրն ունի 9 ձի, 6-ով աւելի կով և կովերից 6 անգամ աւելի ոչխար: Քանի ոչխար ունի Կալածատէրը:

205. Խանութում կար 9 ֆունտանոց 6 զլուխ և 7 ֆունտանոց 3 զլուխ շաքար. բոլոր շաքարը նա ծախեց 5 գնողին: Որքան շաքար ստացաւ իւրաքանչիւրը:

206. Գիւղացու կինը ունէր 57 արշին քաթան, այդ քաթանից նա կարեց իր համար 6 շապիկ, իւրաքանչիւրը 6 արշին քաթանից և 4 հատ էլ իր աղջկայ համար, իւրաքանչիւրը 3 արշինից: Որքան քաթան մնաց նրա մօտ:

207. Ո՞ր թիւը պէտք է բաժանել 6-ի վրայ, որպէսզի ստացւի՝ 4. 7. 9. 12. 15. 16:

208. Գտնել այն թիւը, որի հինգ վեցերորդականը հաւասար է 15. 20. 35. 60:

209.	12:6	6:6	48:6	72:6	84:6:2
	30:6	24:6	60:6	90:6	96:6:4
	18:6	36:6	78:6	84:6	72:6:3
	42:6	54:6	66:6	96:6	54:6:3

210	48:6+17	61—(84:6)	(54:6)+(42:6)	(18×4):(36:6)
	96:6—15	72—(90:6)	(90:6)+(72:6)	(12×4):(18:3)
	36:6+36	57—(72:6)	(84:4—(84:6)	(84:2):(24:4)
	72:6+15	37+(96:6)	(78:3)—(96:6)	(96:4):(36:6)

211. 6 հատ միատեսակ զրքերն արժեն 90 կոպէկ: Ի՞նչ արժէ մի հատը:

212. 5 մատիտը և 6 տետրակն արժեն 68 կոպէկ: Որքան արժէ տետրակի հատը, եթէ իւրաքանչիւր մատիտը արժէ 4 կոպէկ:

213. 99 ռուբլով ծախեցին 6 ոչխար և 3 կով: Ինչ արժէ մի ոչխարը, եթէ մի կովն արժէ 27 ռուբլի:

214. Հոգեհաւը 6 ժամում անցաւ 96 վերստ: Քանի վերստ ճանապարհ կանցնի նա 4 ժամում:

215. Մրգավաճառը 84 կոպ. ծախեց 6 հատ ձմերուկ: Որքան արժէ ձմերուկի հատը:

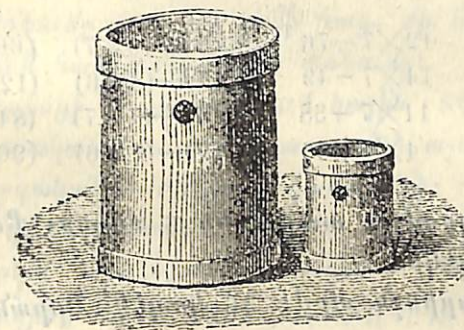
216. Խանութում կար 72 ֆունտ ալիւր, քառորդ մասը ծախեցին մի գնողին, իսկ մնացորդի հինգ վեցե-

րորդականը—միւսին: Քանի ֆունտ ալիւր մնաց խանութում:

217. Մէկը 100 ռուբլի պարտք ունէր. առաջին ամիսը նա վճարեց 16 ռուբլի, իսկ մնացած պարտքը վճարեց 6 ամսում: Քանի ռուբլի էր վճարում նա ամեն մի ամսում:

Ընտելանների չափեր

(Չեովերտ, չեովերիկ, զարնց)

Չեովերտն ունի 8 չեովերիկ: Չեովերիկն ունի 8 զարնց:

218. Քանի զարնց ունի 5 չեովերիկը:

219. Քանի չեովերիկ ունի 6 չեովերտը:

220. Մի չեովերիկ ցորենը հաւասար է 6 վուլթ. և 5 ֆունտին: Քանի վուլթ է 6 չեովերիկը:

221. Գիւղացին ցանեց 6 դեսնատին, իւրաքանչիւրում 7 չեովերիկ և 2 զարնց գարի: Ընդամենը որքան գարի նա ցանեց:

222. Կալաձատէրը ծախեց 12 չեովերտ և մի չեովերիկ ցորեն ու 7 անգամ աւելի գարի: Ո՞րքան գարի նա ծախեց:

223. Գիւղացին մի օրավարից ստացաւ 35 չեովերտ:

2 չետվերիկ սիսեռ, իսկ միւս օրավարից — 6 անգամ ա-
ւելի: Որքան սիսեռ ստացաւ նա երկու օրավարից:

զ. քաղճ սալատկումն եւ քաժանումն 7 ի վրայ

224. 2×7 4×7 10×7 $12 \times 7:4$ $12 \times 7:6$
 5×7 6×7 11×7 $14 \times 7:2$ $10 \times 7:5$
 3×7 8×7 14×7 $9 \times 7:3$ $6 \times 7:3$
 7×7 9×7 13×7 $8 \times 7:4$ $2 \times 7:7$

225. $11 \times 7 - 15$ $12 \times 7 - 76$ $(8 \times 7) + (6 \times 7)$ $(66 : 6) + (7 \times 7)$
 $14 \times 7 - 48$ $14 \times 7 - 49$ $(9 \times 7) - (8 \times 6)$ $(12 \times 7) - (4 \times 5)$
 $7 \times 7 + 37$ $11 \times 7 - 38$ $(7 \times 7) + (7 \times 7)$ $(84 : 4) + (6 \times 7)$
 $9 \times 7 + 37$ $4 \times 7 + 56$ $(9 \times 7) - (9 \times 6)$ $(96 : 6) + (9 \times 7)$

226. Մի կոպէկի տալիս են 6 սալոր: Քանի՞ սալոր
կը տան 7 կոպէկի:

227. 4 նարինջն արժէ 36 կոպէկ: Որքան կարժենայ
7 հատը:

228. Մտածել եմ մի թիւ, որի հինգ եօթերորդակա-
նը հաւասար է 35-ին: Ո՞ր թիւն է դա:

229. Աշակերտը 42 կոպ. մի գիրք գնեց: Ո՞րքան փող
նա ունէր, եթէ գրքի գինը հաւասար էր նրա ունեցած
փողերի երեք եօթերորդականին:

230. Գիւղացին ցանեց 12 չետվիրտ գարի և ստա-
ցաւ 1-ին — 7. ստացած գարու մի քառորդը նա ծախեց,
բոլոր գարու վեցերորդ մասը սերմացւի համար վերցրեց,
իսկ մնացածը պահեց: Ո՞րքան գարի նա պահեց:

231. 93 ուռլով գնեցին 2 բազկաթուռ և 7 աթոռ:
Ո՞րքան արժէր մի բազկաթուռ, եթէ մի աթոռն արժէր
9 ուռլի:

232. Գտնել այն թիւը, որի չորս եօթերորդականը
հաւասար է՝ 16 28. 36. 52:

233. $14:7$ $35:7$ $70:7$ $28:7 \times 6$ $63:7 \times 6$
 $28:7$ $56:7$ $77:7$ $49:7 \times 5$ $84:7 \times 6$
 $42:7$ $49:7$ $91:7$ $56:7 \times 4$ $91:7 \times 4$
 $21:7$ $63:7$ $84:7$ $98:7 \times 3$ $56:7 \times 5$

234. $49:7 + 19$ $98:7 : 7$ $(77:7) \times (16:4)$ $(27 + 29) : (22 - 15)$
 $98:7 + 27$ $84:7 \times 17$ $(84:7) \times (28:7)$ $(48 + 50) : (72 - 65)$
 $35:7 + 46$ $77:7 - 5$ $(91:7) \times (18:3)$ $(56 + 35) : (44 - 27)$

235. Դերձակը 7 արշին մահուցին վճարեց 49 ուռլի:
Իրքանով գնեց նա մահուցի արշինը:

236. Գարբինը 7 օրում շինեց 84 մանգալ: Քանի՞ ման-
գալ էր շինում նա մի օրում:

237. Փռնումը կար 63 սոմի հաց. մի եօթերորդականը
ծախեց: Քանի՞ հատ սոմի միաց փռնումը:

238. Գարդի 3 դատարանում կային 84 աշակերտ. ե-
րկու եօթերորդականը առաջին դատարանի աշակերտներ էին,
իսկ մի երրորդականը — երկրորդ դատարանի: Քանի՞ աշակերտ
կար երրորդ դատարանում:

239. Երկու աշակերտ 56 կոպէկով գնեցին 7 մատիտ.
առաջինը վերցրեց երկու հատ, իսկ երկրորդը — մնացած մա-
տիտները: Որքան փող ծախեց յուրաքանչիւրը:

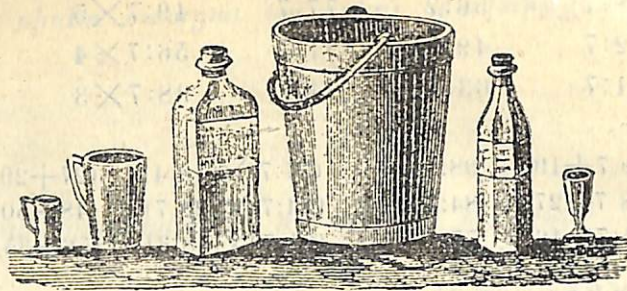
240. Ո՞ր թիւը պէտք է պակսեցնել 7 անգամ, որպէս-
զի ստացւի՝ 4. 6. 9. 12:

Հեղուկների չափեր

(Տակառ)

Հնդուկների չափեր

(վեդրո, շոֆ, կիսաշոֆ, շէշ, բաժակ)

Տակառն ունի 40 վեդրո: Վեդրոն ունի 10 շոֆ:

241. Քանի շոֆ ունի 7 վեդրոն:

242. Քանի վեդրո ունի 2 տակառը:

243. 3 վեդրոն և 8 շոֆը բանի շոֆի են հաշաար:

244. Տանտիկինը ունի 3 կով: Մի կովը տալիս է շաբաթական 4 վեդրո 5 շոֆ կաթ, երկրորդը—5 վեդրո 4 շոֆ, իսկ երրորդը—6 վեդրո 1 շոֆ: Որքան կաթ էր ստանում տանտիկինը երեք կովից շաբաթական:

245. Գինեվաճառը առաջին օրը ծախեց 9 վեդրո և 7 շոֆ գինի, երկրորդ օրը—3 վեդրո և 4 շոֆ պակաս: Ընդամենը օրրան գինի ծախեց նա 2 օրում:

է. ըսգտապատկումն եւ ըսժանումն 8-ի վրայ

246.	2×8	8×8	10×8	$12 \times 8:6$	$2 \times 8 \times 6$
	4×8	9×8	11×8	$8 \times 8:4$	$3 \times 8 \times 3$
	3×8	6×8	12×8	$6 \times 8:3$	$4 \times 8 \times 2$
	5×8	7×8	9×8	$4 \times 8:2$	$5 \times 8 \times 2$

247.	$10 \times 8 - 13$	$? : 8 = 7$	$84 - (6 \times 8)$	$12 + (32 : 4)$
	$12 \times 8 - 48$	$? : 8 = 4$	$75 - (9 \times 8)$	$6 \times (56 : 7)$
	$6 \times 8 - 25$	$? : 8 = 12$	$82 - (4 \times 8)$	$9 \times (48 : 6)$
	$9 \times 8 - 45$	$? : 8 = 5$	$25 + (7 \times 8)$	$11 \times (24 : 3)$

248. Խզարչինները 8 գերանից տախտակներ քաշեցին. իւրաքանչիւր գերանից դուրս եկաւ 6 հատ, Ընդամենը բանի տախտակ նրանք քաշեցին:

249. Մեղաբոյժն ունի 8 փետակ. իւրաքանչիւրից նա հանեց 8 ֆունտ մեղր: Ընդամենը բանի ֆունտ մեղր նա ունի:

250. Բանուրն ուղարկեց իր ծնոյներին 8 հատ 5 ռուբլիանոցներ: Քանի ռուբլի փող նա ուղարկեց:

251. Թողը 9 տարեկան է, իսկ պապը 8 անգամ մեծ է: Քանի տարեկան է պապը:

252. Մերենայի անիւր մի ժամում 12 պտոյտ է անում: Քանի պտոյտ կանի 8 ժամում:

253. Գտնել այն թիւը, որի ութերորդ մասը հաւասար է 9. 12. 6. 7. 10. 4. 11:

254. Գտնել այն թիւը, որի երեք ութերորդականը հաւասար է 15. 21. 24. 33:

255.	16:8	64:8	80:8	$48:8 \times 2$	$16 \times 5:8$
	24:8	48:8	88:8	$64:8 \times 7$	$24 \times 3:8$
	40:8	56:8	96:8	$96:8 \times 5$	$15 \times 4:8$
	32:8	72:8	72:8	$96:8 \times 2$	$16 \times 6:8$

256.	$15 + (48:8)$	$? + (64:8) = 37$	$(32 + 48):8$	$48:(27 - 19)$
	$27 - (63:9)$	$? - (48:8) = 56$	$(75 + 21):8$	$88:(71 - 63)$
	$81 - (96:8)$	$? + (72:8) = 46$	$(47 + 25):8$	$91:(63 - 56)$
	$42 - (88:8)$	$? - (32:8) = 61$	$(63 + 17):8$	$72:(47 - 39)$

257. Տանտէրն ունի 72 սաժէն վառելափայտ. առաջին ամսում նա վառեց մի ութերորդ մասը, երկրորդ ամսում—բոլոր փայտի վեցերորդ մասը: Քանի սաժէն փայտ մնաց նրա մօտ:

258. 8 արչին մախմուրն արժէ 96 ռուբլի: Որքան կարժենայ 6 արչին նոյն տեսակի մախմուրը:

256. Մերենայի անիւր 8 բոլեւում 64 պտոյտ է անում: Քանի պտոյտ կանի մի բոլեւում:

260. Զոգենաւր մի ժամում անցնում է 8 վերստ: Քանի ժամում կանցնի 72 վերստ տարածութիւնը:

261. Տանտիգինն ունի 2 փութ շարար: Քանի շարաթ բաւական է բոլոր շարարը, եթէ շարաթական նա գործած է 8 ֆունտ:

262. Երկու կաղմարար 8 օրում կաղմեցին 88 զիրք: առաջինը կաղմում էր օրական 6 զիրք: Քանի զիրք կը կաղմի նա 5 օրում:

263. Երկու քաղաքների միջի տարածութիւնը 72 վերստ է: այդ քաղաքներից միաժամանակ իրար հանդէպ դուրս եկան երկու ճանապարհորդ և 8 ժամից յետոյ իրար պատահեցան: Քանի վերստ տարածութիւն էր անցում երկրորդը եթէ առաջինը ամեն մի ժամում անցնում էր 12 վերստ:

ը. բազմապատկումն եւ բաժանումն 9-ի վրայ

264. 2×9 4×9 10×9 $8 \times 9:4$ $8 \times 9:6$
 5×9 8×9 11×9 $6 \times 9:3$ $2 \times 9 \times 4$
 3×9 7×9 9×9 $11 \times 9:3$ $3 \times 9 \times 3$
 6×9 9×9 7×9 $4 \times 9:6$ $4 \times 5 \times 2$

265. $4 \times 9 + 47$ $38 - (4 \times 8)$ $7 \times (36 : 4)$ $(80:8) \times (36:4)$
 $7 \times 9 - 16$ $71 - (7 \times 9)$ $8 \times (27 : 3)$ $(32:8) \times (45:5)$
 $9 \times 9 - 36$ $98 - (9 \times 9)$ $6 \times (91 - 82)$ $(64:8) \times (63:7)$
 $8 \times 9 - 49$ $84 - (6 \times 9)$ $8 \times (54 : 6)$ $(88:8) \times (72:8)$

266. 9 մշակ 11 օրում փորեցին մի ջրհոր: Քանի օրում մի մշակը կը փորի նոյն ջրհորը:

267. Դարբինը 91 ռուբլով ծախեց 9 գութան և 4 արօլ (շուլժ), իւրաքանչիւր 5 գութանը նա ծախեց 40 ռուբլով: Քանիսով ծախեց նա արօրի հատը:

268. Վարպետը շինեց 8 դուռ, հատը 9 ռուբլով: Քանիսով շինեց նա բոլոր դռները:

269. Պայտառը ունէր 9 կտոր երկաթ. իւրաքանչիւր կտորից նա շինեց 8 պայտ: Ընդամենը քանի պայտ նա շինեց:

270. 92 ռուբլով գնեցին 4 կով: Որքանով են գնելու 9 այծը, եթէ մի այծը 16 ռուբլի թանկ արժի մի կովից:

271. Հովիւը արածացնում է 9 կով և 7 հորթ. ամեն մի կովի համար նա ստանում տարեկան 8 ռուբլի: Որքան է ստանալու նա ամեն մի հորթի համար, եթէ բոլորի համար տարեկան նա ստանում է 50 ռուբլի:

272. Գարբինն ունէր 6 կտոր երկաթ. ամեն մի կտորից նա 8 պայտ շինեց և ամեն մի զոյգը ծախեց 4 կոպէկով: Որքանով ծախեց նա բոլոր պայտերը:

273. $18:9$ $63:9$ $90:9$ $81:9 \times 4$ $99:9 \times 6$
 $36:9$ $54:9$ $99:9$ $72:9 \times 8$ $45:9 \times 7$
 $27:9$ $72:9$ $72:9$ $63:9 \times 6$ $90:9 \times 2$
 $45:9$ $81:9$ $63:9$ $36:9 \times 8$ $12 \times 6:9$

274. $72:9 + 80$ $72 - (72:9)$ $(63:9) + (72:9)$ $36 \times 2: (73 - 64)$
 $81:9 + 46$ $87 - (99:9)$ $(81:9) + (72:8)$ $27 \times 3: (81 - 72)$
 $63:9 + 39$ $45 + (54:9)$ $(96:6) + (81:9)$ $24 \times 3: (60 - 51)$
 $99:9 + 79$ $76 - (36:9)$ $(99:9) + (63:9)$ $81:9: (27:9)$

275. 9 ֆունտ բրինձն արժէ 63 կոպէկ: Որքան արժէ 6 ֆունտ բրինձը:

276. Աշակերտն ունէր 72 կոպէկ. երկու երրորդականը նա պահեց, իսկ մնացածով գնեց 8 հատ միատեսակ տետրակ: Որքան վճարեց նա ամեն մի տետրակին:

277. Երեք բանւոր միասին ստացան 81 ռուբլի. առաջինը աշխատել էր 2 շաբաթ, երկրորդը—3, իսկ երրորդը—4 շաբաթ: Որքան փող էր ստանալու իւրաքանչիւրը:

287. Երեք տղայ ընդհանուր գումարով գնեցին 81 հատ սալոր: Խնչպէս են բաժանելու այդ սալորները, եթէ առաջինը վճարել է 3 կոպէկ, երկրորդը—4, իսկ երրորդը—2 կոպէկ:

279. Մանրավաճառը 4 ֆունտ, ֆունտը 5 կոպեկանոց ալիւրը խառնեց 5 ֆունտ, ֆունտը 3 կոպեկանոց ալիւրի հետ: Որքանով է ծախելու նա խառնուրդի մի ֆունտը, որպէսզի 19 կոպեկ վաստակի:

280. Դպրոցում կար 72 աշակերտ: սրանցից մի երրորդականը առաջին դասատան աշակերտներ էին, չորս իններորդականը—երկրորդ դասարանի, իսկ մնացածը—երրորդ դասարանի: Քանի՞ աշակերտ կար երրորդ դասարանում:

281. Մրդավաճառն ունէր 72 խնձոր. մէկին նա ծախեց բոլոր խնձորների երկու իններորդականը, իսկ միւսին՝ հինգ իններորդականը: Քանի՞ խնձոր մնաց նրա մօտ:

Թ. քաղմապատկումն եւ քաժանումն երկնշան Թւերի վրայ

282. 2×10 2×15 6×12 3×12 5×20
 3×20 2×12 7×14 2×24 6×15
 4×10 5×11 8×12 3×22 7×13
 4×20 2×15 9×11 4×24 8×12

283. 2×30 2×40 6×14 4×19 2×38
 2×37 4×22 9×11 5×16 7×14
 2×46 3×24 4×18 6×14 7×12
 2×27 5×17 8×11 8×12 5×15

284. Քոյրս 3 տարեկան է, իսկ հայրս 12 անգամ նրանից մեծ է: Քանի՞ տարեկան է հայրս:

285. Մահուկի արշինը արժէ 4 ռուբլի: Որքան կարժենայ 14 արշին մահուկը:

286. Այլի ֆունտն արժէ 3 կոպեկ: Որքան կարժենայ 16 ֆունտ աղը:

287. Տետրակի հատն արժէ 4 կոպեկ: Որքան կարժենայ 17 տետրակը:

288. Աշակերտը կազմեց 16 տետրակ, իւրաքանչիւրը 6 թերթ թղթից: Քանի՞ թերթ թուղթ նա գործածեց:

289. Մի տղայ ընկոյզ գնեց, 8 հատը մի կոպեկով: Քանի՞ ընկոյզ նա կը գնի 11 կոպեկի:

290. Երկաթուղու ապրանքատար գնացքը մի ժամում անցնում է 14 վերստ, իսկ մարդատար գնացքը՝ 16 վերստ: Քանի՞ վերստ աւելի կանցնի մարդատար գնացքը ապրանքատարից 16 ժամում:

291. $20:10$ $20:20$ $60:20$ $80:40$ $48:12$
 $40:10$ $40:10$ $60:30$ $100:50$ $55:11$
 $60:10$ $60:20$ $30:30$ $50:10$ $72:24$
 $100:10$ $100:20$ $90:30$ $70:10$ $36:12$

292. $39:13$ $85:17$ $54:27$ $66:11$ $72:18$
 $91:13$ $65:13$ $88:22$ $74:37$ $84:42$
 $98:24$ $68:17$ $87:29$ $92:23$ $56:14$
 $48:24$ $72:36$ $95:19$ $96:26$ $100:25$

293. 30 արշին մահուկն արժէ 90 ռուբլի: Որքան կարժենայ 17 արշին մահուկն:

294. Երեք վարդեռ միասին 84 ռուբլի ստացան. առաջինը բանել է 7 օր, երկրորդը—13, իսկ երրորդը—22 օր: Որքան փող է ստանալու իւրաքանչիւրը:

295. 63 ռուբլով գնեցին 21 արշին մախմուր: Քանի՞ արշին մախմուր կարելի է գնել 75 ռուբլով:

296. Մի գիւղացին մի ժամում հնձում է 9 խուրձ ցորեն, իսկ միւսը—7: Քանի՞ ժամում երկուսը միասին կը հնձեն 96 խուրձ ցորենը:

297. Դերձակը գնեց 35 արշին մահուկ. իւրաքանչիւր 5 արշին մահուկին նա վճարեց 12 ռուբլի: Որքանով գնեց նա բոլոր մահուկը:

298. Երկու նաւահանգիստների միջի տարածութիւնը 81 վերստ է: Այդ նաւահանգիստներից միաժամանակ իրար հանդէպ դուրս եկան 2 չոգենաւ. առաջինը մի ժամում անցնում

էր 12 վերստ, իսկ երկրորդը—15: Քանի ժամից յետոյ նրանք իրար կը հանդիպեն:

299. Երկու քաղաքների միջի տարածութիւնը 91 վերստ է: Այդ քաղաքներից միաժամանակ իրար հանդիպ գուրս եկան 2 ճանապարհորդ. առաջինը մի ժամուս անցնում էր 3 վերստ, իսկ երկրորդը—4: Քանի ժամից յետոյ նրանք իրար կը հանդիպեն:

ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՄԱՆ ԱՂԻՒՍԱԿ

300. $1 \times 2 = 2$	$5 \times 2 = 10$	$9 \times 2 = 18$	$3 \times 3 = 9$
$2 \times 2 = 4$	$6 \times 2 = 12$	$10 \times 2 = 20$	$4 \times 3 = 12$
$3 \times 2 = 6$	$7 \times 2 = 14$	$1 \times 3 = 3$	$5 \times 3 = 15$
$4 \times 2 = 8$	$8 \times 2 = 16$	$2 \times 3 = 6$	$6 \times 3 = 18$

301. $7 \times 3 = 21$	$1 \times 4 = 4$	$5 \times 4 = 20$	$9 \times 4 = 36$
$8 \times 3 = 24$	$2 \times 4 = 8$	$6 \times 4 = 24$	$10 \times 4 = 40$
$9 \times 3 = 27$	$3 \times 4 = 12$	$7 \times 4 = 28$	$1 \times 5 = 5$
$10 \times 3 = 30$	$4 \times 4 = 16$	$8 \times 4 = 32$	$2 \times 5 = 10$

302. $3 \times 5 = 15$	$7 \times 5 = 35$	$1 \times 6 = 6$	$5 \times 6 = 30$
$4 \times 5 = 20$	$8 \times 5 = 40$	$2 \times 6 = 12$	$6 \times 6 = 36$
$5 \times 5 = 25$	$9 \times 5 = 45$	$3 \times 6 = 18$	$7 \times 6 = 42$
$6 \times 5 = 30$	$10 \times 5 = 50$	$4 \times 6 = 24$	$8 \times 6 = 48$

303. $9 \times 6 = 54$	$3 \times 7 = 21$	$7 \times 7 = 49$	$1 \times 8 = 8$
$10 \times 6 = 60$	$4 \times 7 = 28$	$8 \times 7 = 56$	$2 \times 8 = 16$
$1 \times 7 = 7$	$5 \times 7 = 35$	$9 \times 7 = 63$	$3 \times 8 = 24$
$2 \times 7 = 14$	$6 \times 7 = 42$	$10 \times 7 = 70$	$4 \times 8 = 32$

304. $5 \times 8 = 40$	$9 \times 8 = 72$	$3 \times 9 = 27$	$7 \times 9 = 63$
$6 \times 8 = 48$	$10 \times 8 = 80$	$4 \times 9 = 36$	$8 \times 9 = 72$
$7 \times 8 = 56$	$1 \times 9 = 9$	$5 \times 9 = 45$	$9 \times 9 = 81$
$6 \times 8 = 64$	$2 \times 9 = 18$	$6 \times 9 = 54$	$10 \times 9 = 90$

4. ՉՈՐՍ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

305. $(4 \times 7) + (48:12) - 16$	306. $(9 \times 4) + (48:3) - 17$
$(44:11) + (25 \times 3) - 39$	$(12 \times 5) - (63:7) - 27$
$(66:6) + (91:7) + 46$	$(14 \times 7) - (90:5) - 29$
$(91:13) + (72:4) + 25$	$(72:6) + (78:3) + 27$

307. $(46:2) - 15 + (84:14)$	308. $(37 \times 2) - 25 + (75:25)$
$(43 \times 2) - 27 - (36:2)$	$(64:16) + 46 - (81:9)$
$(23 \times 3) - 35 - (33:11)$	$(96:6) - 16 + (48:3)$
$(46 \times 2) + 6 - (39:13)$	$(72:12) + 27 - (68:17)$

309. $86 - (74:2) - (36:3)$	310. $64 - (64:8) - (72:36)$
$74 + (46:23) - (25 \times 3)$	$36 + (91:13) - (91:7)$
$81 + (63:9) - (81:27)$	$75 - (24 \times 3) + (46:23)$
$45 + (12 \times 4) - (39:3)$	$68 + (69:23) - (17 \times 3)$

311. $(54:9) + (25 \times 3) - 16$	312. $(8 \times 12) - (65:5) + 7$
$(42:14) + (63:9) - 9$	$(4 \times 24) - (92:4) + 9$
$(88:11) + (2 \times 13) - 18$	$(3 \times 26) - (90:9) - 16$
$(92:23) + (4 \times 16) - 25$	$(65:13) + (3 \times 13) + 28$

313. $(100:4) + (17 \times 4) - 49$	314. $(58:29) - (36:18) + 6$
$(57:19) + (25 \times 3) + 6$	$(78:3) + (3 \times 24) - 81$
$(62:31) + (3 \times 31) - 49$	$(93:31) + (65:13) + 7$
$(74:37) + (95:5) - 21$	$(4 \times 25) - (19 \times 3) - 7$

315. $(88:8) + (5 \times 17) - 47$	316. $(77:7) + (88:11) - 6$
$(7 \times 12) - (85:5) + 26$	$(35:5) + (4 \times 18) - 16$
$(5 \times 16) - (70:35) - 7$	$(63:21) - (45:15) + 9$
$(4 \times 23) - (3 \times 19) - 8$	$(96:24) - (12:4) + 99$

317. $(3 \times 12) + (4 \times 15) - (5 \times 16)$	318. $(90:2) - (60:4) - (30:6)$
$(4 \times 11) + (5 \times 10) - (6 \times 9)$	$(96:3) + (84:4) + (75:5)$
$(2 \times 48) - (3 \times 13) - (4 \times 9)$	$(68:17) + (57:19) - (95:19)$
$(7 \times 12) - (8 \times 9) + (4 \times 5)$	$(96:4) + (81:3) - (2 \times 19)$

319. $(32 \times 2) - (48:3) + (55:5)$
 $(31 \times 3) - (91:7) - (46:23)$
 $(57:19) + (58:2) - (18:3)$
 $(16 \times 4) + (2 \times 18) - (3 \times 25)$
320. $(63:3) - (64:4) - (75:5)$
 $(81:3) + (81:9) - (7 \times 4)$
 $(62:5) + (3 \times 12) - (72:3)$
 $(48:2) - (98:7) + (3 \times 19)$
321. $(96:16 \times 4) + (24:4 \times 3)$
 $(42:6 \times 12) - (36:12 \times 11)$
 $(75:15 \times 12) + (48:12 \times 10)$
 $(32:16 \times 24) - (91:7 \times 2)$
322. $66 - (12 \times 4:6) + 16$
 $43 + (58:29 \times 14) - 47$
 $59 - (91:13 \times 7) + 19$
 $35 + (96:32 \times 15) - 57$
323. $(5 \times 3 \times 4) - (38:2)$
 $(7 \times 2 \times 3) + (75:15)$
 $(8 \times 3 \times 3) - (3 \times 6 \times 3)$
 $(4 \times 4 \times 4) - (5 \times 5 \times 2)$
324. $(96:2:3) + (84:3:4)$
 $(72:3:3) - (98:2:7)$
 $(49:7 \times 12) - (98:2:7)$
 $(56:4:2) \times (81:9:3)$
325. $(35 + 55 - 18):12 + 16$
 $(53 + 18 - 3):4 + 25$
 $(67 + 24 - 19):9 + 16$
 $(64 - 19 + 27):6 + 45$
326. $48:(35 + 47 - 66) + 9$
 $72:(37 - 19 + 18) + 98$
 $49:(36 + 56 - 85) + 64$
 $91:(73 + 27 - 93) + 87$
327. $(40 - 16) \times (97 - 94) + 25$
 $(17 - 14) \times (51 - 23) - 65$
 $(85 + 12):(73 - 59) + 48$
 $(75 + 16):(32 - 19) + 64$
328. $(48 \times 2):(72 - 15 - 41)$
 $(3 \times 27):(18 + 81 - 90)$
 $(91:13) \times (96:4:3)$
 $(98:7) \times (84:7:3)$
329. $(7 \times 13) - (56:14) + (75 - 67) - 18$
 $(70:5) + 47 + (2 \times 19) - (95 - 39)$
 $(72:4) + (2 \times 27) - (51 - 27) + 52$
 $(100:4) - (52:26) + 68 - (14 \times 4)$
330. $(3 \times 17) - 34 + (51:3) - (51 - 39)$
 $(6 \times 9) - (51 - 34) + 9 - (54:6)$
 $(28 \times 2) - (56:14) - (56:8) - 45$
 $(57:3) + (58:2) + 10 - (58 - 29)$
331. $(4 \times 15) - (60:15) - (60:12) - (60:12) - 28$
 $62 - (62 - 28) - (62 - 37) + 58$

- $(4 \times 16) - (64:2) + (63:7) - 37$
 $(68:2) + (64:4) + (68:17) + 13$
332. $(91:7) + (92:4) + (92:2) + 9$
 $(5 \times 19) - 77 + (95:5) + (95:19)$
 $(94:47) + (93:31) + (94 - 65) - 26$
 $(7 \times 13) - 43 + (91:7) + (91:13)$
333. $(4 \times 25) - (100:2) + (100:25) - 25$
 $(98:49) + (96:6) - (98:7) + 47$
 $(50 \times 2) - (100:10) + (100:25) - 74$
 $97 - (98:14) - (96:12) - (97 - 63)$
334. $(96:24) + (12 \times 7) + (78:26) - (4 \times 16)$
 $(9 \times 10) - (72:24) - (39 \times 2) + (60:15)$
 $(25 \times 2) - (90:45) + (58:2) - (2 \times 19)$
 $(57:3) + (13 \times 4) - (96:2) - (95:19)$
335. $(27 \times 3) - (96:4) - (70:5) - (76:4)$
 $(3 \times 17) + (58:2) - (6 \times 13) + (72:6)$
 $(3 \times 26) - (100:4) - (51:3) + (72:3)$
 $(2 \times 29) - (38:2) + (11 \times 2) - (48:16)$
336. Կար անող կինը 52 արշին բաժանից կարեց 7 շապիկ և մի բանի սաւան. իւրարանչիւր սաւանին զնաց 6 արշին քաթան, իսկ իւրարանչիւր շապիկին—4 արշին: Քանի հատ սաւան նա կարեց:
337. Հայրը 2 տղայ և 3 աղջիկ ունէր. առաջին տղին նա տւեց 42 ընկոյզ, իսկ երկրորդին—9 ընկոյզ պակաս: Եղբայրներն և քոյրերը բոլոր ընկոյզը իրար մէջ հաւասար բաժանեց: Որքան ընկոյզ ստացաւ իւրարանչիւրը:
338. Աշակերտն ունէր 17 հատ շահանոց. հատը 6 կուպէկով մի քանի տետրակ գնելուց յետոյ, նրա մօտ մնաց ընդամենը 7 կուպէկ: Քանի հատ տետրակ նա գնեց:
339. Երեք աշակերտ միասին գնեցին 25 մատիտ. առա-

ջինը վճարեց 12 կոպէկ, երկրորդը—27, իսկ երրորդը—36 կոպէկ: Քանի հատ մատիտ գնեց իւրաքանչիւրը:

340. Բանուորը ամեն մի 3 օրում աշխատում է 4 ռուբլի, իսկ ամեն մի 5 օրում ծախսում 4 ռուբլի: Որքան փող նա կարող է խնայել 30 օրում:

341. Վաճառականը 8 ֆունտ 3 կոպէկանոց ալիւրը խառնեց 9 ֆունտ 5 կոպէկանոց ալիւրի հետ. ծախելուց նա 16 կոպէկ վաստակեց: Որքանով ծախեց նա խառնուրդի ֆունտը:

342. Ախոռում կապած են 72 ձի. ամեն մի 3 ձին օրական ուտում է 4 գարնեց դարի: Ո՞րքան դարի է հարկաւոր օրական բոլոր ձիերի համար:

343. Ալլափը 72 չետվերիկ դարի ունէր. բոլոր դարին նա ածեց տոպրակների մէջ, ամեն մէկում 3 չետվերիկ, և իւրաքանչիւր տոպրակը ծախեց 2 ռուբլով: Քանիսով ծախեց նա բոլոր դարին:

344. Երեք քարտաշ միասին 84 ռուբլի ստացան. առաջինը բանել էր 7 օր, երկրորդը—9, իսկ երրորդը—12 օր: Ո՞րքան փող է ստանալու իւրաքանչիւրը:

345. Երեք մարդակտնից հնձեցին 94 սալ խոտ. առաջին մարդակտնից—57 սալ, երկրորդից—3 անգամ պակաս: Քանի սալ խոտ հնձեցին երրորդ մարդակտնից:

346. Մի բանուոր վարձեցին ամսական 4 ռուբլով. մի տարի և 11 ամիս ծառայելուց յետոյ նա ստացաւ 47 ռուբլի փող և մի ձի: Որքան արժէր ձին:

347. Զրջավաճառը գնեց մի բանի նարինջ, հատը 4 կոպէկով և 12 նարինջ, հատը 5 կոպէկով. այդ բոլոր նարինջները 6 կոպէկով հատը ծախելուց 84 կոպէկ վաստակեց: Ընդամենը բանի նարինջ նա ծախեց:

348. Երկու կողովում կային 31 խնցոր. նրանցից մէկում 5 հատ աւելի էր: Քանի խնձոր կար ամեն մի կողովում:

349. Երկու արկղում կային 51 զրիչ. մի արկղի զրիչները 2 անգամ աւելի էին միւսից: Քանի զրիչ կար ամեն մի արկղում:

350. Մի մարդ 92 ռուբլով գնեց մի ձի և մի կով.

ձին կովից 3 անգամ աւել արժէր: Ո՞րքան արժէր ձին և որքան—կովը:

351. Գիւղացի կինը 3 ըթոց ձու բերեց ծախելու. առաջին 2 ըթոցում կար երկ-երկու դիւթին ձու, իսկ երրորդում—3 ու կէս դիւթին: Որքանով ծախեց նա բոլորը, եթէ ամեն մի տասնեակն արժէր 9 կոպէկ:

352. Չկնորսը բռնեց 54 հատ զանազան տեսակ ձրեր, որոնցից մի երրորդ մասը տառելի էր, երկու իններորդը—կարմրախայտ, իսկ մնացածը—հաւասար թւով կողակ և իշխան: Քանի հատ ձուկ բռնեց նա իւրաքանչիւր տեսակից:

353. Տանտիկինն ունէր 84 կոպէկ. այդ փողերի կէսը նա տւեց մօի, մնացորդի մի երրորդը—ալիւրի, իսկ մնացածը—ձւի: Քանի ֆունտ միս և քանի՞ ձու նա գնեց, եթէ մօի ֆունտն արժէր 14 կոպէկ, իսկ ձւի հատը—2 կոպէկ:

354. Մայրը իր զաւակներին բաժանեց 90 սալոր. մի տղան ստացաւ վեցերորդ մասը, միւսը—իններորդ մասը, իսկ մնացած սալորները մայրը հաւասար թւով բաժանեց 5 աղջիկներին: Քանի սալոր ստացաւ ամեն մի տղան և ամեն մի աղջիկը:

355. Աշակերտն ունէր 5 հատ 3 շահանոց. նա գնեց մի դիւթին մատիտ: Որքան փող մնաց նրա մօտ, եթէ իւրաքանչիւր 5 մատիտն արժէր 30 կոպէկ:

356. Աղախինը 56 կոպէկի գնելու էր 8 նարինջ. նա իր ուզած նարինջներից չը գտաւ և գնեց հասարակ տեսակից, որի հատը 2 կոպէկ պակաս արժէր: Քանի նարինջ գրեց աղախինը, եթէ 55 կոպէկից նա 11 կոպէկ յետ բերեց:

357. Խանութպանը 50 կոպէկով մի գնողին ծախեց 4 տետրակ և 10 մատիտ, իսկ միւսին—նոյն գնով 29 կոպէկի 4 տետրակ և 3 մատիտ: Որքանով ծախեց նա տետրակի և մատիտի հատը:

358. Գիւղից մինչև քաղաք 45 վերստ է. մի մարդ գիւղից ճանապարհ ընկաւ ու ամեն մի 4 ժամում անցաւ 15 վերստ տարածութիւն, ճանապարհին էլ 5 ժամ հանգստացաւ: Քանի ժամաւ մէջ նա գիւղից քաղաք հասաւ:

359. 37 արշին ժապաւէնը 2 կտոր արին. մի կտորը 9 արշին աւելի դուրս եկաւ: Քանի՞ արշին էր ամեն մի կտորը:

360. Մենք ունենք 42 աթոռ. հիւրասենեակում և սեղանատանը կայ մի-մի գլխին, իսկ մնացած աթոռները հասար թւով դասաւորւած են ննջարանում և տաճանասենեակում: Քանի՞ աթոռ կայ ննջարանում:

361. 12 ֆունտ, ֆունտը 4 կոպէկանոց ալիւրը խառնեցին 7 ֆունտ, ֆունտը 5 կոպէկանոց ալիւրի հետ: Քանիսով ծախեցին խառնուրդի ֆունտը, եթէ ընդամենը 12 կոպէկ վաստակեցին:

362. Զորս եղբայր մօրից ստացան 54 սալոր. ամեն մէկը իր կրտսեր եղբորից 1 հատով պակաս ստացաւ: Քանի՞ հատ սալոր ստացաւ իւրաքանչիւրը:

363. Երեք եղբայր միասին 72 կոպէկ ունէին. առաջինը երրորդից 2 անգամ աւելի, իսկ երկրորդը երրորդից 3 անգամ աւելի ունէին: Որքան փող ունէր իւրաքանչիւրը:

364. Մի տղայ ունի 18 հատ շահանոց. օրական նա ծախսում է 6 կոպէկ: Քանի՞ օր նրան բաւական է այդ փողը:

365. Առաջին դասարանի աշակերտները նստած են չորս-չորս 12 նստարանի վրայ, իսկ երկրորդ դասարանինը—վեց-վեց 9 նստարանի վրայ: Ո՞ր դասարանի աշակերտները շատ են և քանիսով:

366. Զորս աղջիկ միասին գնեցին 37 տանձ. առաջինը վճարեց 20 կոպէկ, երկրորդը—14, երրորդը—18, իսկ չորրորդը—22 կոպէկ: Քանի տանձ կը հասնի իւրաքանչիւրին:

367. Գործարանում աշխատում էին 8 տղամարդ և 17 կինմարդ. ամեն մի տղամարդ շաբաթական ստանում էր 6 ռուբլի: Որքան էր ստանում ամեն մի կինմարդը, եթէ բոլորը միասին շաբաթական ստանում էին 99 ռուբլի:

368. Երկու աշակերտ միասին ունէին 71 կոպէկ. երբ նրանցից մէկը գնեց 5 տետրակ, իսկ միւսը—9, առաջինի մօտ մնաց 9 կոպէկ, իսկ երկրորդի մօտ—6: Որքան փող ունէր իւրաքանչիւրը:

369. Գործարանում աշխատում էին 2 խումբ բանւոր-

ներ. առաջին խմբում 31 բանւոր կար, իսկ երկրորդում—12 բանւոր պակաս: Որքան էին ստանում օրական բոլոր բանւորները, եթէ մեզ յայտնի է, որ առաջին խումբը երկրորդից 24 ռուբլի աւելի էր ստանում:

370. Գլուզացին 100 ռուբլով ծախեց 2 ձի և 3 բուռակ: Քանիսով ծախեց նա ամեն մի ձին, եթէ մի բուռակը ծախեց 8 ռուբլով:

371. Բանւորներ կերակրելու համար 13 շաբաթւայ ընթացքում գործածեցին 91 ֆունտ միս: Քանի՞ օր կը բաւականանայ նոյն բանւորներին 67 ֆունտ միսը:

372. Մանրավաճառը ամեն մի 4 ֆունտ ալիւրը 17 կոպէկով էր գնում, իսկ ամեն մի 5 ֆունտը ծախում 24 կոպէկով: Որքան կը վաստակի նա 20 ֆունտ ալիւրից:

373. Զարչին ամեն մի 6 ոչխարը գնում էր 18 ռուբլով, իսկ ամեն մի 4 հատը ծախում 24 ռուբլով: Քանի՞ ոչխար է նա ծախելու, որպէսզի 72 ռուբլի վաստակի:

374. Մի կովը և 3 ոչխարը արժեն 47 ռուբլի. կովն ոչխարից 27 ռուբլի աւելի արժէ: Որքան արժէ կովը և մի ոչխարը:

375. Մի կովը և 5 հորթն արժեն 63 ռուբլի: Որքան արժէ կովը և մի հորթը, եթէ մեզ յայտնի է, որ կովը հորթից 4 անգամ թանկ է:

376. 4 միատեսակ կաթսաներն ու 3 հատ ինքնաեռն (սամուլար) արժեն 57 ռուբլի: Որքան արժէ մի կաթսան և մի ինքնաեռը, եթէ մեզ յայտնի է, որ մի կաթսայի գինը 5 անգամ պակաս է ինքնաեռից:

377. 4 շիշ, շիշը 12 կոպէկանոց բացախը խառնեցին 9 շիշ, շիշը 5 կոպէկանոց բացախի հետ և խառնուրդի շիշը ծախեցին 7 կոպէկով: Որքան միաս ստացան:

378. 78 վեդրանոց ջրով լի տակառը պէտք է դատարկել. դրա համար 3 ջրհան գրին: Առաջին ջրհանով մի բոպէտում 7 վեդրո ջուր է դուրս թափւում, երկրորդով—9 վեդրո, իսկ երրորդով—10 վեդրո: Քանի բոպէտում կը դատարկւի այդ տակառը, եթէ միաժամանակ 3 ջրհանն էլ բանանք:

379. Թիթեղագործը 9 թերթ թիթեղից վեդրօներ շի-

նեց, իւրաքանչիւր 4 ֆունտ ծանրութեամբ. 17 թերթ թի-
թեղից նա դարձեալ վեղրօներ չինեց, իւրաքանչիւր 3 ֆունտ
ծանրութեամբ: Ընդամենը քանի՞ վեղրօ նա չինեց, եթէ իւ-
րաքանչիւր վեղրօյին 5 ֆունտ թիթեղ գործածեց, և բոլոր
վեղրօներէից 2 ֆունտ կտորտաւ մնաց:

380. Մի աշակերտ ամառայ արձակուրդներին 8 շա-
բաթ և 6 օր ազատ ժամանակ ունէր: 9 օրով նա գիւղ գնաց
իր ընկերօջ մօտ, 2 շաբաթ մնաց իր տատի մօտ, 4 օր—
բնուռ մօտ, իսկ մնացած օրերը անցկացրեց ծնողների հետ:
Որքան ժամանակ մնաց նա իր ծնողների մօտ:

381. Մրգավաճառը 3 կողովում 47 նարինջ ունէր. ա-
ջին 2 կողովի նարինջները հաւասար թւով էին, իսկ եր-
րորդ կողովինը—5 նարինջ պակաս: Քանի՞ նարինջ կար ա-
մեն մի կողովում:

382. 3 տղայ միասին 83 ընկոյզ ունեն. նրանցից
2-ի ընկոյզները հաւասար թւով էին, իսկ երրորդինը—4 ըն-
կոյզ իւրաքանչիւրից պակաս էր: Քանի՞ ընկոյզ ունի ամեն
մի տղան:

383. 7 ֆունտ, ֆունտը 6 կոպէկանոց բրինձը խառնեցին 6
ֆունտ, ֆունտը 3 կոպէկանոց բրինձի հետ: Որքանով պէտք է ծա-
խեն խառնուրդի ֆունտը, որպէսզի 31 կոպէկ վաստակեն:

384. Երեք արհեստաւոր միասին 91 ռուբլի ստացան:
Որքան է ստանալու իւրաքանչիւրը, եթէ առաջինը աշխատել
է 4 շաբաթ, երկրորդը—3, իսկ երրորդը—6 շաբաթ:

385. Դպրոցի 2 դասարանում կային 78 աշակերտ: Քա-
նի՞ աշակերտ կար ամեն մի դասարանում, եթէ առաջին դա-
սարանի աշակերտները 2 անգամ աւելի էին:

386. Երեք հոգի միասին 32 արշին մահուդ գնեցին. ա-
ռաջինը վճարեց 21 ռուբլի, երկրորդը—2 անգամ աւելի,
իսկ երրորդը երկրորդից 9 ռուբլի պակաս: Քանի՞ արշին
մահուդ ստացաւ իւրաքանչիւրը:

387. Երկու մարդ 75 կոպէկի ալիւր գնեցին. երկրորդը
25 կոպէկ պակաս վճարեց: Քանի՞ ֆունտ ալիւր ստացաւ
իւրաքանչիւրը, եթէ ֆունտն արժէր 5 կոպէկ:

388. Մանրավաճառը իւրաքանչիւր 3 լիմօնը գնում

էր 12 կոպէկով, իսկ իւրաքանչիւր 4 հատը 24 կոպէկով
ծախում: Քանի՞ լիմօն է ծախելու նա, որպէսզի 72 կո-
պէկ վաստակի:

389. 5 օրում փորեցին 72 սաժէն խորութեան մի
ջրհոր. առաջին օրը փորեցին ամբողջ խորութեան մի
քառորդը, երկրորդ օրը—մի վեցերորդ մասը, երրորդ օ-
րը—2 իններորդ մասը, չորրորդ օրը—երրորդ օրից մի
սաժէն պակաս: Քանի՞ սաժէն փորեցին հինգերորդ
օրը:

390. Երկու քսակում 75 ռուբլի փող կայ. առաջին
քսակում այնքան 5 ռուբլիանոց ոսկի կայ, որքան եր-
կրորդում—10 ռուբլիանոց ոսկի: Քանի՞ ռուբլի կայ իւ-
րաքանչիւր քսակում:

391. Երկու մարդ 72 ռուբլու մահուդ գնեցին. առա-
ջինը գնեց սև մահուդից այնքան, որքան երկրորդը—կար-
միր մահուդ: Քանի՞ ռուբլու մահուդ գնեց իւրաքանչիւրը,
եթէ սև մահուդի արշինը արժէր 3 ռուբլի, իսկ կարմրի-
նը—5 ռուբլի:

392. Զոգենաւր մի նաւահանգստից դուրս եկաւ և 7
ժամից հասաւ միւս նաւահանգիստ, անցնելով ամեն մի
ժամում 12 վերստ տարածութիւն: Քանի՞ ժամում կանց-
նի նոյն ճանապարհը, եթէ մի ժամում 14 վերստ անի:

393. 2 բանուր միասին 91 ռուբլի ստացան. Որ-
քան է ստանալու իւրաքանչիւրը, եթէ նրանք աշխատան-
քը սկսել են միաժամանակ, և առաջինը ստանում էր
շաբաթական 3 ռուբլի, իսկ երկրորդը—4 ռուբլի:

394. Մայրը 39 տարեկան է, հայրը 10 տարով մեծ
է մօրից, իսկ որդին 7 անգամ հօրից փոքր: Քանի՞ տա-
րեկան է որդին:

395. Մտքումս մի թիւ եմ պահել. եթէ 5-ի վրայ
բազմապատկեմ և ապա աւելացնեմ 15, կ'ստանամ 80:
Ո՞ր թիւն է դա:

396. Մտքումս մի թիւ եմ պահել, եթէ 9-ի վրայ
բաժանեմ և ապա աւելացնեմ 17, կ'ստանամ 23: Ո՞ր
թիւն է դա:

397. Առետրականը 2 արկղ միատեսակ թէյ գնեց. մի արկղում կար 27 ֆունտ թէյ, իսկ միւսում—18: Որքան էր վճարել նա 2 արկղ թէյին, եթէ մեզ յայտնի է որ առաջին արկղի թէյը 18 ռուբլի աւել արժէ երկրորդից:

398. Մի ձիաւոր դուրս եկաւ գիւղից և ժամը 7 վերստ ճանապարհ էր անցնում. 4 ժամից յետոյ նոյն գիւղից դուրս եկաւ կառքով մի մարդ և ժամը 9 վերստ էր անցնում: Քանի ժամից կառքով եկողը կը հասնի ձիաւորին:

399. Հոգենաւը ծովի վրայ մի ժամում անցնում է 14 վերստ տարածութիւն: Գետի ջուրը մի ժամում հոսում է 2 վերստ տարածութիւն: Քանի ժամում շոգենաւը գետի հոսանքով կանցնի 96 վերստ տարածութիւնը:

400. Հոգենաւը ծովի վրայ մի ժամում անցնում է 14 վերստ տարածութիւն: Գետի ջուրը մի ժամում հոսում է 2 վերստ տարածութիւն: Քանի ժամում շոգենաւը կանցնի 84 վերստ տարածութիւնը գետի հոսանքի հակառակ ուղղութեամբ:

401. Աշակերտը գնեց 6 և մի քառորդ դիւծին գրիչ. ամեն մի 5 հատին նա վճարեց 3 կոպէկ: Որքանով գնեց նա բոլոր գրիչները:

402. Տանտիկինը գնեց 3 գլուխ շաքար, իւրաքանչիւրը 26 ֆունտ. առաջին շաքարը նա 6 ֆունտ շաքար գործածեց, իսկ մնացած շաքարը նա շաքարեական գործածում էր 8 ֆունտ: Քանի շաքարով կը վերջանայ բոլոր շաքարը:

403. Երեք երեխայ միասին գնեցին 57 սալոր. առաջինը վճարեց 7 կոպէկ, երկրորդը—8, իսկ երրորդը—4 կոպէկ: Քանի հատ սալոր է ստանալու իւրաքանչիւրը:

404. Աղախինը ունէր 82 կոպէկ. այդ փողերով նա գնեց 3 ֆունտ միս, ֆունտը 14 կոպէկով, 4 ֆունտ բրինձ, ֆունտը 8 կոպէկով և մի քանի ֆունտ աղ, ֆունտը 2 կոպէկով: Քանի ֆունտ աղ նա գնեց:

405. Եղբայրը 3 անգամ աւել ընկոյզ ունէր, քան թէ քոյրը. երբոր եղբայրը 18 հատ ընկոյզ տուեց իր քրոջը, նրա մօտ մնաց 54 հատ: Քանի ընկոյզ ունէր քոյրը:

406. Դպրոցի 3 դասարանում 96 աշակերտ կային, առաջին և երկրորդ դասարանի աշակերտների թիւը հաւասար էր, իսկ երրորդի աշակերտների նախկիններից 3 անգամ պակաս էին: Քանի աշակերտ կար իւրաքանչիւր դասարանում:

407. Հոգենաւը ծովի վրայ ամեն մի ժամում անցնում է 11 վերստ. գետի ջուրը հոսում է ամեն մի ժամում 3 վերստ տարածութիւն: Քանի ժամում շոգենաւը կանցնի 56 վերստ տարածութիւնը գետի հոսանքով և հոսանքին հակառակ ուղղութեամբ:

408. Մտքումս մի թիւ եմ պահել, եթէ նրանից հանեմ 15 և ապա բաժանեմ 12-ի վրայ, կ'ստանամ 84: Ինչ թիւ է դա:

409. Մտքումս մի թիւ եմ պահել, եթէ նրան աւելացնեմ 27 և 7-ի վրայ բաժանեմ, կ'ստանամ 14: Ո՞ր թիւն է դա:

410. Մէկը 29 արշին մահուդ գնեց. նա տուեց իր ունեցած բոլոր փողերը և 25 ռուբլի էլ պարտ մնաց: Որքան փող ունէր նա իր մօտ, եթէ մահուդի արշինը գնեց ռուբլով:

411. Հուլիսի բանում էր օրական 9 ժամ. 4 օրում 72 գազ շուխայի շալ դործեց: Քանի գազ շալ կը դործի նա 7 օրում, եթէ օրականը բանի 7 ժամ:

412. 23 փութ ապրանք տեղափոխելու համար 2 մղոն տարածութեան վրայ վճարեցին 92 վոպէկ: Որքան են վճարելու 13 փութ ապրանք տեղափոխելու համար 3 մղոն տարածութեան վրայ:

413. Երկու քաղաքների միջի տարածութիւնը 91 վերստ է. այդ քաղաքներից իւրար հանդէպ դուրս եկան միաժամանակ երկու ճանապարհորդ. մէկը մի ժամում անցնում էր 4 վերստ, իսկ միւսը—3: Ո՞ր երրորդ վերստի վրայ առաջինը կը հանդիպի երկրորդին:

414. 2 կովը և 7 ոչխարն արժէն 92 ուրբլի: Որքան արժէ մի կովն ու մի ոչխարը, եթէ մի ոչխարը կովից 8 անգամ էժան է:

415. 9 սաժէն կէշու փայտը և 11 սաժէն թեղի փայտն արժեն 93 ուրբլի: Որքան արժէ կէշու սաժենը և թեղու սաժենը, եթէ կէշին 2 անգամ թանգ է թեղի փայտից:

416. Շրջավաճառը մի զիւղում 24 սաղ գնեց, միւսում 18, իսկ երրորդում—առաջին երկուսից 2 անգամ պակաս: Ընդամենը քանի սաղ նա գնեց:

417. Ալլափը գնեց 24 փութ բրինձը 72 ուրբլով. բրինձի չորրորդ մասը փչացաւ և չը ծախեց: Որքանով է ծախելու նա մնացած բրինձի փութը, որպէսզի չփնասի:

418. Ատաղձագործը գնեց 3 փունտ մեխ, ֆունտը 12 կոպէկով և 2 մուրճ, հատը 17 կոպէկով: Որքան փող ծախսեց նա:

419. Ճանապարհորդը առաջին օրն անցաւ 25 վերստ, իսկ երկրորդը օրը—8 վերստ պակաս: Քանի վերստ էր ամբողջ ճանապարհի երկարութիւնը, եթէ ճանապարհորդին մնաց անցնելու ճանապարհի մի երրորդ մասը:

420. Երկու քթոցում 98 խնձոր կայ. եթէ մի քթոցից վերցնենք 15 խնձոր և դնենք միւս քթոցը, այն ժամանակ երկուսումն էլ կունենանք հաւասար թւով խնձորներ: Քանի խնձոր կայ իւրաքանչիւր քթոցում:

421. Գործարանատէրը 100 ուրբլի փող ունէր. քառորդ մասը նա տւեց մի բանուրի, մի հինգերորդ մասը միւսին և էլ գնեց 2 ձի, իւրաքանչիւրը 19 ուրբլով: Որքան փող մնաց նրա մօտ:

422. Գիրքը 72 թերթ ունէր. աշակերտն առաջին օրը կարդաց զբքի մի վեցերորդ մասը, իսկ երկրորդ օրը մնացածի մի չորրորդ մասը: Որքան թերթ մնաց նրան կարդալու:

423. Պղնձագործը 85 ֆունտ պղինձ ունէր, որից շինեց 3 ֆունտանոց 15 թաս և մի քանի հատ 5 ֆունտանոց կաթսաներ: Քանի հատ կաթսայ նա շինեց:

424. 96 արշին բաթանից մի քանի սաւան (չարսաւ) կարեցին, իւրաքանչիւրը 6 արշին կտորից. այդ բոլոր սաւանները ծախեցին 32 ուրբլով: Ո՞րքանով ծախեցին սաւանի հատը:

425. 51 արշին երկարութիւն ունեցող պարանից կրտեցին 2 անգամ 9 արշին և 7 անգամ 2 արշին, իսկ մնացած կտորից երեսները ճօճ շինեցին: Քանի արշին պարան մնաց ճօճի համար:

426. 85 տակառ պարունակող ջրամբարը 2 խողովակ ունի. մի խողովակով մի րոպէում լցւում է 8 տակառ ջուր, իսկ միւսով—9: Քանի րոպէում կը լցւի ջրամբարը, եթէ միաժամանակ բանան երկու խողովակը:

427. Խանութպանը չլի արշինը գնեց 8 կոպէկով, իսկ ծախեց 11-ով. մի թուի չլից նա 57 կոպէկ վաստակեց: Քանի արշին էր չլի թուի:

428. 3 մերենան 5 վայրկեանում ձգւում են 75 արշին երկաթէ լար: Որքան լար կը ձգեն 5 մերենան 4 վայրկեանում:

429. Մի ժողովում կային 69 հողի. տղամարդիք երկու անգամ աւելի էին կանանցից: Քանի տղամարդ կար և քանի կինմարդ:

430. Գերձակը գնեց 29 արշին մահուդ. նա վճարեց իր ունեցած բոլոր փողերը և էլի պարտ մնաց 25 ուրբլի: Որքան փող ունէր գերձակը, եթէ մահուդի մի արշինը արժէ 3 ուրբլի:

431. Խանութպանը աղ գնեց, փութը 60 կոպէկով իսկ ծախեց մի ֆունտը 2 կոպէկով: Քանի փութ աղ է ծախելու նա, որպէսզի 1 ուրբլի վաստակի:

432. Զուռը ընկել է աղէսի յետից, որ նրան բռնէ. շունը աղէսից 76 սաժէն հեռու է: Զուռը մի վայրկեանում վազում է 5 սաժէն տարածութիւն, իսկ աղէսը 3 սաժէն: Քանի վայրկեանում շունը կը հասնի աղէսին:

433. Գերձակն ունէր 4 վերարկու, հատն արժէր 18 ուրբլի: Նա այդ վերարկուները փոխեց մահուդի հետ, որի արշինն արժէր 6 ուրբլի: Քանի արշին մահուդ ստացաւ նա:

434. Երկու վաճառական գնեցին 72 փութ կտաւատի սերմ. նրանցից մէկը ծախեց միւսին 16 փութ, որից յետոյ երկրորդը 5 անգամ աւելի կտաւատ ունեցաւ, քան առաջինը: Ո՞րքան կտաւատի սերմ էր գնել նրանցից ամեն մէկը:

435. Վաճառականը գնեց մի քանի փութ շաքար, փութը 5 ռուբլով: Տեղափոխելիս 3 փութը թրջւեց և չծախւեց. մնացած շաքարը ծախեց փութը 7 ռուբլով, որից ոչ թէ վնասուեց, այլ 17 ռուբլի վաստակեց: Քանի փութ շաքար էր գնել վաճառականը:

436. Մանրավաճառը գնեց մէկ ու կէս դիւծին բաժակ, դիւծինը 60 կոպէկով, ճանաւարհին 5 հատը կոտորեց, իսկ մնացածը նա ծախեց հատը 7 կոպէկով: Ո՞րքան նա վաստակեց:

437. Մէկը 79 ռուբլով գնեց 7 սաժէն ծիրանի և 4 սաժէն լորի փայտ, իսկ միւսը 94 ռուբլով 10 սաժէն ծիրանի և 11 սաժէն լորի փայտ: Ի՞նչ արժէք մի սաժէն ծիրանին և մի սաժէն լորենին:

II ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԹԻԵՐՈՎ ՀԱՋԱՐԻ ՉԸՐ- ՀԱՆՈՒՄ

1. ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ

438.	200+100	500+300	200+10	800+20
	400+100	400+300	500+60	900+80
	600+200	500+500	300+50	700+70

439.	50+300	80+800	230+200	310+400
	90+400	60+700	340+300	590+200
	40+700	90+600	280+400	440+400

440.	220+50	320+40	130+70	520+80
	370+20	450+30	270+30	950+50
	540+30	940+50	340+60	780+20

441.	60+240	50+350	160+140	280+320
	70+230	90+810	570+230	750+150
	40+660	20+780	420+480	390+410

442.	290+220	360+480	460+385	540+385
	470+240	640+290	370+265	630+277
	380+230	560+370	270+496	490+348

443.	235+312	322+256	216+471	511+267
	171+206	405+272	732+144	316+603
	357+421	341+527	702+205	800+148

444.	532+123	232+256	215+741	151+627
------	---------	---------	---------	---------

	171+602	450+227	372+144	613+360
	357+421	143+725	702+252	880+108
445.	314+228	529+338	429+318	149+321
	545+217	407+277	219+507	322+458
	374+219	157+259	617+178	237+423
446.	149+273	449+188	273+434	364+236
	365+278	265+366	334+572	149+551
	176+476	476+241	448+253	732+168
447.	236+315+107	209+308+407	178+325+416	
	417+251+148	310+217+196	521+148+96	
	228+173+464	415+148+279	109+273+307	
448.	325+235+145	419+209+170	314+516+25	
	279+402+142	317+164+446	415+92+157	
	346+216+179	296+182+273	79+215+681	
449.	149+123+178	325+244+117	419+129+239	
	519+97+79	173+284+395	116+299+362	
	161+116+611	268+142+175	234+359+118	
450.	417+316+92	309+170+48	176+254+315	
	147+258+369	168+200+199	409+128+416	
	151+278+164	317+156+243	246+317+108	
451.	149+205+193+298	182+205+313+73		
	216+35+108+96	115+147+98+297		
	464+108+117+186	317+129+291+164		
	79+186+148+207	99+201+148+513		
452.	256+365+119+129	317+109+217+8		
	248+218+264+98	20+417+146+256		
	364+178+86+9	7+29+300+549		
	7+95+147+586	453+8+98+112		

453. Մի զիւղում 125 տուն կայ, իսկ միւսում—149: Քանի տուն կայ երկու զիւղում:

454. Մի ճանապարհորդ երկաթուղով անցաւ 516 վերստ, նաւով—176 վերստ և ձիով—109 վերստ: Ընդամենը քանի վերստ ճանապարհ անցաւ նա:

455. Գրադարանում կար 564 հատ հայերէն գիրք, 376 ռուսերէն և 19 վրացերէն: Ընդամենը քանի գիրք կար գրադարանում:

456. Ալլափի խանութում կար 324 փութ հաճար, 126 փութ ցորեն, 246 փութ վարսակ (սրբուկ) և 179 փութ գարի: Քանի փութ հացահատիկ կար ալլափի խանութում:

457. 2[թի գործարանատէրը ծախեց մի խանութպանի վրայ 148 արշին չիթ, երկրորդի վրայ—216 արշին, իսկ երրորդի վրայ—405 արշին: Ընդամենը քանի արշին չիթ ծախեց գործարանատէրը:

458. Երկաթուղու ճանապարհը շինելիս երեք խումբ բանուոր էր բանում. առաջին խմբում 176 մարդ կար, երկրորդում—412, իսկ երրորդում—276: Քանի բանուոր էր բանում ճանապարհ շինելիս:

459. Վաճառականը ծախեց մի ամսում 164 ռուբլու ապրանք, երկրորդ ամսում—176 ռուբլու, երրորդ ամսում—216 ռուբլու և չորրորդ ամսում—357 ռուբլու: Քանի ռուբլու ապրանք ծախեց նա 4 ամսում:

460. Գիւղացին ունէր 146 փութ ցորեն և 317 փութ աւելի գարի: Ընդամենը քանի փութ հացահատիկ նա ունէր:

461. Կալածատէրը երկու կալածք ունէր. առաջինը 347 դեսեատին էր, իսկ երկրորդը 184 դեսեատին աւելի: Քանի դեսեատին հող կար երկու կալածքում:

462. Հոգեհաւով բերին 119 սաժէն կէշու փայտ, 57 սաժէն աւելի լորու և 148 սաժէն լորուց աւելի թեղի փայտ: Քանի սաժէն թեղի փայտ բերին նաւով:

463. Կալածատէրը մէկի վրայ ծախեց 249 փութ գետնախնձոր, երկրորդի վրայ—65 փութ աւելի, իսկ երրորդի վրայ—118 փութ երկրորդից աւելի: Ընդամենը քանի փութ գետնախնձոր նա ծախեց:

464. Հայրը մեռնելիս կտակեց աւագ որդուն 217 ուրբի, միջնակին—59 ուրբի աւելի, իսկ փոքրին միջնակից 89 ուրբաւելի: Ո՞րքան փող հայրը կտակել էր որդիներանց:

465. Ծախսեցին երեք ձի. առաջինն արժէր 117 ուրբի, երկրորդը—57 ուրբի աւելի, իսկ երրորդը—առաջինից 196 ուրբի աւելի. Ո՞րքանով ծախեցին երեք ձին միասին:

466. Մէկը պարտատիրոջ վճարեց 148 ուրբի և էլ մնաց պարտ նրան 554 ուրբի: Ընդամենը բանի ուրբինա պարտք ունէր:

467. Վաճառականը 746 ուրբու բուրդ վեց և ծախելիս 175 ուրբի վաստակեց: Որքանով նա ծախեց բուրդը:

468. Ուսուցիչը 5 տարւայ ընթացքում փող խնայեց—առաջին տարին նա խնայեց 75 ուրբի, իսկ ամեն մի հետեւալ տարին 36 ուրբի նախընթաց տարուց աւելի: Որքան փող խնայեց նա 5 տարւայ ընթացքում:

469. Խանութպանը իր ապրանքը 579 ուրբով ծախելուց 185 ուրբ. վնաս կրեց: Որքան արժէր նրա ապրանքը:

470. Մէկը չորս օր ճանապարհորդեց. առաջին օրը անցաւ 182 վերստ, իսկ իւրաքանչիւր հետեւեալ օրը 44 վերստ նախընթաց օրից աւելի: Քանի վերստ ճանապարհ անցաւ նա չորս օրում:

471. 5 քոյր միասին ժառանգութիւն ստացան և իրար մէջ բաժանեցին հետեւալ կերպով. աւագը ստացաւ 117 ուրբի, իսկ իւրաքանչիւր հետեւեալը 25 ուրբի նախընթացից աւելի: Քանի ուրբի ստացան նրանք միասին:

472. Ո՞ր թիւից պէտք է հանենք 417, որպէսզի ստանանք 396:

473. Ո՞ր թիւը պէտք է պակսեցնել 346-ով, որպէսզի ստանանք 357:

2. Հ Ա Ն Ո Ւ Մ Ն

474. 300—100 800—500 240—40 930—30
400—200 900—400 560—60 770—70

500—300 700—300 280—80 850—50

475. 450—200 990—400 260—30 780—60
670—300 840—500 690—70 850—30
760—500 930—600 380—40 670—20

476. 420—120 850—150 340—120 690—360
570—370 940—340 470—160 970—530
640—440 680—180 480—250 780—560

477. 300—20 700—80 300—140 600—350
400—50 800—40 200—150 900—680
500—70 900—60 400—260 800—570

478. 340—70 620—60 215—30 332—70
460—80 880—90 625—60 844—80
570—90 710—40 726—50 956—90

479. 346—123 478—340 447—327 416—112
428—217 541—400 664—254 729—324
549—327 729—204 476—321 546—346

480. 442—124 426—117 720—317 564—372
538—219 742—327 540—222 429—138
964—358 460—156 960—348 507—276

481. 841—356 972—574 710—377 600—325
732—195 812—471 820—451 400—148
811—445 420—148 920—376 700—476

482. 602—475 705—486 902—198 417—78
503—376 801—597 803—476 504—39
901—648 704—696 504—125 700—48

483. 564—272—148 849—358—416 916—177—277
765—416—192 768—495—105 868—109—397
849—178—363 802—365—148 725—327—256

484. 746—188—378 600—187—329 910—329—416
805—276—376 700—346—217 820—148—252
915—417—228 800—158—148 790—296—327

485. Խանութում կար 346 ֆունտ թէյ. մի ամսում 127 ֆունտը ծախեցին: Ո՛րքան թէյ մնաց խանութում:

486. Անտառում կար 726 հատ ծառ, որոնցից 387 հատը կտրեցին: Քանի՞ ծառ մնաց անտառում:

487. Գիմնադիոնում 645 աշակերտ էին սովորում, որոնցից 417 հայեր էին, իսկ մնացածը վրացիներ: Քանի՞ վրացի աշակերտ կար գիմնադիոնում:

488. Աստիճանաւորը տարեկան 960 ռուբլի ռոճիկ է ստանում, իսկ ծախսում 756 ռուբլի: Ո՛րքան փող է խնայում նա տարեկան:

489. Կալածատէրը երկու ձի գնեց. մէկն արժէր 516 ռուբլի, իսկ միւսը—217 ռուբլի: Քանիսով առաջին ձին թանկ է երկրորդից:

490. Ճանապարհորդն երկաթուղով անցաւ 700 վերստ, իսկ կառքով—109 վերստ: Քանի՞ վերստ նա կառքով պահաս անցաւ:

491. Ալլափը ծախեց՝ 946 փութ հաճար, 217 փութ պակաս վարսակ (խրրուկ) և վարսակից 437 փութ պակաս գարի: Ո՛րքան գարի նա ծախեց:

492. Մի քաղաքում կան 612 փայտաշէն տուն և 315-ով պակաս բարաշէն տուն: Ընդամենը քանի՞ տուն կայ այդ քաղաքում:

493. Մի գալրոցում սովորում էին 512 աշակերտ. մի տարւայ ընթացքում դուրս եկան 75 աշակերտ, իսկ միւս գալրոցում կային 728 աշակերտ և մի տարւայ ընթացքում դուրս եկան 256 աշակերտ: Ո՛ր գալրոցում աւելի թւով աշակերտ մնաց և քանիսով:

494. Մի գիւղում կար 512 բնակիչ, իսկ միւս գիւղում—148 բնակիչ պակաս: Ընդամենը քանի՞ բնակիչ կար երկու գիւղում:

495. Ճանապարհորդը մի օրում երկաթուղով անցաւ

325 վերստ, երկրորդ օրը—76 վերստ պակաս, իսկ երրորդ օրը—146 վերստ երկրորդ օրից աւելի: Քանի՞ վերստ ճանապարհ անցաւ նա երեք օրում:

496. Ալլափը 756 ռուբլու եզիպտացորեն գնեց և 900 ռուբլով ծախեց, 472 ռուբլու բրինձ գնեց և 601 ռուբլով ծախեց: Ընդամենը քանի՞ ռուբլի նա վաստակեց:

497. Խանութպանը առաջին ամսում 756 ռուբլի մուտք ունէր և 499 ռուբլի ծախք, երկրորդ ամսում 696 ռուբլի մուտք և 764 ռուբլի ծախք: Որքան մաքուր արդիւնք նրան մնաց:

498. Եղբայրը 805 ռուբլի ունէր, իսկ քոյրը—146 ռուբլի պակաս. եղբայրը ծախսեց 462 ռուբլի, իսկ քոյրը—196 ռուբլի: Ո՛ւմ մօտ պակաս փող մնաց և քանիսով:

499. Մի մարդ 905 ռուբլի պարտք ունէր. առաջին տարին նա վճարեց իր պարտատիրոջ 318 ռուբլի, երկրորդ տարին—89 ռուբլի պակաս: Քանի՞ ռուբլի պարտք մնաց վճարելու:

500. Խանութում կար 960 փութ աղ. մի գնողին ծախեցին 212 փութ, երկրորդին—76 փութ պակաս, իսկ երրորդին—96 փութ առաջին և երկրորդից միասին պակաս: Քանի՞ փութ աղ մնաց խանութում:

501. Վաճառականը իր ապրանքը ծախելու էր 912 ռուբլով, որպէսզի 149 ռուբլի վաստակի. ապրանքը տեղափոխելիս ճանապարհին մի մասը փչացաւ և այդ պատճառով նա 617 ռուբլով ծախեց: Որքան վնաս կրեց նա:

502. Ո՛ր թւին պէտք է աւելացնել 375, որպէսզի ըստացւի 596:

503. Որքան պէտք է պակսեցնել 715-ը, որպէսզի ըստացւի 516:

504. Երեք գումարեկների գումարը հաւասար է 765-ին, առաջին գումարեկին հաւասար է 405-ին, երկրորդը՝ 217-ին: Գտնել երրորդ գումարեկին:

505. Որքան պէտք է աւելացնել 495-ին, որպէսզի ըստացւի 721:

3. ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄՆ

506.	200×2	100×3	100×4	500×2
	300×2	200×3	200×4	300×3
	400×2	300×3	500×1	100×6
507.	60×2	40×3	50×4	90×5
	70×2	60×3	40×4	70×6
	90×2	80×3	70×4	80×7
508.	7×40	8×30	9×70	9×90
	7×50	8×40	9×50	4×70
	7×60	8×90	9×60	5×80
509.	120×2	210×3	210×4	160×5
	230×2	320×3	140×4	120×6
	340×2	150×3	150×4	130×5
510.	380×2	140×3	160×4	150×6
	490×2	250×3	220×4	140×8
	370×2	260×3	250×4	120×7
511.	63×5	42×6	81×7	48×8
	72×5	75×6	77×7	34×9
	98×5	88×6	65×7	82×9
512.	4×72	5×76	6×46	7×72
	4×53	5×49	6×37	8×89
	4×67	5×87	7×75	9×85
513.	134×2	212×3	112×4	324×2
	342×2	301×3	201×4	332×3
	424×2	232×3	122×4	121×4
514.	348×2	127×3	173×4	167×5
	417×2	248×3	248×4	196×5
	268×2	329×3	189×4	147×5

515.	164×6	117×7	116×8	78×9
	127×6	109×7	98×8	105×9
	125×6	136×7	125×8	108×8
516.	45×10	7×100	37×20	18×50
	76×10	4×100	28×30	14×60
	83×10	9×100	19×40	12×80
517.	12×12	36×24	65×15	48×19
	15×13	53×18	72×11	43×23
	42×23	47×19	34×26	52×16
518.	17×52	18×48	24×39	14×69
	13×64	16×53	26×38	15×64
	25×36	21×45	28×34	19×49
519.	45×22	37×26	46×21	57×16
	39×23	39×25	34×29	54×17
	38×18	49×19	44×16	48×20
520.	4×29	4×156	8×118	5×120
	6×38	3×272	7×125	4×240
	8×47	5×144	4×236	3×270

521. Խանութպանն ունէր 7 տակառ չաքար. իւրաքանչիւր տակառում կար 18 փութ: Քանի՞ փութ չաքար ունէր խանութպանը:

522. Մի փութ թէյն արժէ 117 ռուբլի: Որքան կարժեհայ 8 փութ թէյը:

523. Մի ռուբլու գնեցին 94 հատ տանձ: Քանի՞ տանձ կարելի է գնել 9 ռուբլու:

524. Հրացանի գնդակը մի վայրկեանում սլանում է 356 սաժէն: Քանի՞ սաժէն տարածութեան վրայ կը սլանայ նոյն գնդակը 2 վայրկեանում:

525. Գործակատարն ամսական 37 ռուբլի ռոճիկ է ստանում: Քանի՞ ռուբլի կ'ստանայ նա 8 ամսում:

526. Քանի կոպէկ է՝ 7 հատ երկու շահանոցը. 15
հատ երկու շահանոցը. 48 հատ երկու շահանոցը. 80
հատ երկու շահանոցը:

527. Քանի կոպէկ է՝ 3 ռուբլին. 5 ռուբլին. 10
ռուբլին:

528. Քանի կոպէկ է՝ 3 ռուբլին և 5 շահանոցը:

529. Քանի կոպէկ է՝ 4 ռուբլին և 8 շահանոցը:

530. 30 սալով ապրանք բերին. ամեն մի սալի
վրայ բարձած էր 28 փութ: Ընդամենը քանի փութ ապ-
րանք բերին:

531. Չաքարի ֆունտն արժէ 16 կոպէկ: Ո՞րքան
արժէ շաքարի մի փութը:

532. Մի տետրակն ունի 18 թերթ թուղթ: Քանի
թերթ ունի 28 տետրակը:

533. Կալածատէրը 3 ձի ծախեց, իւրաքանչիւրը 57
ռուբլով և 12 կով, իւրաքանչիւրը 29 ռուբլով: Որքանով
նա ծախեց բոլոր ձիերն ու կովերը:

534. Գրավաճառը ծախեց 17 այրբենարան, հատը
13 կոպէկով և 15 աղօթատետր, հատը 18 կոպէկով:
Որքան արժեն ծախած գրքերը:

535. Երկու վաճառական իրար հետ ապրանք փո-
խանակեցին: առաջինը տուց 18 ֆունտ սուրճ. ֆունտը
52 կոպէկով, իսկ երկրորդը—7 փութ ալիւր, փութը 132
կոպէկով: Ո՞ր վաճառականը և որքան փող պէտք է ա-
ւելացնի իր ապրանքի վրայ պակասը լրացնելու համար:

536. Գինեվաճառը ծախեց 8 շիշ սպիտակ գինի,
շիշը 64 կոպէկով և 17 շիշ կարմիր գինի: Որքանով նա
ծախեց բոլոր գինին, եթէ մեզ յայտնի է, որ կարմիր
գինու շիշը 37 կոպ. պակաս արժէ սպիտակ գինուց:

537. Դալարը իւրաքանչիւր ձին գնում էր 75 ռուբ-
լով, իսկ ծախում 91 ռուբլով: Որքան փող կը վաստակի
նա 58 ձի ծախելուց:

538. Գործարանում բանում էին 12 տղամարդ և 18
կինմարդ, իւրաքանչիւր տղամարդն օրական ստանում էր
75 կոպէկ, իսկ իւրաքանչիւր կինմարդը—45 կոպէկ:

Քանի կոպէկ օրական աւելի էին ստանում բոլոր տղա-
մարդիկ կանանցից:

539. Ալլափը ծախեց 26 չետվերտ ցորեն, չետվեր-
տը 8 ռուբլով, 97 չետվերտ հաճար, չետվերտը 4 ռուբ-
լով և 45 չետվերտ գարի, չետվերտը 3 ռուբլով: Որքա-
նով ծախեց նա բոլոր հացահատիկները:

540. Երկու քաղաքների միջի տարածութիւնը 996
վերստ է. ճանապարհորդը մի քաղաքից դուրս եկաւ և 5
օր ճանապարհ գնաց, օրական անցնելով 87 վերստ, իսկ
7 օր էլ, օրական 46 վերստ: Քանի վերստ տարածու-
թիւն մնաց մինչև միւս քաղաքը,

541. Վաճառականը գնեց 7 թոփ սև և 15 թոփ
կապոյտ մահուդ. իւրաքանչիւր սև մահուդի թոփը 48
արշին էր: Ընդամենը քանի արշին մահուդ գնեց նա, ե-
թէ մեզ յայտնի էր, որ կապոյտ մահուդի իւրաքանչիւր
թոփը սևից 12 արշին պակաս էր:

542. Կալածատէրը մի օրավարից 48 փութ ցորեն
հաւաքեց, իսկ միւս օրավարից—7 անգամ աւելի. այդ
բոլոր ցորենից 217 փութը սերմացւի համար պահեց,
իսկ մնացածը ծախեց: Քանի փութ ցորեն նա ծախեց:

543. Որքան կ'ստանանք, եթէ 48-ը վերցնենք 15
անգամ. 35-ը—18 անգամ. 72-ը—13 անգամ:

544. 13-ի և 12-ի արտադրեալը վերցնել 6 անգամ:

4. ԲԱԺԱՆՈՒՄՆ

545.	400:2	300:3	400:4	100:2
	600:2	600:3	800:4	100:5
	800:2	900:3	500:5	700:7
546.	640:2	250:5	720:8	630:9
	480:3	660:6	810:9	480:8
	280:4	490:7	560:7	540:6

547.	486:2	966:3	848:4	462:2
	248:2	363:3	488:4	969:3
	482:2	639:3	884:4	484:4
548.	328:2	456:3	655:5	528:4
	796:2	711:3	725:5	736:4
	508:2	807:3	905:5	608:4
549.	726:6	847:7	968:8	729:9
	816:6	938:7	936:8	495:9
	804:6	903:7	904:8	405:9
550.	100:10	250:50	320:80	990:90
	200:10	360:40	630:90	750:50
	300:30	270:90	450:30	540:90
551.	660:11	720:12	540:27	930:31
	360:12	280:14	690:23	920:46
	910:13	360:18	860:43	840:21
552.	242:11	943:41	972:81	768:32
	966:21	969:51	420:12	882:42
	992:31	976:61	946:22	936:52
553.	992:62	325:13	957:33	664:83
	936:72	989:43	848:53	672:96
	984:82	882:63	897:23	882:98
554.	437:19	826:59	414:18	798:38
	975:39	948:79	912:48	986:58
	464:29	966:69	980:28	968:88
555.	882:14	600:24	816:17	864:27
	816:34	896:64	925:37	987:47
	972:54	962:74	924:77	938:67

556.	936:26	360:15	972:54	988:76
	848:16	775:25	968:44	966:46
	936:36	855:45	715:55	975:75
557.	304:38	957:33	882:98	203:29
	273:39	664:83	962:62	966:69
	686:98	968:88	174:29	912:48
558.	603:3	612:3	412:2	856:8
	824:4	848:8	618:3	763:7
	535:5	630:6	927:9	981:9
559.	875:175	732:122		968:121
	882:126	635:127		912:152
	952:119	994:142		938:124

560. 592 ուրբով 8 ձի գնեցին: Խնչ արէր մի ձին:

561. Խանութ բերին 711 փութ ապրանք. մի իննե-
րորդ մասը ճանապարհին փչացաւ: Քանի փութ ապրանք
մնաց:

562. Կալածատէրը ժողովեց 742 փութ ցորեն. մի
եօթերորդ մասը սերմացւի համար վերցրեց, իսկ մնա-
ցածը ծախեց: Քանի փութ ցորեն նա ծախեց:

563. Ալլափի խանութում կար 864 փութ հաճար, 4
անգամ պակաս ցորեն և ցորենից 3 անգամ պակաս
վարսակ: Քանի փութ վարսակ կար խանութում:

564. Կալածատէրն ունէր 960 փութ դարի: մի տա-
սըն և երկու երրորդականը նա ծախեց. մի տասն և
հինգերորդականը ցանեց, իսկ մնացածը պահեց իր ձիե-
րի համար: Քանի փութ դարի պահեց նա ձիերի համար:

565. 392 ուրբով մի թով մահուդ գնեցին, արշինը
արժէր 7 ուրբի: Քանի արշին մահուդ կար այդ թո-
փում:

566. 459 ուրբու մի քանի կով գնեցին. մի կովն
արժէր 27 ուրբի: Քանի կով գնեցին:

567. Մանրավաճառը մի գնողին ծախեց 36 ֆունտ շաքար 5 ուլք. 40 կոպ., իսկ միւսին՝ նոյն գնով 6 ուլք. 75 կոպ.: Քանի ֆունտ շաքար ծախեց նա միւսին:

568. Ճանապարհորդն անցաւ 680 վերստ տարածութիւն. 7 օր շարունակ նա օրական 56 վերստ էր անցնում, իսկ մնացած տարածութիւնը՝ օրական 48 վերստ: Քանի օր նա ճանապարհորդեց:

569. Խանութում կար 38 փութ շաքար և 456 փութ աղ: Քանի անգամ աղը շաքարից աւելի էր:

570. Վաճառական գնեց 442 ուլքլու ապրանք և իւրաքանչիւր 41 փութ ապրանքին վճարեց 195 ուլքլի: Քանի փութ ապրանք նա գնեց:

571. Գտնել 875-ի մի եօթերորդ մասը. 960-ի մի տասն և հինգերորդ մասը:

572. Քանի անգամ 816-ը աւելի է 34-ից. քանի անգամ 798-ը պակաս է 19-ից:

573. 720-ը պակսեցնել 24 անգամ. 629-ը պակսեցնել 37 անգամ:

5. ՉՈՐՍ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

574. $(38 \times 9) + (171:9) - 126$ 575. $(209 \times 4) - (705:5) - 179$
 $(684:4) + (96 + 7) - 376$ $(812:4) + (615:3) + 73$
 $(762:6) + (147 \times 3) - 509$ $(416:8) + (317 \times 2) - 607$

576. $(376:8) - 39 + (138 \times 4)$ 577. $(96 \times 9) - 475 - (475:5)$
 $(148 \times 6) - 785 + (576:6)$ $(148 \times 5) - 396 - (729:9)$
 $(640:8) + 179 - (875:5)$ $(166 \times 6) - 797 - (798:6)$

578. $848 - (53 \times 4) - (86 \times 5)$ 579. $962 - (763:7) - (812:4)$
 $900 - (36 \times 8) - (884:4)$ $147 + (798:7) - (560:8)$
 $700 - (648:6) - (931:7)$ $312 - (459:9) + (138 \times 3)$

580. $886 - (415 + 365) + (963:3)$
 $565 - (847 - 729) - (464:8)$
 $746 - (971 - 823) - (376 \times 2)$

581. $700 - (486 - 297) + (648:9)$
 $400 + (369 - 120) - (612:9)$
 $800 - (546 - 189) - (712:8)$

582. $(147 \times 6) - (917 - 329) + 136$
 $(198 \times 5) - (317 + 284) + 49$
 $(165 \times 4) - (876 - 389) - 115$

583. $(242 \times 4) - (376 + 217) - 76$
 $(461 \times 2) - (768 - 349) - 489$
 $(312 \times 3) - (416 + 389) + 476$

584. $(512:8) + 865 - (753 - 479)$
 $(609:3) + 378 - (586 - 189)$
 $(912:6) + 479 - (901 - 386)$

585. $(715:5) + 376 - (418 - 109)$
 $(963:9) - 78 + (416 - 178)$
 $(416:4) + 549 - (702 - 317)$

586. $(52 \times 12) - (48 \times 13) + 132$
 $(35 \times 28) - (47 \times 19) + 465$
 $(39 \times 23) - (25 \times 17) - 167$

587. $(55 \times 18) - (53 \times 16) - 472$
 $(54 \times 17) - (36 \times 23) + 716$
 $(35 \times 27) - (48 \times 18) + 279$

588. $(672:42) + (21 \times 39) - 425$
 $(37 \times 24) + (742:14) - 796$
 $(46 \times 12) + (578:17) - 169$

589. $(437:59) + (882:63) + 756$
 $(989:43) - (912:48) - 416$
 $(987:47) + (464:29) + 961$

590. $(962:74)+(35 \times 27) - 763$
 $(948:79)+(33 \times 17) - 189$
 $(437:19)+12 \times 13 - 479$
591. $(39 \times 23) - (989:43) - 378$
 $(38 \times 25) - (464:29) - 716$
 $(13 \times 47) - (936:18) - (986:17)$
592. $800 - (882:14) - (360:15)$
 $701 - (896:14) - (325:13)$
 $402 - (924:12) - (798:38)$
593. $540 + (966:69) - 378$
 $905 - (897:23) - 716$
 $1000 - (936:18) - (986:17)$
594. $(176+261):19+(946:22)$
 $(707+259):46+(672:96)$
 $(575+337):19+(987:47)$
595. $(900-480):35+(26 \times 26)$
 $(842-405:23)+(27 \times 27)$
 $(704-476):19+(19 \times 19)$
596. $(718-689)+(506-484)$
 $(806-787) \times (846:18) - 315$
 $(720-695) \times (975:25) - 654$
597. $(749+189):(605-538) \times 66$
 $(517+463):(912-884) \times 27$
 $(109+839):(312-233) \times 76$

598. Մի սալով ջրադալը բերին 25 ջալ ցորեն, իւրաքանչիւր ջալի մէջ կար 7 փութ. միւս սալով՝ 15 ջալ ցորեն, իւրաքանչիւրում 5 փութ: Ընդամենը բանի փութ ցորեն բերին:

599. Կալածատէրը 128 փութ հաճար ցանեց և ստացաւ 1—7. դրա մի ութերորդ մասը սերմացւի համար պահեց, իսկ մնացածը ծախեց: Քանի փութ հաճար նա ծախեց:

600. Գործարանում աշխատում էին 12 տղամարդ և 17 պատանի բանւորներ. իւրաքանչիւր տղամարդն ամսական ստանում էր 27 ռուբլի, իսկ իւրաքանչիւր պատանին—13 ռուբլի պակաս: Որքան փող պէտք է վճարեն ամսական բոլոր բանւորներին:

601. Գնեցին մի կառք և մի զոյգ ձի. կառքն արժէր 648 ռուբլի, իսկ ամեն մի ձին—9 անգամ պակաս: Որքանով գնեցին կառքը և 2 ձին:

602. 730 ռուբլով գնեցին 6 ձի և մի բանի կով. իւրաքանչիւր ձին արժէր 48 ռուբլի, իսկ իւրաքանչիւր կովը 26 ռուբլի: Քանի կով գնեցին:

603. Գրավաճառը ծախեց 17 աւետարան, հատը 15 կոպէկով և 14 այրբենարան: Որքան արժէր այրբենարանի հատը, եթէ բոլոր գրքերը միասին արժէին 6 ռուբլի 33 կոպէկ:

604. Ալլափը գնեց 124 չետվերտ գետնախնձոր, չետվերտը 5 ռուբլով, 23 ռուբլի էլ ճանապարհածախը վճարեց: Որքան նա վաստակեց, եթէ գետնախնձորի չետվերտը ծախեց 7 ռուբլով:

605. Մի պաշտօնեայ մի տարում ծախսեց 832 ռուբլի. առաջին 4 ամսում ամսական ծախսեց 56 ռուբլի: Քանի ռուբլի ծախսեց նա հետեւեալ իւրաքանչիւր ամսում:

606. Խոհարարուհին գնեց 16 ֆունտ ալիւր, ֆունտը 8 կոպէկով, 24 ֆունտ բրինձ, ֆունտը 13 կոպէկով և մի բանի ֆունտ միս, ֆունտը 17 կոպ. : Քանի ֆունտ միս գնեց նա, եթէ ընդամենը ծախսեց 6 ռուբլի 95 կոպէկ:

607. Ճանապարհորդը 838 վերստ ճամբայ անցաւ. առաջին 7 օրում օրական 42 վերստ անցաւ, իսկ մնացած օրերը օրական 8 վերստ պակաս: Քանի օրում անցաւ ամբողջ ճանապարհը:

608. Կազմարարը ստացաւ 9 ռուբլի 6 կոպէկ կազմելու վարձ. 9 մեծ գրքերի իւրաքանչիւր կազմը նա չինեց 18 կոպէկով, իսկ մնացած գրքերի իւրաքանչիւրը—12 կոպէկով: Ընդամենը բանի գիրը նա կազմեց:

609. 25 ֆունտ ընկոյզն արժէ 3 ռուբլի 75 կոպէկ: Ուրան կարծենայ 64 ֆունտ ընկոյզը:

610. 7 ռուբլի 84 կոպէկի գնեցին 14 ֆունտ սուրճ: Քանի ֆունտ սուրճ կարելի է գնել 9 ռ. 52 կոպէկի:

611. Ճանապարհորդը հաշուել էր, որ եթէ օրը 87 վերստ անցնի, 8 օրում կը հասնի նշանակած տեղը: Քանի օրում կը հասնի նա, եթէ օրական անցնի 58 վերստ տարածութիւն:

612. 16 որմնադիր 15 օրում կարող են մի շինութեան պատերը վերջացնել: Քանի օրում կարող են նոյն շինութեան պատերը վերջացնել 12 որմնադիրը:

613. Խանութպանը 10 ռուբլով ծախեց 18 ֆունտ սուրճ, որից 1 ռուբլի 90 կոպէկ վաստակեց: Քանիսով էր գնել խանութպանը սուրճի ֆունտը:

614. Մանրավաճառը 6 ռուբ. 30 կոպ. ծախեց 42 ֆունտ չաքարաւազ, որից 84 կոպէկ վաստակեց: Որքանով էր գնել նա չաքարաւազի ֆունտը:

615. Իւրաքանչիւր 5 ֆունտ թէյն արժէր 8 ռուբլի: Ուրան կարծենայ 475 ֆունտը:

616. Դաշալը ամեն մի ձին գնում էր 73 ռուբլով, իսկ ծախում 90 ռուբլով: Ուրան կը վաստակի նա 25 ձի ծախելուց:

617. Բանուրը 12 օրում աշխատում է 17 ռուբլի: Քանի օրում կաշխատի նա 289 ռուբլին:

618. Բանուրը 3 օրում աշխատում է 2 ռուբ. 25 կոպ., իսկ 7 օրում ծախում 2 ռուբ. 80 կոպ.: Քանի ռուբլի կը խնայի նա 26 օրում:

619. Գործարանում շինեցին 48 միատեսակ կաթսաներ: Քանի փութ էին բոլոր կաթսաները, եթէ որ ամեն մի 3 կաթսան 49 փութ ծանրութիւն ունէր:

620. Ճանապարհորդը 948 վերստ տարածութիւն անցաւ: Քանի օր նա ճանապարհորդեց, եթէ որ ամեն մի 2 օրում 79 վերստ տարածութիւն էր անցնում:

621. Դիւղացին ծախեց 8 ռուբ. 82 կոպ. հաճար: Ուրան հաճար նա ծախեց, եթէ որ ամեն մի 3 փթիկ վճարեցին 98 կոպէկ:

622. Բանուրն ամեն մի 6 օրում աշխատում էր 5 ռուբլի, իսկ ամեն մի 7 օրում ծախում 3 ռուբլի: Ուրան փող կը խնայէ նա 84 օրում:

623. Գինեվաճառն ունէր 24 տակառ գինի, իւրաքանչիւրում 35 վեդրո. բոլոր գինին լցրեց 6 վեդրանոց տակառներում: Քանի տակառում տեղաւորեց նա բոլոր գինին:

624. Երեք մարգագետնից հնձեցին 964 փութ խոտ. առաջինից 522 փ., իսկ երկրորդից — 3 անգամ պակաս: Քանի փութ խոտ հնձեցին երրորդ մարգագետնից:

625. Բանուրների երեք խումբը ստացաւ 950 ռուբլի: Ուրան է ստանալու իւրաքանչիւր խումբը, եթէ որ առաջին խումբում կար 12 բանուր, երկրորդում — 9, իսկ երրորդում — 17:

626. Մի շինութեան վրայ 2 մշակ էր աշխատում. առաջինը բանեց 18 օր, իսկ երկրորդը — 13 օր: Ուրան փող ստացաւ իւրաքանչիւրը, եթէ որ երկրորդը առաջինից 2 ռուբ. 75 կոպ. պակաս էր ստացել:

627. Վաճառականը 224 փութ, փութը 2 ռուբլիանոց ալիւր փոխանակեց 78 փութ շաքարի հետ: Ուրանով է ծախելու նա շաքարի փութը, որպէսզի 98 ռուբ. վաստակի:

628. Մէկը երեք օրում 792 վերստ տարածութիւն անցաւ. առաջին օրը նա անցաւ ամբողջ ճանապարհի մի քառորդ մասը, երկրորդ օրը — ամբողջի մի երրորդականը: Քանի վերստ ճանապարհ անցաւ նա երրորդ օրը:

629. Խանութում կար 612 ֆունտ բրինձ. առաջին օրը ծախեցին բոլոր բրինձի մի տասն հ երկուերորդական մասը, երկրորդ օրը — մի քառորդը, իսկ մնացածը ծախեցին հաւասար 3 օրում: Քանի ֆունտ բրինձ ծախեցին վերջին ամեն մի օրը:

630. Առևտրականը 720 ռուբլի փող ունէր. դրա երեք հինգերորդականը նա վճարեց իր պարտատիրոջ: Ուրան փող մնաց նրա մօտ:

631. Կալաճատէրը 864 ոչխար ունէր, որոնցից հինգ տասնութերորդականը սև գոյնի էին, իսկ մնացածը սպիտակագոյն: Քանի սպիտակագոյն ոչխար կար:

632. Ալլափի խանութում կար 960 փութ հացահատիկ. Թոթ տասն հ վեցերորդականը հաճար էր, չորս տասն հ

հինգերորդականը—գարի, երեք քսաներորդականը—վարսակ (խրբուկ), իսկ մնացածը—ցորեն: Քանի փութ ցորեն կար լսանութում:

633. Մի տղայ 360 ընկոյզ գնեց. մի քսաներորդականը ինքը վերցրեց, մնացորդի երկուերորդականը բրոջը տւեց, իսկ մնացածը՝ երբօրը: Քանի ընկոյզ ստացաւ եղբայրը:

634. Ալլափը երեք գնողին ծախեց 1000 փութ ցորեն. առաջինը գնեց մի բառորդը, երկրորդը—մնացորդի եօթ տասն և հինգերորդականը, իսկ երրորդը—մնացած ցորենը: Քանի փութ ցորեն գնեց երրորդը:

635. Խանութպանը գնեց 15 հայելի, հատը 42 ռուբլով, 17 ռուբլի էլ ճանապարհածախսս վճարեց. 2 հատը տեղափոխելիս կտորւեց: Ո՞րքանով պէտք է ծախի հայելու հատը, որպէսզի նա 133 ռուբլի վաստակի:

636. Մրդավաճառը գնեց 186 նարինջ, հատը 5 կոպէկով և մի բանիսն էլ, հատը 8 կոպէկով. բոլոր նարինջների հատը 8 կոպէկով ծախելուց 8 ռուբլի 70 կոպէկ վաստակեց: Ընդամենը քանի նարինջ նա գնեց ու ծախեց:

637. Երկու ձի ծախեցին 347 ռուբլով. առաջինը 29 ռուբ. աւել արժէր: Ի՞նչ արժէր իւրաքանչիւրը:

638. Երկու վագօնով 976 փութ ապրանք բերին. առաջին վագօնում 98 փութ աւել էր: Քանի փութ ապրանք բերին ամեն մի վագօնով:

639. Մի հօտում կար 15 սևագոյն ոչխար: Քանի ոչխար կար հօտում, եթէ սև ոչխարները հօտի մի հինգերորդական մասն էին կազմում:

640. Մէկը 45 վերստ ճանապարհ անցաւ. նա հաշւեց, որ իր անցած ճանապարհը կազմում է ամբողջի մի եօթերորդ մասը: Քանի վերստ նա գեռ գնալու է:

641. Որդին 12 տարեկան է: Քանի տարեկան է նրա մայրը, եթէ որդու տարիքը կազմում է մօր տարիքի 2 հինգերորդական մասը:

642. Գնեցին մի ձի և մի կով. կովն արժէր 28 ռուբլի: Որքան արժէր ձին, եթէ որ կովի գինը կազմում է ձիու գնի չորս տասներորդ մասը:

643. Գործարանում բանում էին տղամարդիք և 45 կինմարդ: Ընդամենը քանի հոգի էր բանում գործարանում, եթէ մեկ յայտնի է որ կանայք կազմում էին տղամարդկանց 9 տասն և վեցներորդականը:

644. Ծախեցին 189 ֆունտ թէյ: Որքան թէյ մնաց չծախւած, եթէ մեկ յայտնի է որ ծախւած թէյը կազմում է ամբողջի 7 տասն և հինգերորդականը:

645. Երկու վարպետ 207 ռուբլով սալայատակեցին 69 սաժէն երկարութիւն ունեցող մի փողոց: Որքան է ստանալու իւրաքանչիւրը, եթէ մեկ յայտնի է որ երկրորդ վարպետը սալայատակել էր 28 սաժէն տարածութիւն:

646. Պղնձագործը 448 ֆունտ պղինձ ունէր. երեք ութերորդականից նա կաթսաներ շինեց, մնացորդի մի բառորդից—թաւաներ, իսկ մնացածից ինքնաւոններ (սամօվար): Իւրաքանչիւրից քանի հատ շինեց, եթէ մեկ յայտնի է որ ամեն մի կաթսան 4 ֆունտ էր, թաւան—2 ֆունտ և ինքնաւոնը 14 ֆունտ էր:

647. 708 ռուբլով սև և կարմիր մահուդ գնեցին. սևի արշինն արժէր 3 ռուբլի, իսկ կարմիրն—5: Քանի արշին մահուդ գնեցին իւրաքանչիւր տեսակից, եթէ սև մահուդին տւին 168 ռուբլի աւելի:

648. Տունը երեք բնակարան ունի. առաջին բնակարանից տանուտէրը ստանում է ամսական 156 ռուբլի վարձ, երկրորդից—3 անգամ պակաս, իսկ երրորդից—7 ռուբլի պակաս, բան երկրորդ բնակարանից: Որքան է ստանում նա ամսական 3 բնակարանից:

649. Մէկը 39 հատ 25 ռուբլիանոց ունէր. նա գնեց երկու թուփ մահուդ. առաջին թուփը 48 արշին էր և արշինը արժէր 4 ռուբլի, իսկ երկրորդը 29 արշին, արշինը—6 ռուբլի: Որքան փող մնաց նրա մօտ մահուդ գնելուց յետոյ:

650. Չորս հնձուր 3 օրում աշխատեցին 8 ռուբլի 40 կոպէկ: Որքան կաշխատեն 7 հնձուրները 2 օրում:

651. 5 ձին 24 օրում ուտում է 480 գարնց գարի: Որքան գարի կուտի 17 ձին երկու շաբաթում:

652. 15 բանուր կերակրելու համար 32 օրում 960

Փունտ ալիւր են գործածում: Քանի օրում կը գործածեն
18 փութ ալիւրը 12 բանուր կերակրելու համար:

653. 48 փութ ալիւր տեղափոխելու 7 վերստ տա-
րածութեան վրայ ծախսեցին 6 ուրլի: 72 կոպէկ: Քանի
փութ ալիւր կարելի է տեղափոխել 6 ուրլի 30 կոպէկով
9 վերստ տարածութեան վրայ:

654. Ալիւր 45 չեւիկեր աշնան հաճարը խառնեց 32
չեւիկեր գարնան հաճարի հետ. աշնան հաճարի չեւիկերուն
արժէր 6 ուրլի, իսկ գարնանի չեւիկերուն—5 ուրլի:
Որքանով պէտք է նա ծախի խառնուրդի չեւիկերը, որպէս-
զի 109 ուրլի վաստակի:

655. Գինեւաճառը 49 վեղրօ սպիրտի հետ խառնեց
44 վեղրօ մաքուր ջուր. սպիրտի վեղրօն արժէր 9 ուրլի:
Որքանով նա պէտք է ծախի խառնուրդի վեղրօն, որպէսզի
117 ուրլի վաստակի:

656. Դալարը գնեց 18 ձի, իւրաքանչիւրը 44 ուրլով.
դրանցից 2-ը սատկեցին: Որքանով է ծախելու նա ձիու հա-
տը, որպէսզի բոլորից 136 ուրլի վաստակի:

957. Կալածատէրը 24 զետեատինի իւրաքանչիւրում
ցանեց 8 չեւիկերիկ ցորեն. կասած ցորենի մի քառորդը նա
ազաց և ստացաւ 216 փութ ալիւր: Որքան էր բերքը, եթէ
10 չեւիկերիկ ցորենից դուրս էր գալիս 9 փութ ալիւր:

658. Գիւղացին գնեց 16 փութ խոտ: Նա ունէր 7
ոչխար, 2 կով և մի ձի. ձին ուտում էր օրական 15 Փունտ
խոտ, կովը—14 Փունտ, իսկ ոչխարը—3 Փունտ: Քանի օր
է բաւական նրանց բոլոր խոտը:

659. 2ովդարը մի եղբ գնում էր 69 ուրլով, իսկ ծա-
խում 91 ուրլով: Քանի եղ նա գնեց, եթէ ծախելուց 990
ուրլի վաստակեց:

660. Կալածատէրը 966 ուրլով ծախեց հաւասար
թւով կովեր և ոչխարներ. ամեն մի կովը նա ծախեց 38
ուրլով, իսկ ոչխարը 4 ուրլով: Որքանով ծախեց նա բո-
լոր կովերը:

661. 2որս գիւղ միասին մի դպրոցի վրայ տարեկան
ծախսում են 623 ուրլի. առաջին գիւղում կայ 23 տուն,

երկրորդում—17, երրորդում—34, իսկ չորրորդում—15:
Ո՞րքան փող է ծախսում իւրաքանչիւր 5 գիւղը, եթէ ամեն
մի տուն ծախսում էր հաւասարապէս:

662. Կալածատէրը 558 ուրլով ծախեց 18 կով,
և 18 ոչխար. ամեն մի կովը 25 ուրլի աւել արժէր: Քա-
նիով ծախեց նա բոլոր ոչխարը:

663. 39 վերջօկ չրջագիծ ունեցող անիւր 24 պտոյտ
արաւ մի որոշ տարածութեան վրայ: Քանի պտոյտ կանի
նոյն տարածութեան վրայ 13 վերջօկ պակաս չրջագիծ ու-
նեցող անիւր:

664. Կալածութեան կար 973 կով և ոչխար. կովերի թի-
ւը 6 անգամ ոչխարներից պակաս էին: Քանի կով և քանի
ոչխար կար կալածութեան:

665. Երեք գրքում կար 736 երես. առաջին գրքում
կար 3 անգամ. իսկ երկրորդում 4 անգամ երրորդից աւելի:
Քանի երես ունէր ամեն մի գիրքը:

666. Ալիւրն ունէր 986 չեւիկերիկ երեք տեսակ հացա-
հատիկ. գարին 4 անգամ վարսակից աւելի էր, իսկ հաճա-
րը դարուց 3 անգամ աւելի: Ո՞րքան հաճար ունէր ալիւրը:

667. Կալածատէրը 720 ուրլով ձիեր և եղներ գնեց.
բոլոր ձիերը եղներից 3 անգամ աւել արժէին: Քանի ձի
և քանի եղ նա գնեց, եթէ մի ձին 60 ուրլի արժէր, իսկ
մի եղը—45 ուրլի:

668. 8 ուրլի 64 կոպէկով գնեցին չիթ և քաթան.
բոլոր չիթն 2 անգամ քաթանից աւել արժէր: Քանի ար-
չին չիթ և քանի արչին քաթան գնեցին, եթէ չիթ արչի-
նը 18 կոպէկ արժէր, իսկ քաթանինը—24 կոպէկ:

669. Երկու հոգի գնեցին 76 արչին չիթ. առաջինը
վճարեց 3 ուրլի 25 կոպէկ, իսկ երկրորդը—6 ուրլի 63
կոպէկ: Քանի արչին չիթ գնեց իւրաքանչիւրը:

670. Երկու քոսկում 986 ուրլի կար. եթէ մի քոս-
կից հանեն 188 ուրլի և խառնեն երկրորդ քոսկի փո-
ղերի հետ, այն ժամանակ երկու քոսկներում կունենանք հա-
ւասար թւով փող: Ո՞րքան փող կայ ամեն մի քոսկում:

671. Երկու մառանում 756 չիշ գլինի կայ. եթէ մի մա-

ռանից վերցնենք 73 շիշ և տեղափոխենք միւս մասանք, այն ժամանակ երկրորդ մասանում կունենանք 2 անգամ աւելի գինի: Քանի շիշ գինի կայ ամեն մի մասանում:

672. Մէկը 5 ռուբլի 76 կոպէկով գնեց 25 արշին չիթ և 12 արշին քաթան, իսկ միւսը՝ նոյն գնով—4 ռուբլի 92 կոպէկով 18 արշին չիթ և 12 արշին քաթան: Ի՞նչ արժէ մի արշին չիթը և մի արշին քաթանը:

673. Ալլափն առաջին անգամ 691 ռուբլով ծախեց 47 չետվերտ ցորեն և 29 չետվերտ հաճար, երկրորդ անգամ—383 ռուբլով 19 չետվերտ ցորեն և 29 չետվերտ հաճար: Քանիսով ծախեց նա ցորենի չետվերտը և հաճարի չետվերտը:

674. Մէկը 9 ռուբլի 16 կոպէկով գնեց 17 քարետախտակ և 35 տետրակ, իսկ միւսը 6 ռուբլի 61 կոպէկով—17 քարետախտակ և 18 տետրակ: Ի՞նչ արժէր մի քարետախտակը և մի տետրակը:

675. Երեք խումբ քարտաշներ, հերթով բանելով, 62 օրում մի փողոց սալաշատակեցին. առաջին խումբը ստացաւ 182 ռուբլի, երկրորդը—350, իսկ երրորդը—336 ռուբլի: Քանի օր բանեց ամեն մի խումբը:

676. Բրօնզ (դեղին պղինձ) շինելու համար վերցնում են 20 մաս պղինձ, 3 մաս կլայեկ և 2 մաս ցինկ: Իւրաքանչիւր տեսակ մետաղից քանի ֆունտ պէտք է վերցնել 16 փութ և 35 ֆունտ բրօնզ ստանալու համար:

677. Մի շինութեան վրայ աշխատում էին 2 խումբ բանւորներ. առաջին խմբում կար 14 բանւոր, երկրորդում—21: 15 օրւայ աշխատութեան համար առաջին խումբը ստացաւ 210 ռուբլի պակաս երկրորդից: Քանի ռուբլի ստացաւ իւրաքանչիւր խումբը:

678. 8 ռուբլով 64 կոպէկով գնեցին 2 ջլալ ցորեն, իւրաքանչիւրում 3 փութ, և 3 ջլալ հաճար, իւրաքանչիւրում 4 փութ: Որքանով գնեցին հաճարի փութը, եթէ ցորենի փութն արժէր 80 կոպէկ:

679. Մի կին խանութից 3 ռուբլի 51 կոպէկով գը-

նեց 17 արշին չիթ և 11 արշին կտաւ. միւս կինը—6 ռուբլի 3 կոպէկով 17 արշին նոյն չիթից և 25 արշին կտաւ: Որքան արժէ 6 և 2 շին չիթը և 3 արշին կտաւը:

680. Երկու աղջիկ 613 խնձոր ունէին, երբ առաջինը իր ունեցած խնձորներից կերաւ 7 հատ, նրա մօտ մնաց երկրորդից 2 անգամ աւելի խնձոր: Քանի խնձոր ունէր իւրաքանչիւրը:

681. Երկու տղայ 846 ընկոյզ ունէին. երբ առաջինը իր ունեցած ընկոյզներից կերաւ 14 հատ, նրա մօտ մնաց երկրորդից 2 անգամ պակաս: Քանի ընկոյզ ունէր իւրաքանչիւրը:

682. Եղբայրը և քոյրը միասին ունէին 875 տանձ. երբ քոյրը իր ունեցած տանձերից կերաւ 54 հատ, իսկ եղբայրը 92, քրոջ մօտ մնաց 2 անգամ աւելի: Քանի տանձ ունէր ամեն մէկը:

683. Հոգեհաւը ծովի վրայ մի ժամում անցնում է 16 վերստ տարածութիւն. զետի ջուրը մի ժամում հոսում է 3 վերստ տարածութիւն: Քանի ժամում շոգեհաւը կանցնի 598 վերստ տարածութիւնը զետի հոսանքի հակառակ ուղղութեամբ:

584. Խանութպանը ունէր երկու տեսակ չամիչ. առաջին տեսակի փութն արժէր 4 ռուբլի, իսկ երկրորդինը—6 ռուբլի: Որքան չամիչ պէտք է վերցնի նա ամեն մի տեսակից խառնուրդ կազմելու համար, որպէսզի ֆունտը ձախի 13 կոպէկով:

685. Խառնեցին երկու տեսակ կաղին. առաջին տեսակից վերցրին 12 փութ, 8 ռուբլով փութը, իսկ երկրորդ տեսակից—18 փութ: Որքան արժէր երկրորդ տեսակի փութը, եթէ բոլոր խառնուրդը 211 ռուբլով ծախելուց 25 ռուբլի վաստակեցին:

686. Ապրանքատար գնացքը կայարանից դուրս եկաւ և ամեն մի ժամում անցնում էր 18 վերստ տարածութիւն. 12 ժամից յետոյ նոյն կայարանից դուրս եկաւ մարդատար գնացք և 9 ժամից յետոյ հասաւ ապրանքատարին: Քանի վերստ տարածութիւն էր անցնում մարդատար գնացքը մի ժամում:

687. Ոսկերիչն իւրաքանչիւր 6 մատանին ծախում էր 32 ուրլով. մատանու մի տանեակը իրան նստում էր 45 ուրլի: Քանի մատանի է նա ծախելու, որպէսզի 300 ուրլի վաստակի:

688. 18 աթոռը և 6 բազկաթոռն արժէն 126 ուրլի. նոյն աթոռներից կէս դիւթինը և 3 բազկաթոռն արժեն 51 ուրլի: Որքան արժէ մի աթոռը և մի բազկաթոռը:

689. Սուրհանդակը ճանապարհ ընկաւ էրզրումից դէպի Վան, 15 րոպէից յետոյ նրա հետեից մի ուրիշ սուրհանդակ դուրս եկաւ: Քանի ժամից յետոյ երկրորդ սուրհանդակը կը հասնի առաջինին, եթէ սա մի ժամուս անցնում էր 12 վերստ տարածութիւն, իսկ երկրորդը՝ 17 վերստ:

690. Մի մարդ ցանկանում էր իր ունեցած փողը բաժանել մի քանի աղքատներին: Եթէ ամեն մի աղքատի տար 40 կոպէկ, իրան կը մնար 35 կոպէկ, եթէ տար 50-ական կոպէկ, կը պակասէր 25 կոպէկ: Որքան փող ունէր այդ մարդը և քանի աղքատի էր տալու այդ փողը:

691. Մի մարդ մի քթոց խնձոր ունէր. նա հաշուեց, որ եթէ ամեն մի որդուն տայ 30 հատ, իրան կը մնայ 70 հատ, իսկ եթէ իւրաքանչիւրին տայ 42 հատ, իրան կ'մնայ 10 հատ: Քանի որդի ունէր նա և քանի խնձոր էր կամենում նրանց բաժանել:

692. 60 ֆունտ, ֆունտը 30 կոպէկանոց մեղրը խառնեցին մի քանի ֆունտ, ֆունտը 20 կոպէկանոց մեղրի հետ: Այս խառնուրդը 25 ուրլի 65 կոպէկով ծախելուց 3 ուրլի 35 կոպէկ վնաս կրեցին: Քանի ֆունտ 22 կոպէկանոց մեղր խառնեցին:

693. Կալածատէրը 768 ուրլի պարտք ունէր: Այդ պարտքը վճարելու համար նա ծախեց մի քանի չետվերտ գարի, չետվերտը 4 ուրլով, և ստացած փողով վճարեց պարտքի մի երրորդ մասը: Յետոյ նա ծախեց 109 չետվերտ ցորեն, ստացած փողով նա վճարեց մնացած պարտքը և իրան էլ մնաց 142 ուրլի: Քանի չետվերտ

գարի նա ծախեց և քանիսով ծախեց ցորենի մի չետվերտ:

694. Վաճառականը գնեց 5 տակառ շաքար. ամեն մի տակառում կար 19 փուլ, փուլն արժէր 8 ուրլի: Խանութ բերելու ժամանակ 2 տակառ շաքարը փշաքաւ որի փուլը ծախեց 6 ուրլով: Ո՞րքանով է ծախելու նա մնացած շաքարը, որպէսզի 25 ուրլի վաստակի:

695. Կալածատէրը ունէր 9 ձի, այդ ձիերի համար նա պատրաստեց 20 շաքաթւայ խոտի պաշար այն հաշուով, որ իւրաքանչիւր ձին շաքաթական ուտի 4 փուլ խոտ: Զիւրից մի քանիսը և խոտի մի չորրորդ մասը նա ծախեց, իսկ մնացած խոտից ամեն մի ձիուն նա տալիս էր շաքաթական 3 փուլ: Քանի ձի նա ծախեց, եթէ մնացած խոտը բաւականացաւ 30 շաքաթ:

696. Մի արկղում կար 248 ուրլի իսկ միւսում 2 անգամ աւելի: Որքան փող պէտք է վերցնել երկրորդ արկղից և դնել առաջին արկղում, որպէսզի երկուսումն էլ հաւասար լինի:

697. 2 հաւասար թոփ մետաքս գնեցին 260 ուրլով. առաջին թոփ մետաքսի արշինը արժէր 4 ուրլի, իսկ միւսի արշինը՝ 6 ուրլի: Որքան արժէր ամեն մի թոփը:

698. Գաթնատնտեսը ծախեց մի վաճառականի վրայ 9 փուլ իւղ, փուլը 17 ուրլով, իսկ միւսի վրայ՝ մնացած բոլոր իւղը, փուլը 15 ուրլով: Որքանով ծախեց նա բոլոր իւղը, եթէ առաջին վաճառականի վրայ ծախածը ունեցած բոլոր իւղի մի երրորդ մասն էր կազմում:

699. Մի շոգենաւ դուրս եկաւ նաւահանգստից առաւօտեան ժամի 2 ին և ամեն մի ժամում անցնում էր 78 վերստ տարածութիւն: Նոյն օրը առաւօտեան ժամ 8-ին նոյն նաւահանգստից դուրս եկաւ մի ուրիշ շոգենաւ, որը ամեն մի ժամում անցնում էր 114 վերստ: Ե՞րբ կը հասնի երկրորդ շոգենաւը առաջինին:

700. Գիւղացին չիթ էր գնելու. նա հաշուել էր, որ եթէ գնի 54 արշին, 30 կոպէկ կը պակասի, այդ պատճառով նա գնեց միայն 21 արշին. գնելուց յետոյ նրա մօտ մնաց 15 կոպէկ: Ինչքան փող ունէր գիւղացին:

701. Կալաժատէրը ունէր 8 զեսեատին վարելահող-
ամեն մի զեսեատինում նա ցանեց 8 չետվերիկ ցորեն:
Ստացած ցորենի մի երրորդ մասը աղաց և ստացաւ
112 փութ ալիւր: Որքան էր ամբողջ հունձը և իւրաքան-
չիւր 8 չետվերիկ ցորենից կալաժատէրը ստացաւ 7
փութ ալիւր:

702. Գիւղացին պատրաստեց 9 ամսւայ խոտի պա-
շար: Բայց այդ խոտը քաւականացաւ միայն 6 ամիս, ու-
րովհետև ամեն մի ամսում նա 35 փութ խոտ աւելի գոր-
ծածեց: Քանի փութ խոտ էր նա պատրաստել:

ՅԱԻԵԼԻԱԾ Ա.

ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀԱՄԱՐԻՉԻ ՎՐԱՅ

Հ Ա Մ Բ Ի Չ

Հարիւր հազ.	0000000000	Հարիւր հազար ուսրի
Տաս հազար	0000000000	Տաս հազար ուսրի
Հազար	0000000000	Հազար ուսրի
Հարիւր	0000000000	Հարիւր ուսրի
Տասնեակ	0000000000	Տաս ուսրի
Միւսոր	0000000000	Մի ուսրի
	0000	
	0000000000	Տաս կոպէկ
	0000000000	Մի կոպէկ
	0000	1/2 կոպէկ

1. Հ Ա Չ Ի Ի

1. Գցել համրիչի վրայ՝ 3. 4. 6. 9. 10. 20. 50.
70. 100. 300. 400. 600:
2. Գցել համրիչի վրայ՝ 12. 15. 17. 19. 23. 25.
28. 31. 33. 36. 42. 44. 45. 47. 51. 53. 55. 59.
3. Գցել համրիչի վրայ՝ 61. 64. 66. 68. 72. 73.
75. 77. 79. 81. 85. 88. 89. 92. 94. 86. 99.
4. Գցել համրիչի վրայ՝ 120. 140. 130. 150. 160.
170. 180. 190. 210. 230. 240. 260. 280. 290:
5. Գցել համրիչի վրայ՝ 320. 330. 350. 360. 370.
390. 410. 430. 440. 450. 480:
6. Գցել համրիչի վրայ՝ 101. 102. 104. 106. 107.
109. 201. 204. 205. 209. 304:
7. Գցել համրիչի վրայ՝ 305. 307. 308. 401. 403.
405. 406. 407. 409. 501. 503. 505. 507. 509. 602.
601. 604. 607.
8. Գցել համրիչի վրայ՝ 608. 609. 701. 703. 705.
707. 800. 804. 806. 808. 801. 803. 805. 807. 901. 904.
906. 908:

9. Գրել համրիչի վրայ՝ 123. 134. 145. 146. 157.
168. 179. 191. 193. 196. 197. 198.

10. Գրել համրիչի վրայ՝ 234. 345. 456. 567. 222.
333. 404. 666. 678. 789. 891. 991.

Վերոյիշեալ վարժութիւններն անցնելուց յետոյ ցանկալի է անցնել նոյն վարժութիւնները ընդհակառակը, այսինքն ինքը ռաւուցիչը պէտք է գցէ համրիչի վրայ զանազան թւեր, իսկ աշակերտները պէտք է կարդան ալդ թւերը և գրեն տետրերի մէջ:

2. ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ

11. $2+2=$ $4+2=$ $3+4=$ $5+4=$
 $3+2=$ $2+4=$ $4+3=$ $4+5=$
 $2+3=$ $3+3=$ $4+4=$ $3+4=$

12. $5+5=$ $3+7=$ $2+8=$ $5+5=$
 $4+6=$ $7+3=$ $1+9=$ $6+4=$
 $6+4=$ $8+2=$ $9+1=$ $3+7=$

13. $9+2=$ $8+5=$ $8+8=$ $8+9=$
 $8+3=$ $7+7=$ $9+7=$ $9+6=$
 $7+4=$ $6+8=$ $9+9=$ $8+7=$

14. $18+7=$ $17+8=$ $86+8=$ $95+9=$
 $28+9=$ $49+4=$ $74+7=$ $64+7=$
 $36+5=$ $75+6=$ $83+6=$ $96+8=$

15. $28+35=$ $64+27=$ $65+48=$ $89+46=$
 $36+48=$ $72+16=$ $95+39=$ $54+98=$
 $27+53=$ $37+48=$ $45+76=$ $73+49=$

16. $146+528=$ $476+297=$ $576+290=$
 $256+349=$ $399+189=$ $496+347=$
 $274+386=$ $473+182=$ $376+416=$

3. ՀԱՆՈՒՄՆ

17. $6-2=$ $8-4=$ $7-6-3=$ $9-5=$
 $7-3=$ $9-2=$ $8-2=$ $7-4=$
 $5-1=$ $7-5=$ $9-4=$ $8-3=$

18. $38-12=$ $45-23=$ $358-125=$ $766-222=$
 $46-21=$ $68-35=$ $569-244=$ $885-543=$
 $75-32=$ $76-32=$ $677-527=$ $998-646=$

19. $12-2=$ $12-4=$ $37-9=$ $84-5=$
 $48-8=$ $48-9=$ $63-6=$ $91-7=$
 $65-5=$ $72-8=$ $76-8=$ $85-6=$

20. $42-15=$ $58-19=$ $248-92=$ $638-96=$
 $36-29=$ $62-46=$ $371-68=$ $915-48=$
 $73-28=$ $73-27=$ $546-49=$ $824-76=$

21. $576-348=$ $524-371=$ $946-397=$ $461-283=$
 $472-126=$ $327-184=$ $468-269=$ $710-396=$
 $960-147=$ $673-581=$ $725-246=$ $628-416=$

22. $207-8=$ $402-7=$ $306-46=$ $707-99=$
 $302-6=$ $507-5=$ $409-38=$ $804-45=$
 $705-8=$ $906-7=$ $502-27=$ $902-68=$

ԳՐԱՄՆԵՐԻ ՀԱՂԻԻ

Ցուց տալ համրիչի վրայ գտնուող ռուրլիների, կողմերի և $\frac{1}{2}$ կողմ կարգերը և ապա կատարել հետեւեալ վարժութիւնները:

23. Գրել համրիչի վրայ՝ 2 ու. 36 կ.: 7 ու. 89 կ.:
306 ու. 47 կ.: 49 ու. 06 կ.: 49 ու. 60 կ.: 82 ու. 50 կ.:
96 ու. $36\frac{1}{4}$ կ.: 73 ու. $46\frac{3}{4}$ կ.: 54 ու. $35\frac{1}{4}$ կ. և այլն:

4. ԴՐԱՄԱՆԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՆԵԸ.

24. 27 ռ. 40 կ. + 37 ռ. 16 կ. + 84 ռ. 15 կ. =
 25. 6 ռ. 26 կ. + 13 ռ. 10 կ. + 65 ռ. 16 կ. =
 26. 29 ռ. 34 կ. + 35 ռ. 49 կ. + 47 ռ. 55 կ. =
 27. 52 ռ. 68 կ. + 69 ռ. 77 կ. + 85 ռ. 99 կ. =
 28. 307 ռ. 04 կ. + 120 ռ. 68 կ. + 96 ռ. 17 կ. =
 29. 135 ռ. 08 կ. + 264 ռ. 29 կ. + 407 ռ. 53 կ. =
 30. 268 ռ. 17 կ. + 346 ռ. 87 կ. + 281 ռ. 99 կ. =

31. 178 ռ. 16 կ. 32. 282 ռ. 64 կ. 33. 241 ռ. 56 կ.
 + 031 ռ. 87 կ. + 321 ռ. 73 կ. + 156 ռ. 47 կ.
 421 ռ. 65 կ. 316 ռ. 25 կ. 347 ռ. 96 կ.

34.

Գ. ԳԱԼՍՏԵԱՆ

«Գուտտենբերգ» գրավաճառանոց

Թիֆլիս, սեպտեմբերի 3-ին 1907 թ.

Հ Ա Յ Ի Ի

Ղ հայոց դպրոցի պ. աւագ ուսուցչին

№ 674

	Օրինակներ	Գինը.		Գումարը.	
		ռուբ.	կոպ.	ռուբ.	կոպ.
Քերականութիւն մայրենի լեզուի Ա. Բ. Գ. մասը Ստ. Պալասանհանի.	9	—	75	6	75
Հնդկանուր պատմութիւն, հին-դար.	14	—	1	14	—
Վինագրագրութի թարգ. Պաթակի.	25	—	20	5	—
Գծագրութեան օրինակներ Լեոնեա-	22	—	20	4	40
նի Ա. մաս	17	—	35	5	95
Գծագրութեան օրինակներ Լեոնեա-	16	—	65	10	40
նի Բ. մաս	10	—	50	5	—
Գծագրութեան օրինակներ Լեոնեա-	14	—	55	7	70
նի Գ. մաս	—	—	—	—	—
Դասագիրք Հնդկանուր աշխարհագրու-	—	—	—	2	68
թեան, քաղաքական մաս կազ-	—	—	—	—	—
մեց Լ. Բարայեան	—	—	—	—	—
Նոյնը Գ. մասը	—	—	—	—	—
Начальная книжка для армянских	—	—	—	—	—
шкoль С. Мандиньяна	—	—	—	—	—
Գումարը	—	—	—	—	—
Փոստի ծախք	—	—	—	—	—
Հնդամենը	—	—	—	—	—

35

Հաշվառման գիւղացի Աւագ Գեղամեան Սահակեանի

1906

Ամիս և օր.	Մ Ո Ւ Տ Ք	Թուր.	Գ.
յունւարի 1-ին	1905 թի աշխատածի մնացորդը	5	15
3-ին	Վասիլ Աղայից վերցրել շահով 2 տարի ծա. մանակով.	10	—
6-ին	Ձիով տարայ մի ճանապարհորդի մեր գիւղից մինչև Ղարաքլիսա քսան և ութ վերստ, վերստը 3 կոպէկով.		
փետրւարի 7-ին	Մաղանում (հանքատեղում) մի ամիս բանեցի, օրական 50 կոպէկով.		
13-ին	5 օր բանեցի հարեանիս համար, օրական 40 կոպէկով.		
25-ին	Ձիով երկու հակ ցորեն տարայ երկաթուղու կայարանը, հակը 4 փութ, փութը 15 կոպէկով.		
մարտի 15-ին	Ծախեցի 5 ոչխարի մորթի, հատը 60 կոպէկով.		
20-ին	Ծախեցի 10 ուլ, հատը 75 կոպէկով.		
ապրիլի 15-ին	3 օր բանելու համար օրական ստացայ 60 կոպէկ.		
20-ին	Հարեանի այգում փորեցի 90 հատ փոս ծառեր տնկելու համար, հատը 4 կոպ.		
մայիսի 15-ին	Սուղեցի 180 ոչխար, հատը 3 կոպէկով.		
յունիսի 10-ին	6 օր խոտհարքում բանեցի, օրական 70 կ.		
24-ին	Ծախեցի 6 փութ ոչխարի պանիր, փութը 3 ո.		
յուլիսի 18-ին	5 օր ցորեն հնձեցի ուրիշի համար, օրական 60 կոպէկով.		
27-ին	Ծախեցի 2 փութ իւղ, փութը 11 ուրով.		
օգոստոսի 25-ին	Ծախեցի 6 թաղար գարի, թաղարը 4 ո.		
29-ին	Ծախեցի 3 թաղար ցորեն, թաղարը 7 ո.		
սեպտեմբ. 15-ին	Ծախեցի 35 վառիկ, հատը 12 կոպէկով.		
	Գումարն է		

36.

Հաշվառման գիւղացի Աւագ Գեղամեան Սահակեանի

1906 թ.

Ամիս և օր.	Ծ Ա Ս Ք.	Թուր.	Գ.
փետրւար 9-ն	Վճարեցի արքունական հարկ կէս տարւանը	6	50
15-ին	Վճարեցի գիւղական հարկ (մասրափ)	5	70
„	Գնեցի ինձ համար մի փափախ	—	80
„	„ երեք որդուս համար 3 փափախ հատը 40կ.	—	90
16	Գնեցի կաշի տրեխացուի համար		
Մարտի 9-ին	Գնեցի կնոջս և աղջկանս համար 3 թաշկի-նակ հատը 15 կոպէկով.		
„ 10	Գնեցի 3 փութ կոշտ աղ, փութը 45 կոպ.		
„ 15	„ ինձ համար արխալուխացու 4 արշին չիթ, արշինը 23 կոպէկով.		
„ 16-ին	Կալաճատիրոջից վերցրել 5 օրավար վարե-լահող, օրավարը 6 ուրով.		
„ 17	Դարձեալ նրանից խոտատեղ վերցրել	5	—
„ 18	Դարձեալ նրանից վերցրել ոչխար արածանե-լու տեղ	20	—
„ 21	Գնեցի մի զոյգ անիւ, հատը 13 ուրով.		
Ապրիլի 3-ին	Գնեցի սև նաւթ անիւների համար	1	20
7-ին	Գնեցի 60 արշին չիթ, արշինը 18 կոպէկով		
10-ին	Կնոջս համար գնեցի կոշիկներ	1	40
Մայիսի 3-ին	„ „ „ մի գլխի շալ	2	10
Յունիսի 8-ին	Գնեցի կէս փութ թուկ	1	85
Օգոստոսի 5-ին	Վճարեցի հանգատիրոջը 2 կով, 2 ձի, 1 մողի և 1 քուռակ արածացնելու համար	6	—
Սեպտեմբ. 16-ին	Յունւարի մէկից մինչև օրս ուղարկել եմ զինուոր որդուս	30	—
Սեպտեմբ. 20-ը	Վճարել եմ որդուս դասագրքերի և այլ դա-սական պիտոյքների համար	3	70
Հոկտեմբ. 17-ին	Յունւարից մինչև օրս գնել եմ 15 ֆունտ օճար (սապոն), ֆունտ 12 կոպէկով.		
	Պարտատիրոջ վճարել եմ պարտքիս շահը մի տարւայ համար	4	80
	Գումարն է		

ՅԱՒԵԼԻԱԾ Բ.

Արաբական, հայկական եւ հռոմէական թւանշաններ

1. Թւարանութեան մէջ գործածուող թւանշանները եւրոպական մտած արաբացւոց ձեռքով, ուստի և այդ թւանշանները կոչուում են արաբական

Մինչև արաբական թւանշանների եւրոպա մտնելը հայերը, յոյները և հռովմայեցիք թւանշանների տեղ գործ էին անում իրանց այբուբենը:

2. Հայկական թւանշաններ, հայերէն այբուբենը, որ երեսուն վեց տառ կամ նշանագիր ունի, թիւ ցոյց տալու համար բաժանած է 4 կարգի՝ միաւոր, տասնաւոր, հարիւրաւոր և հազարաւոր. ամեն մի կարգի մէջ կայ 9 թւանշան:

Միաւորներ.		Տասնաւորներ.		Հարիւրաւորներ.	
Հայկական.	Արաբական.	Հայկական.	Արաբական.	Հայկական.	Արաբական.
ա	1	ժ	10	ճ	100
բ	2	ի	20	մ	200
գ	3	լ	30	յ	300
դ	4	խ	40	ն	400
ե	5	ծ	50	շ	500
զ	6	կ	60	ր	600
է	7	հ	70	տ	700
ը	8	ձ	80	պ	800
թ	9	ղ	90	զ	900

3. Հռոմէական թւանշաններ: Հռոմէացիք թւանշանների տեղ գործ էին անում իրենց այբուբենի տառերից միայն 7 հատը, որոնք են՝

XIX	I	V	X	L	C	D	M
XX	1	5	10	50	100	500	1000

Այս տառերը՝ այլևայլ կերպով գրւելով իրար մօտ, կազմում են զանազան տեսակ թիւեր:

Միաւորներ		Տասնաւորներ		Հարիւրաւորներ	
Արաբական	Հռոմէական	Արաբական	Հռոմէական	Արաբական	Հռոմէական
1	I	10	X	100	C
2	II	20	XX	200	CC
3	III	30	XXX	300	CCC
4	IV	40	XL	400	CD
5	V	50	L	500	D
6	VI	60	LX	600	DC
7	VII	70	LXX	700	DCC
8	VIII	80	LXXX	800	DCCC
9	IX	90	XC	900	CM

Արաբական.	Հայկական.	Հռոմեական.	Արաբական.	Հայկական.	Հռոմեական.
1	ա	I	19	ժթ	XIX
2	բ	II	20	ի	XX
3	գ	III	30	լ	XXX
4	դ	VI	40	խ	XL
5	ե	V	50	ծ	L
6	զ	VI	60	կ	LX
7	է	VII	70	հ	LXX
8	ը	VIII	80	ձ	LXXX
9	թ	IX	90	ղ	XC
10	ժ	X	100	ճ	C
11	ժա	XI	200	մ	CC
12	ժբ	XII	300	յ	CCC
13	ժգ	XIII	400	ն	CD
14	ժդ	XIV	500	շ	D
15	ժե	XV	600	ռ	DC
16	ժզ	XVI	700	չ	DCC
17	ժէ	XVII	800	պ	DCCC
18	ժը	XVIII	900	զ	CM
			1000	ա	M

ՅԱԻԵԼԻԱԾ Գ.

Հայկական հին եւ նոր չափերի աղիւսակը *)

1. Երկարութեան չափեր

Ամենամեծ չափն է 1 հրաւախ, իսկ ամենափոքրն է 1 ձևս:

Հին՝ 1 հրաւախ (խրաւախ, փարաւախ) = 3 մղոն:

1 մղոն = 7 ասպարէզի:

(Կայ և 1 մղոն = 1000 քայլի):

1 ասպարէզը (վտաւան) = 143 քայլին (կայ և 107 քայլ):

1 ոտը = 16 մատին:

1 քայլը = 6 ոտին:

Նոր չափերի մէջ յիշուած են՝

Ճոպան, զրկաչափ (զուլաճ = սաժէնին),

Օրավար = $\frac{1}{3}$ դեսնատինին:

Կանգուն (հալէպի, անդաղա) = 0,68 մէտրին կամ 15 վեր-
շօկին, մատ և ալին:

2. Ծանրութեան չափեր

Ամենամեծ չափն է 1 կենդիւնար, իսկ ամենափոքրն է 1 զարեհիւս:

Հին՝ 1 կենդիւնար (դանթար) = 100 լիտրին:

1 լիտր = 12 ունկին:

1 ունկին կամ նուկի (nuclia = 12 զրախմին կամ

մթխալին) = 6 դահեկան:

1 դահեկանը (միկնոյն ժամանակ զրամի չափ է) =
= 24 կերատի:

1 կերատը (կարատ) = 2 դանկին:

1 դանկը = 2 զարհատին:

1 զարհատը = granum (հին և նոր աղղերի ընդհա-
նուր կշիռը):

Վերոյիշեալ ծանրութեան չափերի կարգում կան և ու-
րիշ շատ մանրամասն չափեր, օրինակ՝ սատուր, սիմէս, տըր-
սին և այլն:

*) Բաղաձեռն Կ. Կոստանեանի «Թւաբանական չափերի մա-
սին» յօդուածից «Վարժարան» 1882 թ.

մէս, փորչէ, դրամար, սինդ, փշիտ և այլն, որոնք շատ վաղուց կորցրել են իրանց նշանակութիւնը, թէև նրանց բանակութիւնը որոշ է:

Նորերի մէջ կան ծանրութեան չափեր, որոնք մօտաւորապէս համապատասխան են և հներին:

Փունտը-գրվանրայ=96 զօլտնիկին (մսխալ):

Թուղթը=66 զօլտնիկին կամ 50 դրամին:

Լիտրը զանազան տեղ զանազան չափ ունի՝ Թիֆլիսում 9 ֆունտ է, Երևանում 12 ֆունտ, իսկ Ալեքսանդրապոլում—20 ֆունտ:

Սրանց կարգում կան և օտար անուններ, որոնք որոշ չափեր են և շատ ընդհանրացած, օրինակ՝ հօխայ=3¹/₄ ֆունտին, դանթարը=180 հօխային կամ 15 փուլին. բաթման=1 լիտրին:

3. Ընդդէմների չափեր

Այս չափերը, թէև ամաններ են, բայց մեծ կապ ունեն ծանրութեան չափերի կամ կշեռքի հետ:

Ամենամեծ չափն է *ֆոռ* իսկ ամենափոքրը՝ *կապիչ* (ռամ-կօրէն՝ շիւնիկ):

Հին՝ 1 քուրը=10 արգուրին:

1 արդուն=3 գրիւին:

1 գրիւը=10 կապիճին:

Նոր՝ 1 խալարը=30 փուլին=24 կօտին:

1 սոմարը=16 կօտին=2¹/₂ չեալերտին:

1 թաղարը=30 չանախին=9 փուլին:

1 չանախը (խան)=12 ֆունտին:

1 կօտը=4 ռուպի=5 ֆունտին:

Սրանցից մի քանիսը վաւարական են և փոփոխական ծանրութիւն ունեն:

4. Հեղուկների չափեր

Այս չափերը նոյնպէս ամաններ են և մեծ կապ ունեն կշեռքի հետ. ամենամեծ և ամենափոքր չափերը չենք կարող

որոշել. հաւանական է, որ ամենամեծն է *մար* կամ *չափ հեմաւնի*, իսկ ամենափոքրն է շիշ:

Հին՝ 1 մարը (հնձանի չափ)=200 լիտրին.

1 լիտրը=2 շիշին

16 լիտրը=1 սրակի:

Նոր չափերի մէջ նշանաւոր են՝ կարաս, ռումբի, թունգի, չարէք, լիտր, շիշ, որոնք բոլորն էլ տեղական չափեր են և ունեն պայմանաւոր քանակութիւն:

5. Դրամների չափեր

Հին ժամանակ դրամի չափերը կշեռքով էին որոշում, ամենամեծ չափն է *խաւֆաւ*, իսկ ամենափոքրը *դահեկան*:

Հին՝ 1 քանքարը=138 լիտրին:

1 լիտրը=72 դահեկանին:

3 լիտրը=1 մնասին:

127 լիտրը=1 տաղանդին:

1 դահեկանը=96 վարեհատին:

Նոր չափերը իւրարանշիւր իշխող տէրութեան դրամներ են: Կովկասում գործ են ածում թուման, մանէթ, արասի, օւղալթուն, շահի բառերը, որոնցից՝

1 թումանը=10 ռուբլուն:

1 մանէթը=1 ռուբլուն (100 կոպ.):

1 արասին=20 կոպէկին:

1 ուղալթունը=10 կոպէկին:

1 շահին=5 կոպէկին:

6. Ժամանակի չափեր

Այս չափերի անունները մնացել են անփոփոխ հայոց ձեռք ու վաղափարով—ալընթարթ, վայրկեան, ժամ, օր, շաբաթ, ամիս, ամ (տարի) և վար: Ժամանակի հին և նոր չափերը հաշի մէջ միանգամայն հաշտ են մնացել:

Պ Ա Տ Ա Ս Ի Ա Ն Ն Ե Ր

305. 16, 40, 70, 50
 306. 35, 24, 51, 65
 307. 14, 41, 31, 95
 308. 52, 41, 16, 29
 309. 37, 1, 71, 80
 310. 54, 30, 5, 20
 311. 65, 1, 16, 43
 312. 90, 82, 52, 72
 313. 44, 84, 46, 0
 314. 6, 17, 15, 36
 315. 49, 93, 71, 27
 316. 13, 63, 9, 100
 317. 16, 40, 21, 32
 318. 25, 68, 2, 13
 319. 91, 82, 26, 25
 320. 20, 8, 43, 67
 321. 42, 51, 100, 22
 322. 74, 24, 29, 23
 323. 41, 47, 18, 14
 324. 23, 1, 77, 21
 325. 22, 42, 24, 57
 326. 12, 100, 71, 100
 327. 97, 19, 55, 71
 328. 6, 9, 56, 56
 329. 77, 43, 100, 35
 330. 22, 37, 0, 29
 331. 10, 61, 4, 78
 332. 91, 42, 8, 68
 333. 29, 51, 20, 48
 334. 27, 13, 36, 18
 335. 24, 14, 60, 58
 336. 4 հատ
 337. 15 բնկոյզ
 338. 13 տետրակ
 339. 4 մատիտ, 9 մ., 12 մ.
 340. 16 ուր.
 341. 5 կոպ.
 342. 96 դարնց
 343. 48 ուր.
 344. 21 ուր., 27 ո., 36 ո.
 345. 18 սայլ
 346. 45 ուր.
 347. 48 նարինջ
 348. 18 խնձոր, 13 խ.
 349. 34 գրիչ, 17 գր.
 350. 69 ուր., 23 ո.
 351. 81 կոպ.
 352. 18 տ., 12 կ., 10 կ., 12 իշ-
 353. 3 ֆ., 12 ձու
 354. 15 ո. 10 հ 13-ական
 355. 3 կոպ.
 356. 9 նարինջ
 357. 5 կ., 3 կ.
 358. 17 ժամ.
 359. 23 արշ., 14 արշ.
 360. 9 աթոռ.

361. 5 կ.
 362. 12, 13, 14, 15.
 363. 24 կ., 36 կ., 12 կ.
 364. 15 օր
 365. Երկրորդը 6-ով
 366. 10, 7, 9, 11
 367. 3 ո.
 368. 29 կ. 42 կ.
 369. 100 ո.
 370. 38 ո.
 371. 67 օր.
 372. 11 կ.
 373. 24 ոչխ.
 374. կովը — 32 ո. ոչխ. — 5 ո.
 375. կ. 28 ո., մողի — 7 ո.
 376. 3 ո., 15 ո.
 377. 2 կ.
 378. 3 ո.
 379. 17 վեղրօ
 380. 5 շար.
 381. 14 նարինջ, 14 ն., 19 ն.
 382. 29 ընկ., 29 ընկ., 25 ընկ.
 383. 7 կոպ.
 384. 28 ո., 21 ո., 42 ո.
 385. 52 աշ., 26 աշ.
 386. 7 արշ., 14 արշ., 11 արշ.
 387. 10 ֆ., 5 ֆ.
 388. 36 լիմօն
 389. 11 սաժ.
 390. 25 ո., 50 ո.
 391. 27 ո., 45 ո.
 392. 6 ժ.
 393. 39 ո., 52 ո.
 394. 7 տ.
 395. 13
 396. 54
 397. 90 ո.
 398. 14 ժամ
 399. 6 ժամ
 400. 7 ժամ
 401. 45 կոպ.
 402. 10 շ.
 403. 21 ո., 24 ո., 12 ո.
 404. 4 ֆունտ
 405. 24 ընկ.
 406. 36 աշ., 36 աշ., 24 աշ.
 407. 11 ժամում
 408. 22
 409. 71
 410. 62 ո.
 411. 98 աշր.
 412. 78 կ.
 413. 52 վ.
 414. 32 ո., 4 ո.
 415. 3 ո., 6 ո.
 416. 63
 417. 4 ո.
 418. 70 կ.
 419. 63 վ.
 420. 64 խնձ., 34 խ.
 421. 17 ո.
 422. 45 թերթ
 423. 8 կաթսայ
 424. 2 ո.
 425. 19 արշ.
 426. 5 ո.
 427. 19 արշ.
 428. 100 արշ.
 429. 46 տղամարդ հ 23 կին.
 430. 62 ուրվի

431. 5 փուլ 786, 777, 711
 432. 38 վայրկ. 450. 825, 774, 593
 433. 12 արշ. 527, 567, 716
 434. 28 փուլ 44 Ֆ. 745, 953, 671
 435. 19 փուլ 451. 845, 454, 875, 620
 436. 1 կուլ. 773, 657, 901, 961
 437. 5 ռուբ. 4 ռուբ. 452. 869, 828, 637, 836
 442. 510, 710, 610 651, 839, 885, 671
 820, 930, 930 453. 274 տուն
 845, 635, 765 454. 801 վերստ
 925, 907, 838 455. 959 զիրք
 443. 547, 377, 778 456. 875 փուլ
 575, 677, 868 457. 769 արշ.
 687, 876, 608 458. 864 բանուր
 778, 919, 948 459. 913 ռուբ.
 444. 655, 773, 598 460. 609 փուլ
 488, 677, 868 461. 878 բանուր
 956, 813, 952 462. 324 ռափ.
 778, 973, 988 463. 995 փուլ
 445. 542, 762, 593 464. 858 ռուբլի
 867, 684, 416 465. 554 ռուբլի
 747, 726, 795 466. 702 ռ.
 470, 780, 660 467. 921 ռ.
 446. 422, 643, 652 468. 735 ռ.
 637, 631, 717 469. 764 ռ.
 707, 906, 701 470. 992 վերստ
 600, 700, 900 471. 835 ռուբլի
 447. 658, 816, 865 472. 813
 924, 723, 842 437. 703
 919. 765 689 477. 280, 350 430, 620
 448. 705, 823, 741 760, 830, 160, 50
 795, 927, 751 140, 250, 220, 230
 855, 664, 975 478. 270, 380, 480, 560
 449. 450, 695, 888 790, 670, 185, 565
 686, 852, 585 676, 262, 764, 866

479. 223, 211, 222, 138 502. 221
 141, 525, 120, 410 503. 299
 155, 304, 405, 200 584. 143
 480. 318, 319, 606, 309 505. 226
 375, 304, 403, 318 509. 240, 460, 680, 630
 612, 192, 291, 231 960, 450, 840, 560
 481. 485, 537, 366, 398 600, 800, 720, 650
 341, 272, 333, 369 510. 760, 980, 740, 420
 544, 275, 252, 224 750, 780, 640, 880
 482. 127, 127, 253, 219 1000, 900, 980, 960
 204, 8, 704, 327 511. 315, 360, 490, 252
 379, 339, 365, 652 450, 528, 567, 539
 483. 144, 157, 308, 455, 384, 306, 738
 75, 168, 389, 512. 288, 212, 268, 380
 462, 362, 142 245, 435, 276, 222
 484. 180, 153, 270 525, 504, 712, 765
 84, 137, 494 513. 268, 684, 848, 636
 165, 420, 167 903, 696, 448, 804
 485. 219 փուլ 488, 648, 996, 484
 486. 339 ծառ. 514. 696, 834, 536, 381
 487. 228 վրացի աշ. 744, 987, 692, 992
 488. 204 ռուբլի 756, 835, 980, 735
 489. 299 ռուբլի 515. 984, 762, 750, 819
 490. 591 վերստ 763, 952, 928, 784
 491. 292 փուլ 1000, 702, 945, 972
 492. 909 տ. 516 450 760, 830, 700
 493. երկրորդում—35-ով 400, 900, 740, 840
 494. 876 բնակիչ 760, 900, 840, 960
 495. 969 վերստ 517. 144, 195, 966, 864
 496. 273 ռուբլի 954, 893, 975, 792
 497. 189 ռուբլի 884, 912, 989, 832
 498. եղբ.—120 ռ. տակառ. 518. 884, 932, 900, 864
 499. 358 ռուբլի 848, 945 936, 988
 500. 360 փուլ 952, 966, 960, 931
 501. 146 ռուբլի 519. 990, 897, 684, 962

- 975, 931, 966, 986 134, 139, 121, 117
704, 912, 918, 960 113, 81, 55, 45
520. 116, 228, 376, 624 550. 10, 20, 10, 5
816, 729, 944, 875 9, 3, 4, 7
944, 600, 960, 810 15, 11, 15, 9
521. 126 փութ 551. 60, 30, 70, 60
522. 936 ռ. 20, 30, 20, 30
523. 846 հատ 20, 30, 20, 40
524. 71 սաժ. 552. 22, 46, 32, 23
525. 296 ուրբի 19, 16, 12, 35
530. 840 փութ 43, 24, 21, 18
531. 640 կոպէկ 553. 16, 13, 12, 25
532. 0 թերթ 23, 14, 29, 16
533. 519 ուրբի 39, 8, 7, 9
534. 491 ուրբի 554. 3, 25, 16, 14
535. Երկր. — 12 կոպ. 12, 14, 23, 19
536. 971 կոպէկ 35, 1, 17, 11
537. 98 ուրբի 555. 63, 4, 18, 25
538. 90 կոպ. 14, 13, 48, 25
539. 731 ուրբ. 12, 32, 21, 14
540. 39 վերստ 556. 36, 53, 26, 24
541. 876 արշին 31, 19, 18, 22
542. 167 փութ 13, 13, 21, 13
543. 720, 630, 936 557. 8, 7, 7, 29
544. 936 8, 11, 9, 16
546. 30 160, 70, 50 6, 7, 14, 19
110, 80, 90, 90 558. 201, 206, 107, 204
80, 70, 60, 90 106, 105, 206, 206
547. 243, 124, 241, 322 103, 107, 109, 109
121, 213, 212, 122 559. 5, 7, 8, 6
221, 231, 323, 121 5, 7, 8, 6, 7
548. 164, 398, 254, 152 560. 74 ուրբի
237, 269, 131, 145 561. 632 փութ
181, 132, 184, 152 562. 636 փ
549. 121, 136, 134, 121 563. 72 փութ

564. 816 փութ 602. 17 կոպ
565. 56 արշին 603. 27 կոպէկ
566. 17 կոպ 604. 225 ուրբի
567. 45 ֆունտ 605. 76 ուրբի
568. 13 օր 606. 15 ֆունտ
569. 12 անգամ 607. 23 օրում
570. 34 փ. 608. 71 զիրք
574. 235, 467, 59 609. 9 ռ. 60 կ.
575. 516, 481, 79 610. 17 ֆունտ
576. 560, 199, 84 611. 12 օրում
577. 294, 263, 66 612. 20 օրում
578. 206, 391, 459 613. 45 կոպէկ
579. 750, 191, 675 612. 13 կոպէկ
580. 427, 389, 142 615. 760 ուրբի
581. 583, 581, 354 616. 425 ուրբի
582. 430, 438, 58 617. 204 օրում
583. 299, 14, 607 618. 9 ռ. 10 կ.
584. 655, 184, 116 619. 784 փութ
585. 210, 267, 268 220. 24 օր
586. 132, 552, 315 621. 27 փութ
587. 614, 806, 360 622. 34 ուրբի
588. 410, 39, 687 623. 140 տակառ
589. 793, 420, 998 624. 268 փութ
590. 195, 404, 480 625. 300 ռ., 225 ռ., 425 ռ.
591. 496, 318, 501 626. 9 ռ., 90 կ., 7 ռ. 15 կ.
592. 713, 612, 304 627. 7 ուրբ.
593. 176, 150, 890 628. 330 վերստ
594. 66, 28, 69 629. 136 ֆունտ
595. 688, 748, 373 630. 288 ուրբի
596. 638, 578, 321 631. 624 ոչխար
597. 924, 945, 912 632. 140 փութ
598. 250 փութ 633. 114 ընկոյզ
599. 784 փութ 634. 400 փութ
600. 562 ուրբի 635. 60 ուրբի
601. 792 ուրբի 636. 264 հատ.

637. 188 ուր. 159 ուր. 670. 681 ուր., 305 ուր.
 638. 439 փութ 537 փութ 671. 325 շիշ, 431 շիշ.
 639. 75 ոչխար 672. 12 կոպ. 23 կոպ.
 630. 270 վերստ, 673. 11 ուր. 6 ուր.
 631. 30 տարեկան 674. 23 կոպ. 15 կոպ.
 632. 70 ուրի 675. 13 օր. 25 օր. 24 օր.
 633. 125 հոպի 676. 540 ֆունտ 81 ֆ. 54 ֆ.
 634. 216 ֆունտ 677. 420 ուր. 630 ո.
 635. 123 ուր. 84 ուր 678. 32 կ.
 636. 42 կ. 35 թ. 15 ինք 679. 1 ո. 8 կոպ.
 637. 146 արշ. ո. մ. 54 ա. կ. մ. 680. 411 հատ 202 հ.
 638. 253 ուրի 681. 624 հատ 222 հ.
 639. 609 ուրի 682. 335 հատ 540 հ.
 640. 9 ո. 80 կոպ. 683. 46 ժամում
 641. 960 զարնյ 684. 2 փութ 3 փութ
 642. 30 օր. 685. 5 ուրի
 643. 35 փութ 686. 42 վերստ
 644. 7 ուր. 687. 360 մատանի
 645. 6 ուր. 688. 4 ուր. 9 ուրի
 646. 58 ուր. 689. 36 ժամ
 647. 1—6 690. 2 ո. 75 կոպ. 6 արշ.
 648. 10 օր. 691. 5 օրի 220 խնձոր
 649. 45 եղ 692. 50 ֆունտ
 661. 874 ուր. 693. 64 շտ. 6 ուրի
 661. 161 ո. 119 ո. 238 ո. 694. 11 ուրի
 105 ո. 695. 3 ձի
 662. 54 ուր. 696. 124 ուրի
 663. 36 պտոյտ 697. 104 ո. 156 ո.
 664. 139 կով 834 ոչխար 698. 423 ո.
 665. 276 եր, 368 եր 92 եր. 699. երեկոյան 9 ժամին
 666. 696 չեւիերիկ հաճար 700. 3 ուր. 30 կոպ.
 667. 9 ձի, 4 եղ. 701. 8
 668. 32 արշ. 12 արշ. 702. 630 փ.
 669. 25 արշ. 51 արշ.

Ց Ա Ն Կ

I. Օրինակներ եւ խնդիրներ հարկերի շրջանում	3
1. Գումարումն	3—8
2. Հանումն	8—14
Ժամանակի չափեր	14—15
3. Բազմապատկումն եւ բաժանումն	15
Բազմապատկումն եւ բաժանումն 2-ի վրայ	15—17
Բազմապատկումն եւ բաժանումն 3-ի վրայ	17—19
Բազմապատկումն եւ բաժանումն 4-ի վրայ	19—21
Երկարութեան չափեր	21—22
Բազմապատկումն եւ բաժանումն 5-ի վրայ	22—23
Ծանրութեան չափեր	24—25
Բազմապատկումն եւ բաժանումն 6-ի վրայ	25—27
Ընտելէնների չափեր	27—28
Բազմապատկումն եւ բաժանումն 7-ի վրայ	28—29
Հեղուկների չափեր	29—30
Բազմապատկումն եւ բաժանումն 8-ի վրայ	30—32
Բազմապատկումն եւ բաժանումն 9-ի վրայ	32—24
Բազմապատկումն եւ բաժանումն երկնշան թւերի վրայ	34—36
4. Չորս գործողութիւն	37—50

II. Օրինակներ եւ խնդիրներ թւերով հազարի շրջանում	
1. Գումարումն	51—54
2. Հանումն	54—57
3. Բազմապատկումն	58—64
4. Բաժանումն	64—78
5. Չորս գործողութիւն	79—85
Յաւելած Ա. վարժութիւններ համրիչի վրայ	86—88
Յաւելած Բ. հին եւ նոր հայկական չափեր.	
Յաւելած Գ. հայկական, արաբական եւ հռոմէական թւանշաններ.	89—91
Պատասխաններ.	92—98

Ս Խ Ա Լ Ն Ե Ր

Երես	№	տող	տպած է	կարգալ
3	1	3	90+30	60+30
»	»	4	70+02	70+20
»	2	4	80+91	80+19
4	4	3	90+20+17	60+20+17
12	87	1	34 ոտբլի	24 ոտբլի
14	103	2	8 հատ	18 հատ
16	123	1	51 փունտ	50 փունտ
17	126	1	82 կոպէկ	22 կոպէկ
17	130	2	16+3:2	16×3:2
»	»	1	96-(29×8)	96-(29×3)
»	»	3	57×3-16	27×3-16
18	138	3	28:3	27:3
»	139	1	57:38	57:3
19	148	4	26×4	25×4
»	149	4	24×5:3	24×4:3
20	157	4	38:4	48:4
21	165	1	3 ոտբլով	13 ոտբլով
22	172	1	3 ոտնաչափ	5 ոտնաչափ
23	184	1	05:5×4	65 5×4
»	184	3	64×(65:5)	64+(65:5)
24	196	2	9 փութ	3 փութ
26	820	1	հինգ վեցերորդական	2 հինգերորդական
»	210	4	(96:4):(36:6)	(96:3):(24:3)
27	220	1	6 փութ	1 փութ
29	234	2	84:7×17	84:7+17
»	»	3	(56+35):(44-27)	(56+35):(34-27)
31	255	3	15×4:8	16×4:8
33	270	1	թանկ	էժան
»	271	2	8 ոտբլի	4 ոտբլի
35	292	3	98:24	98:14
»	»	4	96:26	96:16
47	410	3	ոտբլով	3 ոտբլով
64	570	2	41 փութ	15 փութ
70	636	2	8 կոպէկով	4 կոպէկով
73	661	4	5 գիւղը	գիւղը

Գ. ԴԱԼՍՏԵԱՆԻ—„ԳՈՒՏՏԵՆԻՐԳԻ“

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

- Պոմպէյի վերջին օրերը, Լօրդ Լիտտօնի, թարգմ. 3. Միրզախանի 1 ր. 50 4
- Ասպետ, Վ. Փափաղեանի — » 15 »
- Կեանքը ծովերի խորքում, Լուսկելիչի թարգմ. Ստ. Մալխասեանի — » 30 »
- Տրիլլիդրամա 4 արար. թարգ. Լ. Մելիք-Աղամեանի — » 25 »
- Եադ աստ, փոք. 1 արար 2 պատկեր. Յակ. Ղազարեանի — » 25 »
- Դարվինիզմ, Ս. Բալազեանի (Դարվինի պատկերով) — » 50 »
- Աղինւ գտդ, վիպակ. Ֆ. Մ. Դաստայեվկու թ. Ն. Զ. — » 10 »
- Խնքնավարութիւն և զեմստվօ, Բէլոխոնսկու, թարգմ. Կ. Զալալեանի — » 15 »
- Տնտեսագիտական զրոյցներ. Կարիշկի, թարգմ. Կ. Զալալեանի — » 40 »
- Къ введению на Кавказѣ Земскаго Самоуправленія кн. Г. М. Туманова — » 20 »

Յոյն գրավածառանոցի պահեստում մեծ քանակութեամբ կան հետեւեալ գրքերից

- Մայրենի լեզու Ա. տարի Դ. Աղայեանի — » 20 »
- » » Բ. » » — » 40 »
- » » Գ. » » — » 70 »
- » » Դ. » » — » 90 »
- » » Ա. Յ. Արաբաշեանի — » 25 »
- » » Բ. » » — » 30 »
- » » Գ. » » — » 40 »
- » » Ա. Ն. Տէր-Ղևոնդեանի — » 25 »
- » » Բ. » » — » 40 »
- » » Գ. » » — » 50 »
- » » Դ. » » — » 55 »
- Հայ հեղինակներ Գ. Վանցեանի 1 » — »
- Հայոց պատմութիւն » — » 40 »
- Դպրոցական բերականութիւն Վանցեանի — » 25 »
- Գրպանի ուղղագրութիւն — » 5 »
- Քննական բերականութիւն » 1 » — »

17. Մայրենի լուսք, Լ. Սարգսեանի և Կուսիկեանի . — » 70 »
 18. Կիօնի դասագիրք, Ե. ա. ք. Երզնկեանի Ա. տարի — » 30 »
 19. » » » » Բ. » — » 30 »
 20. » » » » Գ. » — » 35 »
 21. » » Արսէն ա. ք. Բագրատունի Ա. տ. — » 45 »
 22. » » » » Բ. » — » 25 »
 23. » » » » Գ. » — » 25 »
 24. Տրամաբանութիւն, Իս. Յարութիւնեանի . . . 1 » — »
 25. Բանահիւսութիւն, Յ. Ճաղարբէկեանի . . . — » 60 »
 26. Քերականութիւն, Մ. Աբեղեանի . . . — » 75 »
 27. Գծագրութեան և նկարչութեան ձեռնարկ, Լևոնեանի — » 20 »
 28. Արեւելեան ազգերի պատմութիւնը Արասխանեանի 1 » — »
 29. Համառօտ ստուգաբանութիւն Յար. Թումանեանի — » 40 »
 30. Կենդանաբանութիւն Գ. Ալթունեանի . . . — » 60 »
 31. Բնագիտութիւն Զ. Գրիգորեանի . . . — » 60 »
 32. Նախաշաւիղ, Կ. Կոստանեանի . . . — » 25 »
 33. Պատմութիւն Հայոց գրականութեան Լէօյի . . . 1 » 50 »
 34. Մարդակազմութիւն, Զ. Գրիգորեանի, նոր տիպ. — » 60 »
 35. Դասագիրք կրօնի Ս. ք. Սահակեանի, Ա. մաս. — » 25 »
 36. » » » » Բ. » — » 20 »
 37. » » » » Գ. » — » 30 »
 38. Հին-Ուխտի պատմ. » . . . — » 40 »
 39. Նոր-Ուխտի պատմ. » . . . — » 50 »
 40. Տասն Պատուիրան » » . . . — » 50 »
 41. Դործք առաքելոց » » . . . — » 40 »
 42. Ուսուցումն Քրիստոնէական կրօնի Դ. և Ե հատոր . 2 » — »
 43. Դասագիրք կրօնի Նոր-Ուխտ » . . . 2 » 5 »

Գումարում զնոյներին բաւարար զեղջ է լինում:

